

૨૭ સચિત્ર
ગુલબંદાવલીની વ્યતર્ક

Reg. No 106



ડીમાચો બાબ પ્રી પ્રેસમા જાણો કે. રીપ્રિન્ટેડ-અમદાવાદ.

(વાંચો) સચિત્ર ધામીક પુસ્તક

નરસીંહ મહેતો ભાગ ૧-૨

સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

મીરાંબાઈ ભાગ (૧-૨)

સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

રામલીલા ભાગ ૧-૨

સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

વીણાવેલી ભાગ ૧-૨

સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

સતિ દ્રૌપદી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

મદાલસા ભાગ ૧-૨ સંપૂર્ણ

સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

રાજ કઠીઆરો ૧-૪-૦

રક્ષક કે ભક્ષક? ૦-૧૦-૦

સતિ સીતા સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પતિનારાયણ વૃત ૦-૬-૦

સત્યનારાયણની કથા ૦-૬-૦

સદગુણી વારાંગના ૦-૧૦-૦

બત્રીસ પુતળીમાંની બુદ્ધી

બુદ્ધી વાર્તા ૧-૧૦ ભાગ

સચિત્ર દરેકની કી. ૦-૮-૦

કામલતા સચિત્ર ૦-૮-૦

સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર ને

મતી સચિત્ર ૦-૧૦

ચિતોડનો કરણ કી. ૦-૮-

પ્રતાપી પ્રમિલા કી. ૦-૮

રૂપિરાજનાં પદ કી. ૦-૮

ચતુર સ્ત્રી વિલાસ ગરબાવ

(લગનનાં ગીત સાથે) ૦-

બુદ્ધી જનેતા યાને પાં

સચિત્ર ૦-

હિંદુ સંસાર સચિત્ર ૦-

જીવતી ચૂડલ સચિત્ર ૦

રાજા હરિશ્ચંદ્ર હરિગીત

સચિત્ર ૦-૧

બોડાણા ભાગ ૧-૨

સચિત્ર દરેકના ૦-૬-૦

પવિત્રકુમાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પારસમણી ૧૯૨ પાનાં ૦-૧૦-૦

,, મોટી ૨૫૬ પાનાં ૦-૧૦-૦

ભક્તશીરોમણી પાનાં ૧૯૨

કી. ૦-૧૦-૦

ઝેરી ઝવેરી

૦-૧૦-૦

સમિત્ર ગ્રંથાલય અમદાવાદ ગ્રંથાલય
 ૧૨૮૧૨
 સમિત્ર ગ્રંથાલય અમદાવાદ ગ્રંથાલય
 ૧૨૮૧૨
 સમિત્ર ગ્રંથાલય અમદાવાદ ગ્રંથાલય
 ૧૨૮૧૨

ગુલબંદાવલીની વાત



COPY R3

પ્રકાશક: શ્રીમદાવાદ માતીલાલ.
 સંપાદક: અમદાવાદ.

સચિત્ર ગુલબંદાવલીની વાર્તા.



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

રીચીરોડ-અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૫૨૩ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગુલબંડાવલાના પાત્ર

વિષય ૬-૧૪

(વાંચો) સચિત્ર ગુલબંકાવસીની વાર્તા.

કીંમત ૦-૮-૦



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

રીચીરોડ-અમદાવાદ

સચિત્ર ગુલબંધવલીની વાર્તા.



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

રીચરિડ-અમદાવાદ.

સચિત્ર ગુલબંકાવલીની વાર્તા.



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

રીચીરાડ—અમદાવાદ.

(વાંચો) સચિત્ર ગુલબંકાવલીની વાર્તા.

કીંમત ૦-૮-૦



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

રીયરિડ-અમદાવાદ

(વાંચો) સચિત્ર ગુલબંકાવલીની વાર્તા.

કીંમત ૦-૮-૦



બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ.

શીયરીડ-અમદાવાદ.

સદેવંત સાવળીંગા

સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ન્યુ ખુબસુરત ગાયન

માળા સચિત્ર ૦ ૮-૦

મોટી ન્યુ ખુબસુરત

ગાયનમાળા ૧-૧૨-૦

વિજયા વિજય સચિત્ર
૦-૧૦-૦

સુદામાજી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

દયાની દેવો સચિત્ર
કી. ૦-૬-૦

લવંગ કુમારી ભાગ

૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૮-૦

નળ દમયંતી સચિત્ર
૦-૧૦-૦

વિવેકનંદ જીવન

ચરિત્ર ૩-૪-૦

પંચીકરાણુગુજરાતી ૧-૮-૦

ભાગવત મોઢું સચિત્ર

કી. ૬-૦-૦

શુદ્ધ કાવ્ય દોહન

૧ થી ૫ ભાગ કી. ૧- ૦

તુલસી કૃત રામાયણ

(સચિત્ર) ૬-૦-૦

છેલની વારતા ૦-૧૨-૦

સંત સમાજ ભજના

વલી સચિત્ર કી. ૧ ૭-૦

ખીરખલ બાદશાહ

મોઢું પાકું પુઠું કી.-૨-૦-૦

“શોભના” સચિત્ર ૦-૬-૦

પંચ રત્ન ગીતા ૧-૧૨-૦

ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજા દરેક પુસ્તક

મળવાનું સ્થળ:—

રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીરોડ—અમદાવાદ.

ધી “સૂર્યપ્રકાશ” પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, કાલુપુર ટંકશાળ—અમદાવાદ.

ગુલબંકા વળીની વારતા.

મંજલાચરણ-ઢાઢરો.

- શ્રી ગણપતી આરાધીએ, પુણ્ય બેઠે કરજોડ; ૧
સહુ મળી કવી કશ્યા કરો, કાષ્ટ માં દેશો ખોડ.
સરસ્વતી મા કશ્યા કરો, વાણી આપો શુદ્ધ;
ખોડું ખડું લેતો નથી, ક્યાં તમારી ભુદ. ૨
પ્રથમ ઇષ્ટ દેવને પરણ્યું, જેની મુજબર સહાય;
કશ્યા કરો હું કરગરું, આ અંધ ચાલતો ચાય. ૩

ચોપાઈ—સીરકસ્તાન નામે એક ગામ, જહાલસંગ રાજાનું નામ.
રાજા ચલાવે રૂડી પેર, બણી અલખત છે તેને ઘેર, વરણ અઢારે
વાસો રહે, શાંભા ઇંદ્ર સરખી વહે; રાજાને પ્રધાનજ સહી, તે પણ
પાણી છે તહી. તે રાજાને રાણી એક, તેહ તણો શું કહું ત્રીવેક,
તેને પુત્ર પ્રમટ્યા છે ચાર, તેની શાંભાનો નહી પાર ફરી પુત્ર જન-
મીશો એક, તેના લેખ ક્યાં વિવેક; જોશીએ રાજાને કહ્યું તે લેખમાં
એક કૌતક થયું. ત્યારે રાજા ખોટ્યા વાણ, કહો જોશીજી ચતુરજ-
ગણ; શાંભા જોશી કહે રાય, લેખ તણો સુણો મહીમાય. પુત્રનું
મુખ જોશી જહાંદારે આપે અંધ થશે તમે ત્યારે, ત્યારે રાજા અમકયો
મન, જોશી કહે તે સત્ય વચન.

દોહરો—રાજાએ વજીર તેડાવીયા, કહી માંડીને વાત; કહે વજીર હવે શું થશે કામ શું કરવું ખાત. ૧ પુત્રનું મુખ જોઈ નહી. શું છે પુત્રનું કામ, મુકો એતે વન જઈ ન આવે આ કામ. ૨ વજીર તમો ચોક્કા કરો. ના મુકો વીલો એહ; જાળવજો જીવતે કી, સાચું કહું છું તેહ. ૩ વજીર ત્યાંથી સંચરો, ગયો વન મોજાર; બાર ગાઉ ઉપર જઈ, કરે જતન અપાર. ૪

ચોપાઇ—એ વાત તો અહીંથી રહી, ઘેર રાજાની શી ગત થઈ; વજીર ગયા પછી શું થયું. પેર તેહની પ્રીતે બહુ. એક સમે પોતે રાજાન, નીકળ્યા મીજબાનીએ વન, બુપ બેઠો વાડીમાં જઈ, ખાનખાન કરે છે સહી. પછી નીકળ્યો જગીયા બહાર, સાથી પોતે તેડયા સાર; સાથે સાથી તેને સહી, સીકાર કરવા ખચ્છા થઈ. મરધ એક દીકું વન મોજાર, સાંધું બાણ મુક્યો તોખાર; જાણે ધાયલ કરે આવે ભાગ, નાસે હરણુ તે અભાગ, પુઠે રાયે મુક્યો તોખાર, નાસે તે વન મોજાર; સાથી સહુ પછવાડે રહ્યા, રાજા હરણુની પુઠે ગયા, સાત જોજન તે નાહું જાણુ, તે હરણુના લીધા પ્રાણુ; અંધ રાખ્યો ઉભો તે કામ, થઈ ગયું રાજાનું કામ. પુત્ર પ્રાંચમો તાજલમુખ નામ, જેને નીજ તમબુ ગામ; મુખ જોયે અંધજ થાય, જણી કહાકયો જંગલમાંય. એક દીવસ પ્રધાનજ સહી, સીખનાં વચન કુંવરને કહી; તેથી ક્રોધ ચઢવી કરી આળ્યો સુત વન બમતો ફરી. તેના જોગ આવીતે મળ્યા બપ્પા લેખ ટળે નહી ટળ્યા, દીઠો આવતો રાજકુમાર; જાણે બીજો ઇંદ્ર તણો અવંતાર. ધન ધન એ જતુની તન જોની કુખથી થયું રતન; ઇંદ્ર બરી જોયો જોટલે, રાજા અંધ થયો તેહલે.

છોપા—ટળશે જુડી ભુખ, કંઈકે ઉઘમ કરવાથી, ટળશે સત-ફનો બેહ, દેશ પરદેશ ગયાથી ટળશે દેહમાં રાય. ઓસડ કરવાથી, ટળશે દુરબળ દેહ, મહો જપ તપ કરવાથી, પ્રણયે તો પાપ દેહ સહી.

મહાજનો કહે છે કથી, કવીજન મુખ વાણી કહે, લખ્યા લેખ ટળતા નથી. જ્ય નેરાવર ચરણ, મેરે ઉપર જમ બેસે, બેસે ગીર ગુલામ જ્ય દેશ દે વીદેશે. પેસે જો પાતાળ, આપ આઠશે જલે, જ્ય શેષને ચરણ રહે વચે ણ માંચે, જોગી થઇ જંગલ જમે, અંતેક ઉપાય કરે કથી, કવીજન કહે સંત માનજે, લખ્યા લેખ ટળતા નથી.

હાહુરો—પુત્ર જણે કોઇ રાજવી, રાય જણે રાજકુમાર દ્રષ્ટે દ્રષ્ટ બેઠતી મળી, ત્યાંથી આલ્યો અસવાર. ૧ નજર ભરીને તીલાળીયું અંધ થયો અંધ ને રાય, લખ્યા લેખ આવી મળ્યા, શાસ્ત્ર ખોટા કેમ થાય ર રાજાએ મન વિચારયું, એ મત મહારો જણ, જોશીએ કહ્યું નિશ્ચે ચયું, જો નિશ્ચે કહ્યું પ્રમાણ. ૩ શોકાતુર મનમાં થયો, તેને દુખ તણે નહી પાર, જવા મારગ સુરે નહી, વજર આઘ્યોતે કાર, ૪ પ્રધાન જો પોતા તણો, ધુધળળ જેનું નામ; પુત્રને શોધવા નિસર્થો. આવી પહોંચ્યો તે ઠામ. ૫ આવીને ઉભો રહ્યો, કરી કંડ પ્રણામ રાજા કંઈ નથી દેખતો, વિચાર્યું તે ઠામ. ૬ રાજા કેમ નથી બોલતા, મેં તમને કર્યા પ્રણામ, તમને અડસટે ઝોળખ્યા, ક્યાંથી આલ્યો આ ઠામ. ૭ રાજા કહે શું બોલીએ, અંધ થયો હું જણ; રાજકુંવર દોઢા અહી, તેહ પુત્ર સુરવાણ, ૮ છુટો કેમ મુક્યો તમિઅદિ કેમ આઘ્યા આપ, મારી શીખ માની નહી, નડ્યા કરમના પાપ. ૯ શોકાતુર સરવે થયા, સુણી આવાં વચન, પછી-તેડી આઘ્યા પુરવીશે સેન્યા સહીત રાજન. ૧૦ વારતા આલી પુરવિશે, પાઘ્યા ચરીરે દુખ, પાપી પુત્ર પેદા થયો; દોહું તેનું મુખ. ૧૧ માહે માહે સહિમ કરે વરણ અઢારે લોકનીંઠા કરે સહુ પુત્રની, ધરે છે મનમાં શોક ૧૨ રાજા આલી ધીર ગયા તેને દુખ તણે નહી પાર, ભરી સજા બેઠા સહી, સરવે કર્યા શુદ્ધાર. ૧૩ જોશી પડોતને પેદાયા, વચદ વિમ અપાર, આલીવાંદ દીધા સહી, મુખ બોલ્યા તે કાર. ૧૪ શાસ્ત્ર વચન સાચા

થયા અંધ થયો હું આંધ, પાછાં ત્ર આંધે મુને, એવો છે ઉપાય
૧૫ ત્યારે વીર સહુ બોલીયા, વચ્છક શાસ્ત્રનું કામ, પુછો તેડી ધનવં-
તરી, ને પુરે મન હામ. ૬.

ચોપાઈ—વચન વીરનાં મનમાં ધરી, વચ્છક સજા રાજ્યએ કરી,
મુલક મુલકનાં હકીમ જેહ; તેડાવ્યા સહિ આશિ રેહ ભરી સજા
સહુ બેઠા સાથ રાજ્ય બોલ્યા જોડિ હાથ, કયે પ્રકારે પામું આંખ,
શાસ્ત્ર પ્રમાણે પુરો શાખ, મારે ધનવંત સહુ તમો, નિશ્ચે કરીને
બોલ્યા અમો, એમ કહીને નમાવ્યું શીશ, ત્યારે વેદ બોલ્યા કશ વીસ
અનેક ઉપાય કરશે રાય, તોયે આંખ સારી ન થાય; લખીત વાત
એ નીશ્ચે અર્થ દેખતો કરનારી છે તહી. શુભળંકાવળી પુણ્ય સાર,
તેહ મળે તો થાય કરાર; સાત જનમનો અંધજ હોય, અડકે પુલ કે
નજરે જોય. તે મળે તો કામજ થાય, બાકી બીજો નથી
ઉપાય એવાં વચ્છકનાં સુણી વચન હરખ્યુ ધણું રાજ્યનું મન. બોળ
કરાવી અપરમપાર, શોધવા મોકલ્યા કારેકાર, જે લાવે બંકાવળી બાળ,
તે નરને હું કઈ નિહાલ, અખુટ બંડાર બરાવું ખાસ, વજર કરાવીને
રાખ્યુ ખાસ, સહજ જન થયા તમ્યાર, શોધવા નીકળ્યા કારેકાર
પાહાડ પરવત જોયા બહુ કામ, પણ ના મળે બંકાવળી નામ. પુરવ
પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષિણ સહા કોઈ જોવામાં બાકી નહિ નીરાશ થઇ
પાછા આવીયા, કઈ બાળ તો નવ લાવીયા; લાચાર થઇ બેઠા સહિ
સાથ ત્યારે ધસ્યા રાજ્યએ હાથ. અરે દર્ધવ આતે શું થયું વચ્છક વચન
મિથ્યા તો થયું, ક્યાં જાવું હવે શું કરે, દેહત્યાગ કરીને મરે અંધ
તણો ધિક અવતાર, લાચાર થઇ બોલ્યો તે કાર.

દોહરો લાચાર થઇ વાણી કહો, ત્યારે ઉઠ્યા મુત ચાર; પાસે
જઇ ઉભા રહ્યા, કરીને તાતલે જુહાર. ૧ બોલીમણ થાય અમોજ-
તરીક લક્ષણ તન બંકાવળી લાવીએ, મુખ બોલ્યા એમ વચન.

ર ચતુરાષ્ટએ શોધી લાવશું, ઓશીગણુ થાશું તાત; રખ આપો
અમને તમે, બોલ્યા સભામાં વાત ઠ રાખ કહે હું અંધ થયો, વળી
તમે જાવ છો તંન; ધીરજ કેમ ધરી શકું, કેમ વાળીશ મુજ મન ય
થોડા દીવસમાં આવશું, નીચે કરીશું કામ; માટે રખ આપો તમે,
આ વેળા આ કામ. ૫ નથી આશ્ચરો ખીજ તણો, સરવે ખીયારા
રાંક અમ વીના કામ સરે નહી, એ નીચે આડો અંક. ૬ સભા
સરવે બાણી વહે, એ ખત્રીશ લક્ષણુ તન, લાવે તેમાં સંદેહ નહી, એમ
બોલ્યા સરવે વચન. ૮ ધીરવીર મહા પરાક્રમી, યુધ શીરોમણુ સાર;
એ ચતુરાષ્ટથી પેદા કરે, શુણુ તણા જંકાર. ત્યારે રાખએ હીમત
ધરી બોલ્યો, તણે કામ; લ્યો ખજનો અતીલણો, સીક કરો એ
કામ. હસ્તી પાંચ અંધરાવતી, પાંચસે અંધાર; ખજનો આપ્યો
અતી લણો, કહેતાં ન આવે પાર. ૧૦ શુભ મહુરત જોઇ નીસર્વા
કુચ મુકામે જાય; એ વાત રહી એટલે, ખીજે કહુ મહીમામ.

શોપાઠ—તાજમુખને ખબરજ થઇ, પીતા અંધ થયો મુજને
જોઇ; તેહની ચરચા મારે જોવી સહી, એ વાતમાં સંદેહ નહી મળ્યા
જંગલમાં મુજને તાત, સાચી માની કુંવરે વાત; ધીક્કાર પડ્યો મારો
અવતાર, મુજ શીર ખેડી મોટી ગાળ ધીક્કાર પડ્યું એ મારું રૂપ
જઇ પડું હું મોટે કુપ શું મુખ લઇને હું ફરું, માટે વીખ ખાઈને
મરૂ. એ વિચાર કર્યો જોટલે, કાસદ એક આવ્યો તેટલે મુખથી
વાણી કહી, રાખ કુંવર આવ્યા છે અહીં. પંકાવલી લેવા કારણે
ધર તણ નીકળ્યા બારણે તે મળે તો ફરું થાય, તો એ દેખે ફરો
શાય. એવાં વચન કાસદના સુણી, પુશાલી વાધી મનમાં લણી; વી-
ચાર કર્યો પોતાને મન, હું જઇ મળુ મુખ પાંધવ જન પછી પાર
હું તેહનો લઉં, તે પ્રમાણે હું પણ જઉં તોરી ઉપર થયો અસવાર,
માથો મોડો ન લાગી વાર. મુકામ કરી રહાતા જ્યાં, તાજમુખઆવી

પહોંચ્યો ત્યાં; ઘોડા મધે ઘોડા સહી, કાષ્ટએ તેને ઝાળખ્યો નહીં, એક સર્પમદ તેના લશ્કર મહી, તેણે પુઠ્યું રાજકુમાર જન; કાણુ છો તમે બાળી વેશ, કેમ નીકળ્યા છો પરદેશ. ત્યારે તે નર બોલ્યો બોલ, જાણે છબયા અમરતની તોલ; પંથી મુસકાર છીએ અમો. પુછો છો તો મુણુને તમે. નથી જાણમંધ સગ્ગન સાથ, તમ શરણે આબ્યા ઝાલો હાથ; ત્યારે બોલ્યા સૈયદ સહી, ચીંતા શીકર કાંઈ કરવી નહી, સુખે રહો અમારી, પાસ. લશ્કર સાથે કરજો વાસ.

કાહુરો—એમ અરસપરસ વાતો કરે, રહ્યા તેને સાથ; માતકાળ લઈ બહી, સૈન્ય સંગાતે જામ. ધણુ પંથ કાપ્યા સહી, એમ કરતાં આબુ એક ગામ દેશ તાંતુ તણીયા, કીધા સરવે મુકામ. તે નગર તણી શોભા બણી, મુખે કહી નવ જામ; નવનવા મહેલ શોભી રહ્યા, હોસે બણી શોભામ. રાજા ત્યાનો સતવાદીઓ, પ્રજા તણો પ્રતીપાળ કુદમ નહી તે દેશમાં, શોભા અપરપાર. ૪ તારીક મુણી એવી કાહેરની, કરખ્યા સહી તેકામ; ચાર જાણ તે ચતુર નર, જોવાસાગ્યા તે ગામ. ૫ દરવાજા પોળ ને બારીઓ, યહી કુંચી ને બગર; જળ જોત ઝળકી રહી, શોભા કારો કાર, ૬ જોતાં જોતાં આવીયા જ્યાં કાચી બગર; ત્યાં એક મહેલ દીઠો સહી, તેની શોભાનો નહી પાર. ૭ જળં ઝરખાં રાવડી, સહુ મેનાકરી કામ; ચક નાંખ્યો જરી તણો, જાણે ઇંદ્રપુરીનું ધામ. ૮ ઢાલ દીઠો એક બારણે, ત્યાં છે મુંદર કામ; ત્યાં મુંદર નાર એક અવનવી, ને ઉંચા પહુ અવાસ. ૯ ત્યારે જાણ માહા ચતુર છે, પૂછે તેડીને પાસ; આ મહેલ છે કાણુ તણો, કાણુ છે એની જાત. ૧૦ આ ઢાલ મુકયો કા કારણે, જો સંદેહ સરખી વાત ૧૧.

ચોપદ—એ રીતે ચારે બોલ્યા વાત, ત્યારે જોડ્યા પેઠે હાથ; એતો ગુણકા કેઈ છે દાર, રાજદારથી શોભા સાર. દેવાંગના છે સુંદર રૂપ, નામ કન્યાથી શોભા અનુપ; પદમણી હંસણી ચીત્રીની નાર, તેને ગણતી નથી લગાર. જાણે ઝળકે જલહળ જોત, ઉદેકર શોભે ઉષોત; મોહની રૂપ છે સુંદરી, પૃથ્વી ઉપર એક અવતરી. લાખી ગુણકા એનું નામ, લેહેલું કાધું સધળું ગામ; લાખરૂપીઆ આપે જોડ, મુખ વીનતાનું નીરખે તેહ. પ્રથમ દ્રવ્યના ઢગલા કરે, પછે કાંડીયા કરમા ધરે; એક લાખનો એકજ નાદ, વીનતાને કાને પડે સાદ. સાદ સુણીને દે છે માન દાસી સાથે મોહલે છે પાન; તેડી જાય છે મહે-ભતી માહી, જે કહેશે તે કરશે તહી. દ્રવ્ય હોય તો નાદજ કરો, નહી તો મારગ માહી પરવરો; એવાં દાસીના સુણી વચન વીચાર કર્યાં લાખ્યા મન. એટલો તોલ રાખે સુંદરી, જેવી એને નજર ભરી લાખ; રૂપપ્રયાનો એક ઢોલ, તે પ્રમાણે જોવું તોલ. પાસે દ્રવ્ય તેને થી વાર, ચારે ઢગલા કરમા તે દાર; પછે કાંડીયા લીધા હાથ, અવાજ કર્યા ચારે જણ સાથ. લશ્કર પડયું પાઠરે સહી, ચારે આખ્યા ગુણકાને તહી; તાજલમુખ રહ્યો લશ્કરની પાસ, ચારે આખ્યા ગુણકાને અવાસ.

દોહરો—કાધો નાદ ચારે જણે, થયું વીનતાને જાણ; પ્રસન્ન થઈ ધણું કામતી, બોલી મુખે વાણ. ૧ કા નર આવી પહોતા સહી, દાસી દે જઈ માન; તેડી લાવો મુજ આગળે, આપો ફાફળ પાન ૨ એવાં વચન દાસી સુણી, ઉતરી તેની વાર; સોળ સંખ્યા છે શોભતા, તેની શોભાનો નહી પાર. ૩ જુદાર કર્યા નીચી વળી, બોલી મુખથી વાણ; બલે પધાર્યા રાજવી, છોજ ચતુરસુજાણ. ૪ શેઠાણી મારી તેડે સહી, મોહલ્યાં બીડાં પાન; ચતુરને ચતુર મળે, એમ કહીને કાધું માન. ૫ તેહી ગઈ તે તારણી, ચારે ચતુરસુજાણ; બેઠક મધે લાવી સહી ત્યાં

શોભે ઉગીયો બાણ. ૬ પાટ પરવાળી તણો, જડીત હોડોળા ખાટ;
એ વિશ્વકર્માએ રચના રચી, ધણી શોભા છે ધાટ. ૭ એક વીનતા
દાઢી બેઠી તઢી, તેની શોભાનો નહીં પાર; જેવી કાને સુણી હતી
તેવી સુંદર નાર. ૮ ત્રગાનેણી કટી કેશરી, શોભે સકલ અવતાર; જ
ણે વીજળી ચમકી રહી, વદન કમળ આકાર. ૯ ધણી ચપળતા ના-
રની શુધ તણી બાંડાર; શોળ વરસની સુંદરી દેખે છે ચતુર નર
ચાર. ૧૦ વીનતા ઉઠી ઉભી થઇ, બોલી હાસ્ય વચન; બાંને આપ્યા
પ્રવીણતા, ધણું રીઝ્યું માઈ મન. ૧૧

ચોપાદ—વીનતા બેઠી ઉભી થઇ, જોતા ચારની શુધ નવ રહી,
આપી ખુરશી દીધાં માન, તે વીનતાએ આપ્યા પાન. કંઠે નેત્ર ચપ-
ળતા કરી, ચીત ચારનાં બીધાં હરી. ચારે ચતુરાષ્ટ્ર ભુક્તી ગયા, જોઈ
વીનતાને બાકુળ થયા. વીનતા બોલી મધુરી વાણ, બલે પધાર્યા ચતુર
મુળજી, કંઈ આગા અમને દીજીએ, તમે કહો તે અમે કીજીએ અર્વા
વચન વીનતામાં સુણી, ચારે જણે વાણી ભણી, લાખ રૂપીઆપ્યો
છા તમે, તે કારણ પુછીએ અમે. ત્યારે વિનતા બોલી વાણ, સુણજે
ચારે ચતુરમુળજી, મારે રમત રમવાના કોડ, પરંતુ પહેલી નરશું હોડ,
ચોસર તણી રમત છે જેહ, રમત રમવા આણી નેહ, જો હાર તો
તો સર્વે દહી, દાસ થઇ તેની પાસે રહુ. જે નર હારે આકાર, તો તો
કાઢી મુક બહાર, હારે તો દ્રવ્ય મુકીને જાય, જીતે તો મુજ સ્વામી
ધાય. બતરીશ લક્ષણ તેનું છે કામ, મુરખ શું સમજે આઠામ એવાં
વચન વિનતાનાં સુણી, વીમાસણ થઇ ચારને ધણી, ગમે તેવી પણ આ-
ખર નાર, એને જીતતાં કેટલી વાર વારાફરતી રમશે સહી જે જીતશે
તેવરસે લેઇ, એવો મનમાં કર્યો વિચાર, માંડી બાજી નવ લાગી વાર.

સેહરો—માંડયા પાટ કંચન તણા, ચતુરંગી સોગંદી સીર,

વીનતાએ ત્યાં મુકાયા. આવીને બેડી નાર ૧ બિલાડીને શીર દી-
પક ધર્યો પછે બોલી મુખથી વાણુ, હવે વારાફરતી રમો સહી, તમે
છો ચતુર, સુબલુ. ૨ જીતે તેની હું તારૂણી, હારે તેના લેઉં દામ,
એમ કહી બેડી સહી. વીનતા તેણે દામ, ૩ એવાં વચન વિનતાનાં
સુણી, રીસ ચડી અપાર, તે મધેથી એક ઉઠ્યો, સનમુખ નાર.
૪ ધણે ઠેકાણે ફર્યા તમે, આજ મુકશો મામ. એમ કહી પાસા
ઝહી, નાખ્યા તેણે દામ ૫ સાચવે નજર એક એકની. નાખ્યા ઘડ
દાવ; ચાતુરી ચલાવે ચોગણી રાખી મનમાં બાવ. ૫ ગમે તેવી કરે
ચાતુરી, પણ પડે છે અવળા દાવ, વીનતાની જીત બાજુ થઇ, તેને
હઠીએ હરખ નવ માય. ૭ એક હાથ રહ્યો, બે પડે પાસા
પોખાર; તે તે જીતે તારૂણી હારે રાજકુમાર. ૮.

ચોપાઠ:— પડ્યા પોખાર ને જીતી નાર, રાજકુમાર હાર્યો તે
કાર; ઉતરી અયું છે મુખનું નીર, આધા જઇને બેસો વીર. બીજે
બાંધવા ઉઠ્યો સહી, વીનતા સનમુખ બેઠો જઈ, તેણે પાસા લીધા
હાથ, રમવા લાગ્યો વીનતાની સાથ તે પણ હાર્યો જોતાં સહી, તેની
હોશ પણ પોતી નહિ, ત્રીજે બોલ્યો ત્યાં વાણુ, ઉઠો બેઠો ચતુર સુબલુ.
મુજને કોઈ જીતી ન જાય, નથી સુંઠ આધી કાની માય, એમ કહીને
પાસા લીધ, રમત હતી તે જરી કીધ ધણી ચતુરી કીધી સાર, તે
પણ હાર્યો. ન બાગી વાર, ચોથાએ ચતુરાઇ બહુ કરી, તે પણ જીતી લીધો
સુંઠરી; ચારે નરનાં ઉતર્યાં માન હજવા પડ્યા જેમ પીંપળપાન; રાંડના
જીત્યા જાણુ ફોક; હસશે પુરના સંજળા લોક; એવો મનમાં ક્યો
વીચાર, ફરી રમવા માંડ્યું તે કાર ચચાર લાખની પાડી હોડસોળ
લાખ કરા તે કાર, સોળ ચાંદને લાવે સહી, નહીને સોળની આજ્ઞા
નહી; એમ વિચાર પોતાને મન, રમવાને બેઠા તે દીન; વારા ફરતી

હાર્યા ચાર, છતી ગુણકા નવ લાગી વાર. હાર્યો જુગારી બમણું રમે, શુદ્ધી ભષ્ટ થઈ તેસમે. વળી મનમાં કર્યો વિચાર વિનતા પ્રતે બોલ્યા ચાર. હાથી ઘોડા ધનકે માલે લખી આપ્યું તેને તતકાળ. હારીએ તો સરવે દીજ્યો, છતીએ તો તારણી લિજ્યો; એમ કહી રમ્યા તે ઠાર, તે પછી છતી લીધું નાર. કાંઈ હોડ કાઢે આ ઠાર, નહિતો મહેલેથી નિકળેા બહાર સુણી વચનને લાગ્યું દુઃખ બોલ્યા ચાર જણા તે મુખ ચોથી રમત રમિયે બમો. કરીયે હોડ ને સુણ્યને તમો, જો હારીએ તો થઈએ શુભામ. નહિનો તને કરીએ આ ઠામ એમ કહીને રમીયા તહી. વિનતા તે પછી છતી ગઈ, ઝાંખા થઈને બેઠા તહિ, પછી વિનતાયે વાણી કહિ

ઢોહરો:—હાર્યા ચારે ચતુર નર, હાથી ઘોડા ધન માલ; શુભામ ખત લખી આપીયું, પછી કેદ કર્યા તે ઠામ, તે ગઈ વાત ગોંદરે, લશ્કર પડ્યું તે ઠાર, હાર્યા ચારે રાજવી, છતી ગુણકા નાર શુભામ થઈ તે તો રહ્યા નવ પોચી મનની આશ, એકે અરથ સર્વો, નહિ, એક થયા નિરાશ ૩ એવી વાત સર્વે સુણી મનમાં પામ્યા દુઃખ નાહુ લશ્કર ત્યાં થઈ ઉતર્યા સરવનાં મુખ. ૪ તાજલમુખ રહ્યો એકલો બાકીએ તજ્યુ ઠામ; દુઃખ ધરી મનમાં રહ્યો શું કરવું હવે ઠામ. ૫ નામ બોલ્યું ચારે બંધવે. લગાડી કુળને લાજ; શુભનંકાવળી લાવતાં કરે શુભામી કાજ, ૬ પરમેશ્વર પ્રતાપથી છતુ ગુણ. કાની જાત; છોડાવું બેજ બ્રાતને પછી લખિત પદાર્થ વાત. ૭ કરતા કરતા કિરતાર વું, મુજથી કંઈ નવ માય. એમ વિચારી મન વિશે આબો નગરી માંય ૮ શેરી ચઢીને આવડી, જોયા એક બજાર; ફરતો ફરતો આવીયો, એક અમીરને ઠાર. ૯ મોટો મહેલ નવકુંડિનો કવાર બેઠા ફરવાન; દી. તેજો રાજવી, દીર્ઘા ઝાઝા માન ૧૦ કાણુ દેશથી આવિયા. શું છે તમારું નામ બત્રીશ લક્ષણુ હિસો તમે શું

ધારો છો કામ. ૧૧ ત્યારે રાજકુંવર મુખ બોલીયો અમો મુસાફર જાત, આ મહેલ છે બાઇ કાણ તણો, એટલી પુછુ છું વાત. ૧૨ ત્યારે દરવાને વાણી વદી, એ અમીરતાણું છે ધામ, બુધી બણી બુદ્ધ આતુરી ઘેર બચા છે કામ. ૧૩ ત્યારે રાજકુંવર મુખ બોલિયો, એક કરો કામ; અમીરને જાહેરે કહો, એક મુસાફર આવ્યો મુશામ, કિમેદવાર મળવા તણો બણી ઇચ્છા મનમાં, કુશલ કરો તો આવીયે એમ કહો જાહેર ત્યાં. ૧૫

આપાત--એવા વચન દરવાને સુણી. ગયો ત્યાં અમીરના બણી. મનમુખ રહીને કરી સલામ, પછી અરજ કરી તે કામ. મુસાફર એક આવ્યો દાર, તેમાં રૂપ છે અપરંપાર, ખતીશ લલણી છે જાન, તેણે એક કહાવી છે વાત. અમીર સાથે મળવું છે સહી, એવી તેણે વાણી કહી. એવા દરવાનનાં સુણી વચન હરખ્યુ તે અમીરનું મન. તેડી લાકડો માફરી પાસ, મોકલ્યો તેડવાતરત દાસ સેવક તેણી વાર, કરમોડીને ક્યાં જુહાર, અમીર હમારા તેડે ત્યાં એકા રંગ મેડીની માંહ, માટે આલો હમારી સાથ, એમ કહીને જોડ્યા હાથ સભા કરી એકા છે ન્યાય, રાજકુંવર જાહેર પહોંચ્યા ત્યાં, રાજ રીતથી ક્યાં જુહાર અમીર રીઝ્યો અપરમપાર, મુખ શોભે જાણે ઉગ્યો સુર, એવું રાજકુંવરનું નુર. બણી શોભાને રૂપ વિશાળ, તે જોઇ ને ઉપન્યું વહાલ; પાસે બેસાડી હીકું માન મુક્યા આગળ ફાલ-જાપાન. ક્યાંથી આવ્યા ને ક્યાં રહો કામ કામ અમસરખુ કહો, બાળપણમાં જોયન વેશ કેમ નીકળી આવ્યા પરદેશ, રાજકુંવર મુખે બોલ્યો બોલ, જાણે જીવ્યા અમરતની તોલ; પુરવ દેશ વશીએ અમો પુછો છે. તો સુણજો તમે, જાણે ક્ષત્રી કરા તન, નથી માતા પીતાને સજાન. ઉચે આજ નીચી ધરતી સહી એ પીના બીજું કાઈ નહી

ઉદેશવાર ચાકરીનાં જાણુ, જ્યાં અમળજળ ત્યાં રહેશું નીરવાણુ. જે દરઆવે તે કરવું હામ, બનીશ લક્ષણુ માર નામ, એવાં વચન અમીરે સુણી ખુશાલી વંધી મનમાં ધણી, મુજ પાસે તમે સુખે રહો મન મમતો મુસારો લહો, ખાવો પીવોને મોળે કરો, શહેરમાં અગરમાં સુખે ફરો એમાં રહાને રાખ્યો પાસ, પોત્તી છેનડા ફરી આશ.

દોહરો—એકાંત જગા આપી સહી, ત્યાં ઉતર્યો, રાજકુમાર, બોજન કરે મન આવતાં, જઈ એસે દ્યાર. ૧ હાસવીનોદને ચાતુરી કરે રાજ ને રંગ, ચતુરાઈ ચલાવે યોગણી, જઈ અમીરને સંગ. ૨. કૈતરંજ મંજીશ શોમટા રમે અમીરની પાસ, એક ધડી વીલો મુકે નહી, તેને હાંટે મનકુ હુકાશ ૩ પાછલો દીવસ ધડી એક રહે, તે વખત નીસરે બહાર બગરમાં ફરી કરી ધેર આવે રાજકુમાર ૪ એમ કરતાં દીન વીત્યા બહુ; પછી કીધો મન વિચાર, આમ એસી રહે સીધી નહીં, અમીરના ઘર મોળર, પછી એક સમે બોલ્યો સહી, અમીર પ્રતે તે વાત, શોદાગર એક મીલધી પ્રીત ધણી મુજ ખાત. બપે ધડી જવા તણી, મારા મનની હામ, હુકમ હોય જે તમ તણો, તો જઈ તે મુકામ ૭ અમીર કહે સુખે પરવરો એ વાતે મુજ મન, ઝાઝીવાર કરશે નહિ એમ મુખે બોલ્યા વચન ૮ વાર કહીને નિસર્યો ફરે તે નગરમાંય ચોસર રમે છે ચતુર નર, જઈને તેને ત્યાંય ૯ માન દીધું સરવ મળી પુછે છે સમાચાર ઘટે તેવો ઉતર કહ્યો, સફ હરખ્યા અપરમપાર ૧૦ ચાર ધડી બેઠો સહી, જોયો સખજો! ખ્યાલ; બુહારે કોધે સરવને, ઉઠ્યો પોતે તતકાર, ૧૧ ચચુર નર બોલ્યો સહી, આ જે નીત આ હામ, આ મુકામ છે તમતણો, એમ કહીને કરી સલામ. ૧૨ પાછો આંખો મુકામ છે, કર્યાં આવતાં બોજન, પછી અમીરે રીઝ્યો એટલે આથમ્યો દન, ૧૩ રજની વીતી

રંગમાં ઉઠે થયો સવાર ત્રણ પાંદોર કરી ચાકરી થયો મીઠને દાર-
૧૪ ચોરસની બાજુ રમે, બાજા ખેલાડી સાથ; લાગ્યા દાવ લાવે સહી,
એવા એના હાથ ૧૫

મોપાઈ:—લલા લલા નર આવે તહી કામ તેને જીતી જાય
નહિ. મુઠાવે સહુનાં બહાર, એવો ખેલાડી અપરંપાર ધણા દિવસ
રમત રમીયો સહી, સામેત રમત કિધિ તહી, પછિ વિચાર્યું મન મોજાર
હવે જાહી શુભકાને દાર. તેના ધરની ચરચા જોઈં આશ મનનો સં-
દેહ જોઈ; કાણુ મકારે જીતે નાર, તેનો પુછી કાઠાકુ પાર બેદ પ્રપંચ
કરશું આજ, તોતો સરસે માફ કાજ, નહિ તો કામ થવાનું નથી,
હીમત મુકે બનવું નથી. એવું વિચારી મનની માંય. ગુણકાના ધર આ-
ગળ જાય નિકળી ધરમાંથી એક નાર, ધણી વૃદ્ધ છે અપરંપાર. જો.
સ્ત્રીકા કરમાં ઝાલી ખરી મદમાતી ચાને સુંદરી, એક ચતુર નર હોયો
છે બહાર તેને પુછી જોયું તે વાર, આ ધણી વૃદ્ધ ડોશીની કાય, નથી
ચાલતા એના પાય; સજન સહોદર છે કે નહિ. એ વૃદ્ધ પછે દુઃખ
પામે સહી. એવા કુંવરનાં સુણી વચન હસીરે બોલ્યા તે મન. આ
લાખી ગુણકાને. ધામ એના ધરમાં ધણા છે દામ, તે આ ડોશીને છે
હાથ, એમને પુછી કરે વાત, સહુ મુસાફરને લાવે અહીં. રંગને
દયા ન આવે મન માહી. તેવા કળ બોગવે છે કાંચ, તમો શુ જાણો
વારતા રાય તમો જીતે મુસાફર સહિ, આજ આવ્યો તે કાલ નહિ. એમ
કહિને હરયો તે ઠાર. મનમાં હરખ્યો રાજકુમાર, સલામ કરી ત્યાંથી
નિકળ્યો, આગળ જઈ ડોશીને મળ્યો. જઈતે ચરને નચાળ્યું શીશ,
દંડવત કર્યાં દશ વિદ્ય પછે તલસવા માંડ્યા પાય રૂદન કરે છે ધાંદે
રાય ડોશી અચરત થઈને રહી, મુખેથી તેને વાણી નહી; કાણુ છે રે
બાઈ તું તોજન, આ કારણુ તું કરોરૂદન, સુરાપાન કર્યું છે કાય, તેથી

તદન કહે હું માય, માદારા ચરણ તસસે આજ, પુત્ર સમજ્યો તારા
 કાજ કા કાણુ જાતી ને શું નામ, ક્યાંથી આવ્યા આવે ઠામ, એવી
 વાત પોતે ચિત ધરી, ડાશી પ્રતે વાતજ કરી ડાશી સુધીને હરખી
 મન, સાથે લઇને ચાલી તન, માથે તેણે ફેરવ્યો હાથ, સુખે રહો તન
 મારી સાથ. ખાન પાન કસાવ્યાં સહી, પછી તેને વાણી કહી, અમો
 જાણું માતાજી આજ, પરાધીન ચાકરીને કાજ. મુત્ર જવા થયો
 તમાર, બોલી ડાશી તેણી વાર, પુત્ર વળી આવજો ઠામ, એમ કહી
 વળાવ્યા ખાળ. ત્યાંથી આવ્યો અમીરને ઘેર, તે વાતની કોઇ નવ
 ગણે પેર, અમીરનું કરે છે કામ, મિત્રો સાથે રમે તે કામ, વળી
 ડાશી ખાસે બેસે જઇ, મધુર વાણી બોલે સહિ. માતાજી હરમાથે
 ઠામ, હુંહું પુત્ર તમારો જાણ. મુજને આસરો તમારો સહી, મારે
 માથે બીજુ કાઇ નહિ, ધણા બોલે મધુર વચન, તેમ તેમ ડાશીનું
 હરખે મન, એક ધડી બે મોડો ગય. ડાશી અત્ર પાણી નવ ખાય.
 તેણે ત્યારે સુખી થાય, એવી વશ કરી ત રામ, એક સમે ડાશીની
 પાસ. આગળ મુકી મોઢેર પચાસ, મહીનો અમિરે આવ્યો તેહ,
 તમ પાસે લાવ્યો હું એહ, ખરચ પાણી જે જોઇએ સહી, તે મારે
 હું લાવ્યો અહીં, એમ કહીને આપી હાથ. ડાશી બોલી કુંવરની
 સાથ, ફટલા કાળ જીવિયું ઠામ, મારે દ્રવ્યનું શું છે કામ. મારી પાસે
 ધણો છે દામ, જે જોઇએ તે લેજો આ ઠામ. કુંવર કહે માથે તમે
 જે જોઇએ તે લેઈશું અમો, પુત્ર જે લઇ આવ્યો ધન માતા સાચવે
 કરી જતન, પુત્ર કહે માતાજી રાખો તમે, તમારે આશરે જીવુંહું અમો
 એવી વાણી મધુરી સુધી, તેમ તેમ ડાશી હરખે ધણી, જોગીને વશમાં
 દેજ જોમ. રાગને વશ ડાશી છેમ, તેમ સરપને વશ કરે ગારડી;
 તેમ કુંવરે ડાશી વશ કરી, અંધ જોમ પામે લોચને, તેમ પુત્ર જોઇ
 હરખે ડાશીનું મન. ધણા દિવસ એમ ગયા વહી ત્યારે રાજકુંમારે

વાણી કહી, પુરુષ ચરીત્ર કર્યું છે વાર, વિસ્તારી કહું આ દાર; શ્રીતા.
જન સાંભળજે સહી કવીએ એવી વાણી કહી.

દોહરો—એક સમે ત્યાં બેઠે જણુ, એકલાં વન મોઝાર ત્યાં
એક કૂપ દીઠો સહી, તેમાં જળ તણો નહિ પાર. આ જળ મધે હું
પહું તું જોજે મારી માત; પાછા પગ અહિં નહીં ધર, તું નિએ
જળજીને વાત. ડોસી ધણું મન કળકળા ભાપ એ શું જોલ્યા જોલ;
પુત્ર કહે કતુરક કર્યો ખરી વાત તું જોલ ત્યારે ડોસી મન રીજી
ધણું, અંતર ફેલાયો અંગ, કરના ભાગી વારતા, તે ચતુર નરને સંત્ર
પુત્ર જે માગે સહી, છે આપું તને દામ, તું મરીશ ત્યારે હું મરીશ
શું સરશે એમાં કામ; પુત્ર કહે માતાજી સુણો તમે આપો ધન અ-
પાર; એ વાતનો સંદેહ સુને, તે જળજીને આ વાર, તમ વિના ભા-
ગનાર નહી, મારા મનની પ્રીત, તીજી માણસ સાથે નથી. બેઠા છીએ
એકાંત ડોસી કહે સુણ દીકરા, શું સંદેહ તુજ મન, તે ભાણુ આણી
ઝડી, વળી લો ઝાણુ ધન, એમ કહી વચન આપું સંદેહ ભાણુ આ
કમ; રાખી વાત કરો તમે, તે વાતે સાક્ષી શ્રીરામ ત્યારે તે નર
જોલિયો, સાંભળ મારી વાત; લાખી સરવેને જીતે, ભાધો મનની પ્રીત
ભલામલા દારીઆ, કાષ્ટએ ન જીતી તે નાર, કાષ્ટ જીતી શકતું નથી.
તે સંદેહ મને અપાર, કરોડોપતી છોંકર કર્યા. રાજે ધણો એક તોર,
કાણુછજીની ઉપાસના કાણુ તરણી શીર જોર. નથી દ્રવ્ય મારી કને.
મને નથી રમવાનું મન સહેજે વાત પુણુ એમો, એમ જોલ્યો
મુખથી વચન.

ચોપાઇ—ત્યારે ડોસી જોલો જોલ, સાંભળ દીકરા એવું તોલ.
એ વાત વિસ્તાર એમો, કાઈ આગળ નવ કહેશો તમે કદાપી જશે
તીજે જાન, તે વાત ઉતરશે માન, કહેશે ધર માર્યું ધર ચંદ, એટલી
એજ મુજને સહી, પુત્ર કહે પ્રતીતી કરે, અલહલાલિક પાપજ ધરે એવી

પ્રતિજ્ઞા કરી જ્યાં, ત્યારે બોલી ડાશી ત્યાં લાખી પાસે કાંઈ વિદ્યા નથી, નથી ઇશ માથે સરવથી, પાસા છે વિનતાને હાથ ભરે છે મોઠા સાથે બાથ, બીજે કરે છે એક ઉપાય, તેથી નર સહુ હારી જાય. એક બિલાડી પાળે છે નાર, તેને કેળવી અપરમપાર દિપક તેને માથે ધરે, પછી રમત તે જારી કરે, નવ હાલે નવ ચાલે મંઝાર કરી કામ બેસે છે કાર, એ ઉંદર પાળે છે જાણુ, ધણુ કેળવ્યા છે નિરવાણુ, બિલાડી પાસે બેસે સહી, મુખ આમળ પણુ ખાએ નહિ. ઉંદર બિલાડીને ત્યાં મેળ ગુણુકા નરણુ માંડે બેલ, મન ગમતા હાવ જોઈએ જોઈ, બિલાડી સામુ જીવે તેહ ગરધન ફેરવે તેની વાર, દિપક જાળો પડે છે કાર, ઉંદર પાસા ફેરવે સહિ, તે પ્રકારે જીતે તહી. બીજી વિદ્યા કાંઈ પાસે નથી સુત કથી માનો સરવથી, રાજકુંવર ત્યારે રીજ્યો મન, માતાજી એ જીત વચન મંદેહ મન તણો લાગ્યો સહી. ડાસીને પગે લાગ્યો તહી ગયા ઘેર ચોતાને તત્કાળ ડાસીને ધણું ઉપજ્યું વહાલ. આપી જવેર દિરાની માળ. ત્યાં તો કુંવર થયો નિહાલ. કરે ચતુરાઈ તણો વીચાર, દીધું દ્રવ્ય ને નીકળ્યા બહાર ભરી મજારે થઇને જાય. દીડો લાધરી ઉમો ત્યાંય. એક નોળીયાનું બચ્ચું સાર, વેચવા ઉમો ભરે બજાર. એથી જીતવાનો તે નાર, એવો મનમાં કર્યો વીચાર માટે લઉં તેને હું અહીં આપી મુક્તને લીધો સહી બાંધ મધે લાલ્યો તેણીવાર, તેને કેળવ્યા અપરમપાર, દોહરો—સોમડી મારે હાથની, કે ચડપ નીકળે બહાર; મુજક એકને પકડે સહી, સાન કરતાં વાર ૧ દેગડી મારે હાથની, ત્યારે જઈ કરે શિકાર, એ રીતે તેને કેળવ્યો. દિન થયા દસ બાર ૨ પછી સલામ જઇને કરી. અમીર કેરી પાસ જમવાને મુખ તેડિયો માટે રાજ આપો રજય. ૩ મિત્ર હમારો એક છે, તે તણું લમ; બીજે સવાલ મુખ તણો તે કહું છું મુખ વચન ૪ લખે જવું છે માહરે,

તેવી ચિંતા મુજને થાય; કીરપા મુજ ઉપર કરો તો લગ્ને મુજથી
જવાય. ૫ એવા વચન અમીરે સુણી. આખ્યા વસ્ત્ર અપાર; આભુ-
પણુ ધણું શીલતા, કહેતાં ન આવે પાર, અમુલ્યજ શિરપેચ આ-
પીયો, જેને જરીના તાર સાલજોડો સવાલાખનો, રતન જડીત એક
હાર. ૭ પગના તોડા સોના તણા; કોટમાં મોતિના હાર; કડાં સાંકળાં
કંઠીઓ. પહેર્યાં એવાં શણુગાર. ૮ પ્રતીર્થીય ખીખું પ્રગટીયું, જાણે જળ.
હળ જોત; જાણે કામદેવ પ્રગટ થયો અને શોભે ઉઘ્યોત. ૯ અમીર
જોઇને રીજીઓ, આખ્યા એક તોખાર; અથ જોસીને પરવર્ચા મિત્ર
તણા દરખાર ૧૦ વચન અમીરનાં સુણી, કુંવરે ક્યો જુહાર; અથ
જોસીને પરવર્ચા, તે ગયો ગુણુકાને દાર. ૧૨

ચોપાધ—સમી રાજાએ ઉતર્યો તે ઠાર, ગયો લાખીનામહોલ
મોઝાર; જાણે ઉગ્યો જેવો સુર, એવું નીરખ્યું નરતુ તુર દરવાન પણ
ઓલી નવ શક્યો, પોતે ચાલ્યો ધરમાં ધર્યો, જઇ મેડીએ ચડ્યો
સહી, વીનતા બેડી દીડી તહી, વીનતા ઝાંખી જોતામાં થઇ, શુધ્ધ
તેમાં નવ રહી; દીડુ કામણુગાફ મુખ, ગુણુકા જોતાં પામી મુખ, જાણે
ઈંદ્ર તણો અવતાર, ધણું રૂપને શોભા સાર; નથી માનવી સાથે કોઇ
કારણુરૂપ દીસે છે જોઇ. આખી આસનઉભી નાર, હશી બોલી વચન
તે ઠાર; કાણુ દેશ તણા છે જુપ રાજ તેજ રહીયાળું રૂપ, કેમ
આવ્યા તમે માહારે ધામ, શું ધાર્યું છે મનમાં કામ હુકમ તમારો
માથે લીજીએ, જે કહો તે હાજર કીજીએ ત્યારે કુંવર બોલ્યો વાણુ
સાંભળ વીનતાં ચતુર સુજણુ, અમે મુસાફર આવ્યા આ મામ. અ-
મીરના ધરમાં ક્યો મુકામ ખુખી તમારી સુણી અપાર, ધણી સુલક
છે લાખી નાર, રમત રમી જાણે છે બહુ, જે જાય તે હારે શહુ-
મુણી વાત ને દરખ્યું ચીત રમવાને જાતું ખમીત, પરદેશી મુસાફર

આવ્યા ઘેર, કરી સગમ રૂઢી પેર, એવાં મધુરાં મુણી વચન, ખાન-
ખાન મુકાર્યાં તે દન. બહુ ભેજન કારવ્યું સાર, પછી બોલી મુખથી તે
નાર મેં તો નિયમ લીધો એક જાણુ, તે વાતનું કહું મંગાણુ, રમવાનો
રાખે અભિલાખ, તે લાવે રૂપિયા લાખ. પ્રથમ તો નર ઢગલો કરે એક
પછે મેડી ઉપર ચડે હાઈ તો દારી થઈ રહું, જીતું તો લાખ રૂપિયા
લેઉં; એવો નિયમ છે મારો સહી તમે કહો છો. રમીએ અહિં, વચન
માઈ મિથ્યા નહિ થાય તે વાતે ઘટે મહિમાય જીત્યાનો વાળે છે ઢોલ,
એવો બોલી ગુણકા બોલ; લાખ રૂપિયા આગળ ધરે, તે નર રમત જારી કરે

દાહુરા—એવાં વચન વિનતાનાં મુણી, બેઠ્યા રાજકુમાર,
અહંકાર રાખે અતિ ધણો, તને કાણુ વરસે આ ઠાર, ધણા સાથે
જીતી સહી. તોય ન સરાયું કાજ. પરમેશ્વરના પ્રનાથી. જીતુ તુજને
આજ, ધણા નર જાતમા કહણુ છે આજનું કામ; ચતુરાઈ કરજો યોગ-
ણી, જેમ પોતે મન હામ. સુદ્રિષ્ટ કરણુ તણી સવાલાખનું મહિ નમ
વિનતાની આગળ ધરી આનંદ આણી અંગ જોષ્ટ વિરી અમુલ્યની,
હરખી મનમાં તે ઠાર. માંડી બાજુ તેણે સમે. રાજકુમારને નાર. પાસે
ખિલાડી સાથે દીપક ધર્યો, ત્યારે ચમક્યો પોતે મન નીશાની સાચી
મલી, ડોસીનાં સત્ય વચન. મુપક દિઠો સહિ થયો તદા અજાણુ
રમત તે જારી કરી લીધા પાસા હાથ, જણીજોષ્ટને હારીઓ દે છે
અખળા લાજ. હા કરી રહી પોતા તણી. જીતી ત્યાં ગુણકાજ. ૮
પોખારામાં આવી રહી બાજુ ત્યાં તેણીવાર, આવે પોખાર વિનતા
તણા. હારે રાજકુમાર. ૯ એવું મન વિચારીયું ખિલાડી સામ્ર તે
હામ. ત્યારે મુસ્તક તેણે ફેરવ્યું. વિનતાની પોતે હામ. ૧૦ દીપક
જોતામાં જાંખે થયો નાખ્યા પાસા તે નાર. ઉદરે પાસા ફેરવ્યા પો-
ખાર કર્યા તે ઠાર. ૧૧ જીત્યાનો જશ વાધીએ હાર્યા તમે ચતુર-
મુજાણુ ચતુરાઈ યોગણી દાખવો એમ બોલી વિનતા વાણુ. ૧૧

ચોપાપ—એવા વિનતાનાં મુણી વચન. બીજી રમત માંડી સ-
 જન. હારજીતમાં મુક્યો હાર રમવા લાગ્યાં નરને નાર. ધીર વીર એકો
 તે કામ નાખે પાસા મુખ લઇ નામ, બગીચા લક્ષણ જે નર કહેવાય.
 કાષ્ઠનો ગાંજ્યો તે નવ જાય. બસા નર મુકે છે માન કાણ માત્ર એ
 વિનતા નામ. એક હાથ ખાલી નવ જાય, જેવા માગે તેવા પડે હાથ,
 ધણી ચતુરાઇ વીનતા કરે પણ એકે વાતે અરથ ન થારે. વિનતા મા-
 મવા લાગી હાર દિપક સામું જ્યેથું તે કાર કુંવરે પાસા નાખ્યા જેઠે
 મંજરીએ શીર ફેરવ્યું તેઠલે, ઝડપ હાર નીસરયો મહી પાસો અ-
 વળા કીધો લઇ કુંવરે સોઠી મારી તેણે વાર તરત નીકળ્યો તોળાએ.
 બહાર, ઉંદર તણી પકડી કાઢ. નાઠી બિલાડી મેઢેલી દોડ. સાતમે
 ઘેર જઈને ઠરી રમત અંગ તે વેળા કરી રાજકુરને ચડી છે રીસ
 ક્રોધ કરી બોલ્યો દીસ તારી આવિ અકલમાં ઉઠી વાટ, કંચન
 તણા તેં મુક્યા પાટ. નારી છુપી પગની પાનીએ વશી રાંડ જાતને
 અકલ કશી ધરમાં દીરી સરખી નથી. બીલાડી શિર દીપક સરવેથી
 મુકો ઝવેર દીરા કે લાલ થાય અજવાળુ ઝાકઝમાળ નીકર આવો
 મારી પામ આજ કરવાનો તુજને દાસ, જાણી જોઈને હાયો તુજ
 સાથ. હવે તો બલવા પડશે હાથ, એમ કહી કહાડ્યો એક મણી
 જાણે શેઠા પ્રતીબીજ તણી ભાગ્યું વીનતા કે જેને પડી ખસઆણી
 તેને દોર. હાડે દુઃખને મોઢોડે હસી. એ વાતમાં ચીંતા કશી હમણાં
 હોડ હરીને જશે, જશે માલને દુખીયા ચશે આમળા કંઈક હારી
 ગયા તે નર તો ઠેકાણે થયા જેવા ગતી તમારી સહી શો ઉલમ
 કરવો અહીં મેં બસા બસા દીડા રાજન તે બહુ હારો ગયા મહા-
 જન કે.કની ગાંજું હું તવ મહ. અથામ નર આવ્યાતા અહીં. તમે
 ભાગ્યો મારો અહંકાર સીતેર લાખ જીયા આ કાર, માટે આજ રમ-
 વાનો કોડ પાડવી આજ તમણું હોડ, સીતેર લાખ જીવુંતો લઉં હાડ

તો ઇસ કીમત હતી, એમકહીને બાજુ ધરી, રમત હતી તે જારી કરી. બાણી ચતુરાઇ કરે તે નાર. જીવા બાજુ રાજકુમાર ઉતરી ગયું વિનતાનું મુખ. બાણી તે મનમાં પામી દુઃખ ચંદ્ર સલામાં પેસે જેમ વિનતાનું વદન થયું તેમ. નીચું જોઈને વિનતા રહી. ત્યારે કુંવરે વાણી કહી, વળી કાંઈ હોય મનમાં કોડ. તો તો પાડે બાજુ હોડ કાપી જીભારી ખમણું રમે. બાણી મુખ બોલી તે સમે ધન માલ મુજ પાસ નથી; એક વાતે રમુ સરતથી; અમીર ઉમરાવ રાજ તન, શુભામ કરી રાખ્યા બોવન, તેની હોડ માફ ખમો, જીતો તો બધ જાવ તમે રાજકુંવર હરખ્યા તે કાર, માંડી બાજુ નવ લાગી વાર, પરમારચનું કરવું પુન્ય, છોડાવું રાજકુંવરના તન; પ્રજા લાજ રાખજો મહારી; એમ કહીને રમત જારી કરી, તે બાજુ જીત્યો રાજન, વળી તે બોલ્યો મુખથી વચન, બીજી હોય તો હરમાલો કાજ લેશ માત્ર ન રાખશો લાજ, નિચું જોઈ વિનતા રહી, ગદ ગદ કંઠે વાણી કહી, સર્વે વસ્તુ હારી આ કામ, નથી કાંઈ મિલકતનું નામ, નસીબોતજ આ-ચળ કર, મહારી કાયા હું હોડમાં ધર, જે જીતું તો સર્વે લઉ. કાર તો દાસી થઇ રહું, તે પણ કણુક ક્યું સાર, માંડી બાજુ નવ લાગી વાર, રાજકુંવર જાઅજાણી સહી, તે પણ બાજુ જીત્યો તહી.

દોહરો—વાર્ત વગડાવ્યાં જીતના, હારી ગુણકા નાર, વાત આલી તે પુર વીણે, ગલી કુંચી ને બજાર વિનતા કર જોડી રહી, બોલી મુખથી વાણી, હું તો દાસી તમ તણી, જે કહો તે કરે પ્રજામ ૧ હું હારી જીત્યા તમે, આ લ્યો અંધ લંડાર, સહુ આગળ ધરી, તે વેળા તે કાર. ૨ કાણુ નગર છે તમ તણું, કાણુ તમારો તાત, રૂપે રતી સરીખડા, વળી કાણુ તમારી માત ૪ અજા વીખણુ ફર તમે, ધર્યું માનવરૂપ, અડકર જામના માહરો પધાર્યા દેવ

સ્વરૂપ. ૫ પશુ સંદેહ લાગે મન તણો કહુ તમારી દાસ, પ્રીતતા
હું પદમણી, સેવા કરે રહી પાસ. ૬ કોઈ નરતો કર અડયો નથી, એ
વાતે સુરજ સાખ; કહો તો દેખાડું પારખુ એમ ભોલી વીનતા લાખ.
૭ મેં ધાર્યું તું મન વિશે, મુને જીતે તે ભરથાર; તે ઇચ્છા માહરી
પુરણ થઈ, કુળ લાગ્ય તણો નહિ પાર. ૮ પ્રથમ આણુ આ વાતમાં,
જુલું બોલું આ દિશ. કોટી બ્રહ્મહત્યા મુજને, પૃથ્વી પાપ મુજ શીષ
સાચી વાત તમે કહો, પુરો મનના કોડ. સ્હાવો આપણે લીજીએ.
આપણુ જીવતે જોડ ૧૦ ગામી વાત જે તમે કરો. મુજ હત્યા
તમ શીશ, ખાશા લાંબ મહારી થશે, કુભાશે જીવદીશ. ૧૧

ચોપાઈ—એવા વચન વનિતાના સુણી રાજકુંવરે વાણી બણી
મારી વીતકની કહું છું વાત. સાંભળજે તું ચીત સંગાથ. જે પોતાને
પડોયું દુઃખ તે સર્વે માંડી કહું મુખ, ત્યારે વિના વિભાશે મન.
ધણું દુઃખ કરી તે બદન. ત્યારે રાજકુંવરે કહું નાર. મારા મનના
કહું વિચાર. એક મોટી મનમાં આશ. જવું બંકાવળીની ત્યારે પાસ ગુણકા
બોલી વાણુ. સાંભળ રાજા ચતુર સુગણુ. બંકાવળી નામે પરી છે
સાર. તેની શોભાનો નહિ પાર તેની વાડીમાં ફુલ છે સહી, તેની
શોભાનો પરજનો નહિ; તે પૃથ્વીમાં ફુલ છે એક, બણી શોભા તેની
છેક. સહસ્ર પરી તેની રક્ષા કરે રાત દિવસ તેના પાછળ કરે. લક્ષ
રાક્ષસ વળી છે રખવાળ જે વિકાળ સરખા લાલ કરતો કોટ છે
તેને સહી, તે મધે વાડી છે મહી, એક ઝાડને એકજ ફુલ. શોભા
તેની દીપક અતુલ. પૃથ્વીમા ચોકી નામ પ્રમાણુ. ઉપર જલ્મણી શીર
બળુ; ગમને ચોકી પરી તણી. તેની શોભા કહું બણી. ચંદ્ર સુરજ નવ
દેખે, મુખ, ગુણબંકાવળી પામે છે સુખ, વિકટ વાટ તે તો સરવથી

કોઈથી ત્યાં જવાનું નથી. પણ વિધન રરતામાં થાય. કઈ પેરે ત્યાં જશો રાય. કોણ માત્ર માનવીની કાય દેવ માનવથી નવ જવાય, આટે તને જવાનું નામ. માહરા મનની પુરો કામ. એવાં વચન વિનતાનાં સુણી માનકુંવરે વાણી બણી. જીવ બચે નવ મુક નામ. કતો જવાનો બણે માની છે. મુને, મુખ જુવાની કહે છે તમે. ન્યાય અન્યા કેમ મુકવું બમે. નજરે જોઉં તો મુકવું બહી નહિતર આરમ જાવું નહિ તમે પેસો પીજર મોજર. બાહણ બાળ ઉધાડે દાર. તે તો નજરે જોવું બહી. પછી ન્યાય મુકવું સહી એવાં વચન શિયાળના મુખ. પેદો પીજરમાં તેણી ધડી. વિમને કહે તમે છોતે માળ. એ કહે તારે ઉધાડો દાર, દીધાં બારણાં સાંકળ સાથ. શિયાળ મુખથી મોલી વાન. જે રીતે તમે કહ્યું તું સહી. તે રીતે તમે બાલો બહી. ઉધાડ બાઈ તું આણે દાર. કહાડ બહાર હું તુજને કરીશ ઉપકાર. શુભ પછવાડે અવગુણ સહિ. ત્યારે હું ઉધાડું નહિ.

દોહરો:—વચન સુણી શિયાળનાં વાધને પડી મન કાળ; દુગો કરીમે બાલીયો હું આણીશ તારો કાળ. ૧ તું શું ખાતો તો મુજને બળ હોય તો નીકળ બહાર. રંગ કરી. તને કહાડયો ધિક ધિક તુજ અવતાર. બાહણને જીવ બચાવિયો. વળી અદલ મુકવ્યો ન્યાય, જે કરે તે ભોગવે. મુજ શીર દોષ નહિ કહેવાય. ૩ હુશિયાર તું શાર દુલ થયો. મે અદલ મુકવ્યો ન્યાય, શુભ પછવાડે અવગુણ સહી. તું ભોગવ તારી કાય ૪ એમ કહી ત્યાં આલીયો. શિયાળ ત્યાંથી જાય. બાહણ પાછો પરવર્ષ. કેવો મુકવ્યો ન્યાય. ૫ જગત જોત કોરે કરો. જાએ તમારે આમ, વગર વિચરું કરતાં રખે આજ પછી તમે કામ. ૬ અશીશ દિવી શીશળને બાહણ પંથ પળામ. ઉપવિત દીધું પુત્રને વળી પરણાવી કન્યા. ૭ નાહો તો ઉપર નવ જુગવું નાહાનો શિ-

આજવો એહ, બુદ્ધિએ જીતીયો વાધને કહો ન શકે તેહ. ૮ તમે જીતશો સરવને, કાણુ માત્ર પરી જાત, પરમેશ્વર પ્રતાપથી લાવો ફરી તપાસ. ૯

ચોપાદ—એવાં વચન વીનતાનાં સુણી, લાચાર થઇને વાણી બાણી જાણે કહેતાં જીભ કપાય, માટે સીધ કરી આવો રાય આવશો ત્યારે સુખસહેલ તમે આલશો ત્યાં રંગની રેલ, આવશો ત્યારે નિકળીશુ બહાર, તે જાણુને તમે નિરધાર, જપમાળા મેં કરમા ધરી સરવે સુખ તળયું સુંકરી, પરપુરૂષ બાધને બાપ. નિરયે માનજો આપો આપ. તમ કારણુ લઇ ખેડી જોગ, મુક્યા બાવતા સધળા જોગ, મરવા ઉપર રીત્યાં અમો, ઉતાવળ કરોની તમે બાર વરસ જોશું વાટ, પછી કરીશું દેહની ખાત, અવર પુરૂષ કરવાની નથી. સત કરી માનજો સરવરથી. એમ કહીને નમાવ્યું શીશ, રાજકુવર ઉઠ્યો તે દિશ, જોઇ શુકનને પંથે જાય, નગર થકી નિસર્યો બહાર લીધું પછી જોગીતું રૂપ, પ્રતિબિંબનું પ્રગટયું નુર, ભરમ લેપન કર્યું છે કાય વજર કછોટો વળ્યો રાય શેવા શીંગી ગળામાં સહી જોરટીકા તુંબડી કરમા અદી મનમાં ખિતો નથી લગાર, જંગલમાં ચાલ્યો રાજકુમાર મહા અરણ્યે તે ચાલ્યો જાય, રાત પડે ત્યાં મુકામજ થયા. માણસ નામે જંગલમાં નહીં ઝાડને આશરે ખેસે જઇ દુખેસુખે વિતે છે રાત વળી પંથ ચાલે પ્રભાત સાત માસ ગયા એમ જાણુ જંગલ એક આબ્યું નિવારણુ ધણુ બેઠે અતેક જાત, ત્યાં મુકી નવ શકે કાઇ પામ. કંથર કાંસકી ને ગોખરૂ સહી, તે ઉપરથી ચાલવું તહી, ખીજ વનસ્પતી બાર અહાર ધણુમ થઇ ત્યાં સાર ક્યાં ઉગ્યો ક્યાં આચર્યો અહી, એવું વન બયાનક તહી, અંધકાર નવ સુજો બાણુ પશુ પંખી બહુ મળીયા જાણુ, શબ્દ શારદુલ શીયાળના થયા તે દેખવામાં કંપે કાય, ધણુ શબ્દ મોટા વિકરાળ, નાગના શબ્દ નિસરે

બહાર, ફળ કુલ તણું નહિ નામ, કંઈ શેષ મડ્યો તે કામ, ધણી છે કામળ તેની કાય, ગોખર કાંટા પેસે પાય, મૃત્યુકાળ જંગલનું નામ કાંઈ ધાલી શકે નહિ હામ, દેવ દાનવથી નવ જવાય, કાણુ આશરો માનવી કાય, દશ જોજનનું જંગલ જાણ, જે જાયે તે છોડે પ્રાણુ, તે મધ્યે ચાલ્યોછે વીર. ધણું દુઃખ પામ્યો તે શરીર, હીમત પોતે મુકતો નથી, મહા દુખે ચાલ્યો સરવરથી, વળી તે મનમાં કરે વિચાર ચતુરાઈ કરી મેં જીતી નાર એતો પરમેશ્વરનો ખ્યાલ, પડે પાર કે આણું કાળ લખિત વાત થશે તેહ એમ કહી ચાલે છે એહ.

દોહરો—શરીર સંધળું જડાઈ ગયું, નીકળે રૂધિર નિરધાર, લાખ વીંછુની વેદના, ભોગવે છે તેને કાર. ૧ પમ તળીયાં તરવાઈ ગયાં છેદ પડ્યા આ કાર, પમ ધરતીપર નવ ધરે, દુઃખ તણો નહિ પાર. ૨ જુખ તરશ પીડે ધણી, વળી કાંટા ભાગે પાય, હીમત મન નથી મુકતો, ચાલ્યો જંગલમાં જાય. ૩ વાલ વર માળે ધણી, ડરતો નથી રાય, લખ્યું હશે મારા કરમમાં, જે થવાનું હશે તે ચાય. ૪ એ ભેથી ડરવું કશું, વિચારીયું પોતે મન, દુઃખે પાપે ચાલે નહિ શું કહું મુખે વચન સાત દીવસ એમ વહી ગયા, તે જંગલ મોઝાર દશ જોજનનું વન સહી, તે મુકીને નિસર્યા બહાર. ૬ સુરજ તણું દરશન થયું, ત્યારે હરખ્યા રાજ મન, પહાડ એક નજરે આવીયો જોતામાં ગયો છે ગમન. ૭ ત્યાં પહાડ ત્યાં જળ સહી એમાં શો વિચાર દુખે પાપે જાઉં ત્યાં ત્યારે થાશે અમરીત અહાર. ૮ એમ વીમાક્ષી ચાલીયો જળ વિના જીવડો જામ, પહાડ સમીપે આવીયો. ત્યાંહા કાંઈ અચરત થાય. ૯ જુએ તે તો પહાડ નથી, એક રાક્ષસ વિકાળ-ભાંગ્યા ચોડાની મણ્ડી નથી, બેઠું ગગને વિજાળ. ૧૦ જડ રૂપમાં ત્યાંહા અંધ ગયો, અંધતન દળ્યું શરીર, વિકરાળ વહન બિહામણું, કંઈ

તરેહ રાખુ ધિર. ૧૧ અરે જીવ તું કેમ ડરે, મરવું એકજ વાર એમ વિચારી મન નમીને કરયો જીહાર. ૧૨.

ચોપાઇ—નમી કરીને લાગ્યો પાય, ત્યારે રાક્ષસ જોલ્યો કાય, ક્યાંથી આવ્યો આવો કામ નવ આવે માનવનું નામ, દેવ દાનવથી નવ અવાય, તો કોણ માત્ર માનવી કહેવાય, મારે કીસ્મતે તે આવ્યો અહીં, એ વાતમાં સંદેહ નહીં નીત પશુના કરીએ અહાર, બહો વરસ થયાં છે કાર, માનવી ખાવાની ઇચ્છા થઈ, તેતો આવ સંપૂર્ણ થઈ, માટે આવ જીવનું સાર્થક થયું, તારી કાયાનો સ્વાદ જ લઉં, એવા રાક્ષસનાં સુણી વચન, રાજકુંવર જોલ્યો તે કન, એવાતે બહું હરખ્યું મન, સુખે ખાઓ માર તન, બહો ખુશી થયો કું આવ સીધ કરો તમાર કાજ, એક પલકે તે વરસજ થાય, નથી દુઃખ વેકાતું કાયા જે તું મહારી કાયા ખાય તો જીવ નીકળી સ્વર્ગ જાય પરદુઃખ ભંજન મહારા તમે, વહેલા થાઓ દુઃખ પામુ અમે એવા રાજકુંવરનાં સુણી વચન, તવરાક્ષસનું હરખાયુ મન, બહો કાન્તી ને રૂપ વિશાળ, વાણી સુણતામાં ઉપજ્યું વહાલ, મધુન વચનથીવાણી કહી, આવ તુને નહિ ખાઉ અહીં, મરવું તો કોઈને નહિ ગમે, હા માટે મોત માગે આ સમે બાળપણમાં જોળન કાય, કેમ આવ્યા જંગલની માંય પરમેશ્વર વચમાં દરમીયાન, નહિ ખાઉ એ તું નિશ્ચે માન. એમ સમ ખાધા તે કાર આવ પાસે કરીશ ઉપકાર પાંચ દિવસ પરાણી રહો દુઃખ હોય તે મુજને કહો આપું ભક્ષ તમાર શાર શો છે તમારે નિલ અહાર, તે આણીને કાજર કરૂં, વચન તમાર મસ્તક ધરૂં રાજકુંવર કહે સાલગો તાત કહું મારા ખાધાની વાત, બહો ધી તજો સહી જાણ વળી સરકરી સાકર નિવાણ, તે કણા ખાઓ કરીએ અહાર, તે ક્યાંથી આ જંગલ મોજાર.

હોહરો—એવા વચન રાક્ષસ સુણી; હરખ્યો અપરંખપાર ચાર પહોમાં લાવું સહી, તું બેસી રહે. આ ઠાર એમ કહીને પરવયો કાણુ નવ લાગી વાર, પોઠ જતીતી વણુઝારા તણી જઈ પ્રડયો તે મોઝાર રાક્ષસે માયા કરી. તે અરવે સમેટી લીધ, પાછો કરીને આવીયો. કામ કરી તે સીધ અજ વચ્ચના ઢગલા કર્યા ઘી સાકર બહું ખાંડ. કરી-આણું વીવીધ પ્રકારનું ત્રાખા પીતળના ભાંડ, ૪ દાળકુંવર વીસ્મય થયો જે જોઈએ તે ત્યાંય ઉનમત નહી કસી વાતની વિસ્મય થયો મન માંય. ખાનપાન ગમતું કરે તું મારો મીઠખાન, ચીંતા મનની પરહરો, તને આપીશ જીવતદાન, ૬ ભક્ષ ભોજન વીધ વીધનાં કર્યા બગીસે પાક, જાત જાતની સુખડી, કર્યા સુંદર શાક ૭ રાજકુંવર બોલીયો. તું પીતા હું તન, એક અરજ છે મહારી બોલું સુખ વચ્ચન. ૮ ત્યારે રાક્ષસ કહે તમો, નવ ડરશો લગાર ઇચ્છા તારાં મન વિષે. તે કહો મુજને આ ઠાર ૯ ત્યારે રાજકુંવરે કરી જે જમીએ બેસી સાથ. એવી ઉમેદ છે મુજને કહુંજું જોડી હાથ ૧૦ બીજી વીનતી તમ દાસની, અજાંગ તમારી કાચ બીક ધણી લાગે મુને તે મુખમાં કેમ ખવાય ૧૧ એવા વચન મુખે કહ્યાં ત્યારે હરખ્યો રાક્ષસ મન, હસી કરીને બોલીયો, તું સાંભળ પંથી જન ૧૨ માયાનો પારજ નથી. કારણુ માનવ થાઉ, આ જાત માહારી તણુ તુજ પાસે બેસી ખાઉ ૧૩ એમ કહી થયો માનવી કાણુ નવ લાગી વાર; જાણુ બીજો રાજવી, થઈ શોભા અપરંખપાર. ૧૪

ચોપાઠ—રાક્ષસે માયા પોતાની કરી, પહાડ જેવી કાયા પર-હરી, થયો માનવી દેવ સ્વરૂપ, અચરજ પામ્યો પોતે લુપ? તારે હસી બોલ્યો રાજન હવે તો હરખ્યું મહાદ મન એમ કહીને પીરસી થાળ, જમવા બેઠા તતકાળ. ૨ અમરત વસ્તુ આગળ પરી, આ-

રાખ્યા પછે પેટજ ભરી, વાનાની સુખડી સાર, વારા કરતી કરે છે
આહાર ખણી સુધક ખાય છે પાન બેઠા બેઠું જણુ ખરીને માન, ૪
વાત ચીત ઠરી બે પડી, એમ કરતાં તહાં રાતજ પડી, નીરબે થઈને
મુતાં તહી, એમ ચાર પોહોર રજની જઇ પ્રાતઃકળિ ઉઠતા બેઉ
જણુ. દીધાં બંનેએ દંતધાવન, વળી અત્રીસી રસોઇ કરી, જમીયા
બન્યો પેટજ ભરી. ૬ બમણી લેજત પડી બીજે દન, તેમ રાક્ષસ
રીજે મન, કા દિન મોદીક કા દીન કંસાર કા દિન શીરો પુરી
આહાર; કા દીન વેડમીને સુખડી, રાક્ષસ તણી જાળી સુખડી
સાત દીવસ થયા તે ઠાર. રાક્ષસ રીજ્યો અપરમપાર, સ્વાદ હિંમીએ
તે વશ થયો. સુખ થકી તે નવ બોલ્યો એણે ઠામ, કાળા માથાનો
માનવી સહી તે તે કાઢી છૂટાં જાણો નહી, મુઠી જેટલાં તેનાં કાક,
કોળી પાકે મોટો પહાડ મુઠિ હીસે એ માણસ જેવી બીજનમાં નથી
નીકળે માનવને સરવથી, માટે ત્યાં જવાનો નાર, નવ જવાય તો ધીક
અવતાર, તમે નામ ઠામ બતાવો જાણ તો લઇને આવું તત્કાળ,
કેહી મોટો હતા જેટલા, મુઠી દીધા મેં તેટલા, અમાર ઉપરાંવના જે
કુમાર, તે સરવેને કાઢ્યા બહાર, વએ આજુબજુ આપી સાર વીદ્યા
ક્યાં તેને તે વાર, હસતાં કર્યાં સરવનાં સુખ ખણી દોહલાં દાળ્યાં
દુઃખ ખણી આશીશ હીધી છે સાક્ષાત, તે ઉપર એક કહું દ્રશ્યત.

દોહરો—પ્રાણણુ એક જાતે સહી, તેને પીડા અપરમપાર, અંત
ન મળે પુર પેટને, પુત્ર પુત્રી પરિવાર. ૧ ઉપવીત દેવું પુત્રને વળી
દેવું કન્યાદાન, જુરે બેસી મન વીશે કેમ થાશે લગવાન ૨ દ્રવ્ય
મારી પાસે નહી, કેમ રહેશે મુજ સાજ, પરદેશમાં જાવું સહી જાણુ
જઈને રાજ. ૩ બેસી રહે સિદ્ધ નથી નિશચે કરણ મન માંય
બીનતા મતે વાણી કહી જામે જાણુ પરદેશ મહી ૪ દ્રવ્ય લઇને આવણુ

વીનતા આણે કામ, કન્યાકાળ જાયે કુંવરી તણા. વળી કેમ થાયે કામ, શાસ્ત્ર વચન કેમ લોપીએ બેસે મુજ શીર ગાળ, રહ જાયુ કોઇ રાયને લાવું અતીથે માલ, પ એવા વચન વીખનાં સુણી નારીએ આચા દીધ, હ શુભ મહુરત જોઇ નીસરયા કામ કામ કરવાને સીદ્ધ હ દેશ તજીને નીસરયા હું જાઉં મહસ્થની પાસ આસીરવાદ જઇને કરે પુરે મની આશ. ૮

ચોપાઇ—એમ વીચારી આત્યા વહી, પ્રભુ આશ મારી પુરે સહિ દિવસે આસે રાતે મુકામજ થાય એમ કરતો કરતો આત્યો જાય આલીશ જોજન ગયા રૂશી જન ત્યાં એક દીકું મોટું વન વન-રૂપતી ત્યાં ભાર અઢાર, નમી રહી તેની ભારે રાર એક મારમ બીજી વાઢ મણો મનમાં થાય ઉચાટ શોર થાય વડેને વાઢ ધણો સાદકરે ને જાય નવ રહી પ્રાણજી કેરી ધીર હિમત રાખી આત્યો વિર ભ. વિખ્યામાં જે બનશે સહી એમ વીચારી આત્યા વહી અડધે જંગલ મયો જોટલે એક કોતકદીકું તેટલે વજર પાંજર ભોઢાનું દાર તે પાસે વાઢ દોઢો સાર બાર હાથ દોસે વિકાળ તે દોઢો જાણે ખાશે તત્કાળ પુછ પછવા તેમાં રહી પ્રાણજી આવી પહોંચ્યો તહી. ગડગડીને ઉભો થાય. આગળ નવ ચાલે તેના પાય, પાછુ ડમણું ભરાવું નથી મન વીચાર કરે છે કથી. નીકળે વાઢ ખાવીનો મુજ કાય, મનના મનોરથ રહ્યા મન માંય હમણા નીકળી મુકે દોટ. ઝડપ ઝાલશે મારી કોટ નવ ચાલે નવ હાલે પાય. આકુળવ્યાકુળ મનમાં થાય. તેજા રહુલને વાચા થઇ. મુખ થકી તેણે વાણી કહી અરે ભાઇ તું પંથી જન આવ્યા તને નવ કરે વીધન. એ વાતે સાક્ષી શ્રી રામ. સતકરી માનો આ કામ, જીવતહાન આપો મુજને આજ હું તો સારીશ તારા કાજ. પ્રાણજી આવ્યો વિચાર. મયો તે પોંજરની પાસ કરે

જોડીતે ઉભો રહ્યો, ત્યારે સારદુલે બોલજ કહ્યો, ઉધાક દાર હું નિસરે
ખાહાર કરીશ તુજ ધણે ઉપકાર. વીમ્ર કહે એ અચરત વાત, કાણે
પીજરામાં ધાલ્યો ખાત, વિસ્તારીને કહોજી તમે ત્યારે ઉધાડીશું અમે.

દોહરા—તે વારે સારદુલ બોલીયો, સાંભળ પંથી જન, મેંતો
મારજ યા એ, સંતોખ્યું મુજ મન. ૧ પશુપંખી કે માનવી સહિતો
સહિતો કરજો આહાર, કોઈ માનવી માયાનો મળ્યો પડ્યો આ દાર.
જલ્લ બોજન એમાં જરી, હું કરવા આહાર દાર કરી બંધ તેણે કર્યું,
કેદ કર્યો આ દાર, સાન કરી તુને મુને તે થયો સવામો સેર, વજર
પીજરમાં હું પડ્યો, એક નવ મુઝે પેર ૪ કુધા તરસ પીડે ધણી
મુઝે એકો આ હામ, જાણ કહાડો મુજને હું જીવું તમારે નામ. ૫
આંખે આંસ પડે એમ કહીને કરે ફન, વિમ્રને કયા આરી ધણી,
પક્ષી બોલ્યો મુખ વચન હતો કહાડુંકું તુજને પરમારજ પ્રમાણ,
કહાપી ખાય મૂજને, તે વાતે સાક્ષી આણુ. ૭ સુરજ ચંદ્ર જે સા-
ખીયા, શ્રી રામચંદ્રની સાખ્ય. બીજી પ્રતીજ્ઞા કીધી ધણી સત સહ-
જને લાખ. ૮ તે વારે આલણુ રીઝીઓ. માન્યું પોતાનું મન, દાર
બંને ઉધાડીયા, તે વેળા તે ફન. ૯ નીકળ્યો વાધ તેમાં થકી બોલ્યો
મુખ વચન, કુધા પીડે છે મુજને, હું આછશ તારે તન. ત્યારે બહાણુ
બોલ્યો વાણુ, પરમેશ્વ વચનમાં ધર્મા તે સુમ ખાધા છે બણુ. ૧૧
વચન તાર મિથ્યા કરે ધીક ધીક તુજ અવતાર, આલણુ હતા કર્યા
જુદશી, સમજો મનમાં સાર.

ચોપાઈ—સારદુલ ત્યારે બોલ્યો મુખ, જ્ઞાને પીઠા ધરેછે દુઃખ
ગુણ પછવાડે અવગુણ સહી, એ વાતમાં સંદેહ નહિ, માટે તુજને
ખાવાનો ખાત નિઃએ માનજો સાચી વાત, આલણુ કહે બીથ્યા થાય
મક્કા પાપી હું કહેવાય, સત પ્રમાણે મક્ક હું હું ચીત ધરી સાંભળ

તું વીશ્વાસવાતનું મોટું પાપ નીચે માનને આપ ગુણ પછવાડે અ-
વશુથી દેર, તે નરતો, નરદે પડે સારકુલ કહે હું માનું નહી, કાંઈ સા-
ખ પુરાવો અહિં, જાદુ કહે સાખ પુરાવું મારી સાથ આવેને
તું જુદો પડું તો કાયા મુજ દેઉ, સાચો થાઉ તો મારગ લેઉ
વશુ પુછે જે આશી મુને તો તો ગઈ હત્યા છે મુને મારકુલ કહે
સાચો થાઉ, તો મુજને જાવા ના દેઉ, એમ કહી ને ચાલ્યા જાય,
આવ્યો વડ એક મારગમાંય ઘોર ધમિર છે શીતળ છાય શીતમનન
આવે છે ત્યાંય ત્યાં જે જણુ હિમા જઈ તે વારે વીધે મુખથી વાણી
કહી તારે કાયા છે અપરમપાર. માટે એક પુછ્યો વિચાર, ત્યારે
મકને વાચા મધ મુખ મકી તેણે વાણી કહી શો કણ્ઠો છે તમારે
જાણુ વીરતારીને કહો નીવાળુ, ત્યારે બ્રાહ્મણ બોલ્યો ખાત કરમરવા
ભાગ્યો વડની આમ, પોતાની સરવે વાતજ કહી, તે સવળી સાંભળી
વડે સહી મારો વાંક હોયતો મુજને કહો નહિતો મુજને જાવા દે.

દોહા—ત્યારે તે વડ બોલ્યો, મુજ વીતકની વાત તે સાંભળતા
ભાગશે એઉંતા મનની ખાત. ૧ ગંભીર છાયા ગહારી શીતળ વાયુ-
વાય, પશુપંખીને માનવી એસીને મુખી માય રૂપી શ્રમ કરે મહારા
મડે સમાવું તેતો, ઉપદાર મહારા અતિ ધણો તું સાંભળ બ્રા-
હ્મણ વાત કોઈ ચુટે કાયા માદરી, કોઈ ચુટે મહારા પાન કોઈ ડાળી
છેલન કરે તું સાચોસાચી માન, ૪ ગુણપછાડે અવશુણુ સહી; એમાં
શો સંકેહ લખ્યા લેખ માટે વહી; તે બેગવે તારી દેહા પ એવાં
વચન વડનાં સુણી બ્રાહ્મણ થયો મન લાંગ મારકુલ હતો તે સજ
થયો આનંદ પામ્યો તે અંગ સાચી વાત મારી મળી તું જુદો મ-
ડ્યો આ કાર હવે તો ખાઉ મુજને નવ લગાડું વાર. ૭ ત્યારે બ્રાહ્મ-
ણ બોલી બોલીથી વહી મનુ એ વાત, બીજાને, પુછો જઈ પછી કરજો

મહારી વાત. ૮ વણુ ઇન્સાફે મારે મુને તે હત્યા જસે તુજ સારદુલ
કહે વળી વેઠવું દુઃખે લુંડી લુખ.

ચોપાઇ—પુછો કાઈ બીજને જઈ એમ કહીને ચાલ્યા તહી.
સરોવર સુંદર હીડું જ્યાં પેઢા જઈને ઉભા ત્યાં મનના મનોરથ મનમાં
રહ્યા દધવને ન આવી દયા જળવીદ માતા હો તમે બેઠ તમે ભાગો
દુઃખીઆ છીએ અમો. ત્યારે સરોવરને વાચા થઇ મુખ થકી તેણે
વાણી કહી શું દુઃખ છે ને શું છે કામ આન્યા હો કેમ આણે કામ.
ત્યારે બ્રાહ્મણ હરખીયો મન સંક્ષેપ કહ્યું તે દન માટે ન્યા ચુકાવો
જાણુ જેમ ખરે બ્રાહ્મણના પ્રાણુ એનો વાંક હોય તો શીક્ષા દો મુજને
પાશરો જવાદો વાત કરી એ ઉભા તદિ પછે સરોવરે વાણી કહી

દોહરો—સરોવર કહે પ્રીતે, સાંભળ મારી વાણુ; બધીખ્ય તે
મટે નહી છે કરમે લખ્યું પ્રમાણુ ૧ પ્રથમ વાત મહારી સુણો વીતે
છે મારી કાય વાતો સુણ્યા પછી સંદેહ મનનો જાય. ૨. સ-
રોવર સુંદર હું સહી. અમરત સરખું નીર પીયે જળ આવી કરી
તળ થાય શરીર, અન્ન પીના જાય અધ ઘડી જળ વિના ન જાય
પણ એક, એવા ગુણુ છે મારાર તમે સાંભળજો વિવેક. ૪ પશુ પં-
ખીને માનવી. સરવે તરપત થાય અવગુણુ મુજને કરે, તે સાખી
રહું છું આપ. ૫ કાઇ દંત ધાનવ કરે, કાઇ આવીને નાહ્યા કાઇ
મળ મુતર ધુવે, તે ખમું છું મારી કાય. ૬ ગુણુ પછવાડે અવગુણુ
સહી. નીત્યે આડો આંક સુખ દુઃખ કાયા ભોગવે, તેમાં શારદુલનો
શો વાંક, ૭ એવા વચન તેનાં સુણી. બ્રાહ્મણ પામ્યો દુઃખ. સારદુલ
રીઝ્યો અતી બણી બોલ્યો પછે મુખ. ૮ હવે તો ખાકે તુજને જુઠો
પડ્યો બીજી વાર. સાચી મહારી મળી. બક્ષ કરે આ વાર. ૯
ત્યારે બાચાર થઇ બ્રાહ્મણ કહે હું કહી હજી કષ્ટાત, હું હાર્યો છત્યા

તમે. તે બગી મનની ભરાત ૧૧ હવે ફરી વચન બોલું નહીં. તું કહે ૧૨ છે કંઈ પ્રમાણ. હવે ત્રીજી વચન મીથ્યા કરું. તો ઇશ્વરની મુજ આજી ૧૨ તે વારે શારદુલ બોલીયો. વળી જુઠો પડીશ આપ ત્રીજી વાર હું ચુકવાનો નહીં. એમ શારદુલે વાણી કહી. ૧૩ વળી આગળ ચાલ્યા સહી, એક દીકું શિયાળ, બાહજી વાઘ ઉભા રહ્યા, બોલ્યા મુખ તતકાળ.

ચોપાઠ —તે વારે વાચા શિયાળને થઈ મુખ થઈ તેણે વાણી કહી ગુણ અવગુણ તણી છે વાત પછી ભગિ મનની ભરાત ત્યારે બાહજી વાણી કહી વિતક વાત તે સરવે સહી તમે કહે. તે કરશે અહીં બેઠે જણા ઉભા છે સહી. શિયાળ બોલ્યો મુખ થઈ પછી ન્યાય કરું મુજ જાત જુઠો સાચો કોણ હશે અન્યાય મુજથી કેમ થશે. ક્યો કામ છે પીંજર સહી. કેમ કમજ પડ્યો તે તહી કઈ રીતે ઉઘાડ્યું બાર મુજને દેખાડો તો માર ત્યાર પછી ચુકીકું ન્યાય મુખથી વાત તે કેમ મનાય એવાં વચન શિયાળનાં સુણી વાંચને રીસ ચઢી છે વણી. વડને જળ કરતાં કાઢ્યો તું આખ્ય ઠેકાણું દેખાડું હું. જોયા પછી ચુકાવો ન્યાય એમ કહી મથા ત્યાં જો પેલું માંડે રહેકાણ. આ પીંજરામાં પેઠો જાણ; એ પંથીએ ઉઘાડ્યું નહિ; ગુણ પાછળ અવગુણ અહીં; બોલ વહેલી ચા કહુંહું. તુને જુખ લીયો રાક્ષસ મનમાં કરે વિચાર, રાજકુંવરને કહ્યું તે વાર તમે પધાર્યા અહીં. હું પુંહું તે કહોને સહી.

દોહરો—રાક્ષસ મુખથી બોલીયો સંભળ માનવી જાત; શા દુઃખે તું નીસર્યો, તે કહેા મુખે વાત કોણ જાત છે તાહરી કોણ માત કોણ તાત, બાળપણે વનમાં બમે શા દુઃખે મુજ બાત, ૨ મોઢી વાત મુજને કહેા, હું બાણું તદાર દુઃખ ઇશ્વર આજી એ વાતમાં; વીરતારી કહી મુખ, ૩ રાખી વાત બાણું તું કરે, તો ઇશ્વરની

તુંજ આણું સાથે સીદ છે સહી, માટે સાચી બોલ વાણ. ૪ ભાગી
દુઃખ હું તાહરે, જ્યાં સુધી થટમાં પ્રાણ. સત વચન છે માહર.
સાંભળ ચતુરમુખાણ. ૫ વચન આપ્યું તે લીધું કુંવરે કર મોઝાર, ૫
કરનેડીને બોલીયો તે વેળા રાજકુમાર ૬ સીરકસતાનનો રાજાઓ તે
તણો હું તન; શુક્રબંધવળી જેવા તણી ઇચ્છા માહરે મન. ૭ રાજપ
સરવે તણ નીકલ્યો બહાર. ફરતો ફરતો આવીયો. તમે તણા ધરખ
૮ હવેરજાઓ મુજને તો ઝાલું મારગ સીધ, વીગત વાત માંડી ક
મેહેતો તારી સાથ. વચન પાજો તમ તણું. રાક્ષસ કરો પ્રજામ એ
વચન અવણ સુગી. રાક્ષસ થયો મન ભંગ કરમે કર અરકાડીએ
બોલ્યો તેણે સંગ.

ચોપાઇ—બોલ્યો રાક્ષસ મુખથી વાણ. સાંભળ માનવી ચતુ
મુખાણ; તે કુલ કાંઈ રસ્તામાં નથી. સાચી વારતા કહું છું કથી, બ
કાવળી નામે પરી છે સહી તેની વાડીમાં એકજ કુલ બણી સુધા
વસ્તુ અમુત્ય તેની રક્ષા કરવા રહું છું. સલ કરીને માનજો
અહર અજર સરખા સેનાપતી. તેની સેનાની શું કહું ગતી એ
સો બાસક ચોક્કી જાણ, એક બહાર હજાર તીરવાણ. તમે કેઈ ન
જાણો તહી, મુજને ચીંતા થશે અહીં, એના બાપનું બહુ છે સે
લાં તમે જાણો કેમ. માનથી જવાએ નહી. માટે તમે લાં
શો નહી, સહી રાક્ષસ રક્ષા કરે, પવન સરખો નવ સંચરે. જમીના
ચોક્કી વીધુને નાગ ગગને સ્ત્રી પરીની જાત, ફરતો કોટ રાક્ષસ
તહી, દેવતા થઈ જવાય નહી ચંદ્ર સુરજની દ્રષ્ટિ નવ જાય. તે ક
તુજથી કેમ લેવાય પ્રથમ ચોક્કી માહરી સહી, માહરી નગ
દીકું, નહી. તે કેમ આવશે તાહરે હાથ. રાક્ષસ દુઃખ ધરે મન સાથ
વચન માહારૂં મીથ્યા જશે. એ કારણ કેમ પેરે થશે તે તો શુણ કી

છે અપાર, અમરત વસ્તુ કરાવી આહાર માફ વચન જે મીથ્યા થાય ધીકાર પડ્યો હમારી કાય, ધીકાર પડજો જાય વચન ધણું પરતાઈછું મારે મન. જીવ જવા સુધી કરવાનો કાજ. બાહે ગ્રહાની રાખવી લાજ, બ્રમણુ ભક્ષ કરોની તમે, એક રાક્ષસ તેડી આણું અમે એવા વચન રાક્ષસાં સુણી, રસોષ્ટ સીધ કરી યોગણી. ચાર ધડીમાં કરી તૈયાર, ચતુર નરને જાની વાર પોતાની વાણીએ કર્યો ટોકાર, એક રાક્ષસ આવ્યો તે ઠાર. જીહ્વાર કરીને ઉભો સાર વાન કરવા લાગ્યો તે ઠાર. રાજકુંવરને દીકા જેટલે રાક્ષસ મુખ બોલ્યો તેટલે એ માનવ ૩૫ કર્યાંથી લાવીયા, એ ઉપર કેમ રાખી દયા, ધણી મુકામળ તેની દેહ, મન તણો લાગ્યો સંદેહ. કેમ રાખો છો હેતજ ધરી. એવી વાણી તેણે ઓચરી.

દાહરો—એવા વચન તેનાં સુણી, બોલ્યો મીત્ર વચન, એ દેવ થઈ અધીક છે મેં તો આણું સત વચન, એના ગુણનો પારજ નથી એણે આપીઓ અમરત અહાર, પુત્ર કરતાં અઢકો ગણ્યો. સુણો મીત્ર આ ઠાર. ૨ મરતુ યોકના માનવી એની શોભાનો નહી પાર. બીજા ગુણ એમાં ધણા, શા મુખે કહું વિસ્તાર. ૩ નીમકદરામ હું થયો એણે ભાગી મારી ભુખ. શું ઓશીગણુ યજ્ઞશું અમે એ નરને મોહોડું દુઃખ ૪ માટે તેડ્યાં મેં તમે બેસોનાં આ ઠાર; ખાન પાન કરીયે સમી. પછી કરોએ એક વિચાર. ૫ બેઉ જણા બેઠા સહી. ત્રીજો માનવી સાથ. મુકર્યાં ભોજન મુખ આગળે, રાણી મન ઉભાસ ૬ સાત વાનાની સુખડી, બીજી સાહીત અપાર મુખ આગળ સહુ સુકીયું, તે કરવા બેઠા આહાર ૭ અમરતવસ્તુ મુખમાં ધરી. ધણા શોભતા સાર, તેમ તેમ રાક્ષસ રીઝ્યા, આણી મનમાં વદાલ ૮ ધન માનવ તારી છુપને તરપત કરશું મુજ મન, શું દુઃખ છે તારી

કાયને, કહે મુખે સત વચન. ૯ જે વસ્તુ ખાધામાં નહી, તેનો ચ-
ખાડયો રવાહ; તું કહે તે કરીએ અમે. મનમાં આણી ઉદાસ. ૧૦
ત્યારે પહાડ મુખ ઓચરયો એને છે મોટું દુઃખ. તેનો કામ થવાનું
નથી. એવું બોલે છે મુખ. ૧૧ ગુરખંકાવળી જોવા તણી ઈચ્છા છે
એને મન; તે કારણ વનમાં ભમે. તું સાંભળ મોત્ર વચન ૧૨ મહારે
શરણે એ આવીયો. કરાવ્યા અમરત અહાર, નીરાશ થઈ જાશેસહી
તો ધીક આપણે અવતાર. ૧૩ માટે તેડ્યો તુને કષ્ટ પેરે થાય એનું
કામ; મનોરથ પહોચે એહનો. તો થાય આપણું નામ.

ચોપાઠ:—એવાં વચન પહાડનાં મુણી. તેના મીત્રે વાણી ભણી-
એ વાતની ચોંતા નહી એનું કામ થવાનું સહી મોકલું મહારી ભ-
ગીતીની પાસ, તે પુરાવા એની આશ, બણી ફાજ છે સર્વથી. રાક્ષી
વિદ્યાનો પારજ નથી પ્રથમ ચોકી તેની સહી. નીચે કામ કરવા-
ની તહી, એમ વિચારયુ મન મોજર. એક કાગળ લખ્યો તતકાળ
બણી વિનતી તેમાં લખી. તેડ્યો એક રાક્ષસ મુખી; જે દરમાવો તે
હું કહું, કહો આચા તો મુસ્તક ધરું, તે રાક્ષસ બોલ્યો તે કાર મહારી
જેહેન અબોલા સાર. તેની પાસે જવાનો સહી આ માણસને સાથે
લઈ; પ્રથમ જઈને આશીશ કરો; પછી એના બોળામાં ધરો તાહરા
બાત તણો એ પ્રાણુ, નીચે માનગે સાચી વાણુ જીવ થકી કરજો
જતન. જણે પેટ તણો મુજ તન, જતન કરી એને રાખજો એની
આશા પુરી પાડજો મુખ બુબ્બાની એવી કહી વળી કાગળ કરી આપ્યો
લખ ફુલની પેરે જળવજે તું, નહી તો મારી નાખીશ હું, પ્રતીકિતર
પાછો લાવજો. ચાર ધડીમાં પાછા આવજો. વધતી વાર લાગશે આ
કાર. મારી નાખીશ આણી વાર; તે સેવકે નામ્યું શીશ. ઉઠ્યો તે
બેળા તે હીશ. એક કાચપર બેસાડ્યા જાણુ. ખીજો કર ઠાંજી નીરવાણુ

મગન મારગે ચાલ્યા વહી, ચાર ઘડીમાં પહેાંચ્યા સહી અખોલા બેઠી હતી મુકામ ધણી શેલા છે તેણે દામ. દીડો અનુચર હરખી નાર. તેને જોઇને કયો જુદાર મુખ જુમ્મની સવળી કહી, જોળા મધે મુકયો લઇ જોઇ મુખને હરખ્યા મન ધનધનરે આગતો દન જાણે પ્રગટ્યો દીનકર સુર એવું તે માનવનું નુર. અખોલા બોલી તે દામ, મારા બાઇને કહેજો પ્રશુભ તમે મોડલ્યો તે મહારે પ્રાણ, નીચે કરી બાઇ તું મમના જાણ. તે અનુચર લાંથી પળ્યો આવી તે રાક્ષસને મળ્યો; આની હકીકત સર્વે દહી, તે રાક્ષસ હરખ્યો તહી.

દાહુરો—અખોલાએ મન વિચારીયું. માનવ આવ્યો મુજ પાસ, માહરા બાઇએ મોડલ્યો. તેની કરવી જરદાસ. ૧ એ પુત્ર છે કાઇ રાજ તણા, આવી ચડ્યો હવે ત્યાં એ જતીશ લક્ષણો સહી શું કરવું હવે આંધ પુત્રી માહારી મોટી થઇ, જેનું મેમુદે નામ. તેની સાથે પરણાવું અમો તો યાય માહાશં કામ; એવું મન વીચારી કરી બોલાવી મેમુદા નાર; તેડાવીને કહ્યું સહી. તુને પરણાવું જરથાર. ત્યારે મેમુદાએ વાણી દહી, હું ખુશી અપાર; તમે એને ક્યાંથી લાવીયા. સાચુ કહો આ ઠાર.

ચોપાઇ—શીકાર રમવા ગઇતી જાર, ત્યાંથી બાવી રાજકુમાર; અચરજ તેતો થઇને રહી. પછી તેણે વાણી કહી માતાજી પરણાવો મુને, એતો સાચું કહું છું તુને; માતાએ પરણાવી તે સાચ, પછે રાજ સાથે કીધી વાત એકાંત જગા પોતાની સહી તેના જરથારને તેડી મઇ; પછે કર જોડીને બોલી નાર. તમે વીગત વાત કહો જરથાર; રાજકુંવર પછે બોલ્યો તહી, મારી વીગત કહું છું અહીં, સમ દીધા માટે કહું છું અમો પૂકા છે તો મુશળે તમે. હું છું રાજ કરોપુત્ર બાળપણમાં મેહેલું જરમુત શુભમંકાવલી જેવાનું મન, તે કારણ નિ

હવે હું વન પ્રથમ ફેરો કઢાડ્યો પાર, ફરતો ફરતો આઠ્યો આ ઠાર;
એક રાક્ષસ શું મિનાઇ યમ, તેણે મોકલી દીધો અહીં અમોઘાહરખી
મન સાથ, તેણે મહેલ આપ્યો સાર તુને પરણાવી આપી કરગરી
મુખ થઈ વાણી ઓઢરી. સુખ ભોગવે નરને નાર, વધભવ ભોગવે
અપરંપાર; જોઈ કુલ તો ભાગે લુપ્ત, ત્યારે પછી ભોગવું સુખ
પરમેશ્વરે મેલ્યો જોગ, પણ નવ પહોંચ્યા મનના કોડ; અંકાવલીકુલ
જેવું એકવાર; તો તો સફળ મારો અવતાર, નહીતો હું રહેવાનો નથી
સાચી વાત તો કહું છું કથી. એવાં વચન તે નરનાં સુણી વચન,
પ્રસન્ન થયું વીનતાનું મન. એ વાતની ચીંતા નથી, શુક્રર્ષઃકાવલી દેખા
ડીશ સરવથી, એ અમોલા માતા મુજ જાણ, રહાડેછે મુજપર પ્રાણ
મારું વચન મીઠ્યા નવ કરે, મેર કહું તો નીચે મરે જીવ એકને જી-
વવી દેહ. મારા ઉપર રાખે નેહ. પણ તણો કાંઈ પારજ નથી
તેથી કામ થયે સરવથી; બેદ પ્રપંચ કરશે તે ઠાર, માટે જઈએ આલો
ભરથાર. એવાં વીનતાનાં સુણી વચન, રાજકુંવર હરખ્યો મન. નર-
નારી આવી ત્યાં, અમોલાને લાગ્યાં પાય. દીર્ઘા નરનારીનાં મુખ,
ધણી રાક્ષસી પામી સુખ. ખોળામાંમેસાડી નરનાર, મુખ થઈ બોલ્યા
તે ઠાર; પુછે નરનારીને દુઃખ અન્યોનાં ઉતરી ગયાં મુખ. ખાવા પી-
વાની નથી, કેમ દુઃખ ધરો સરવથી, એવાં વચન સુણી તે જોમ,
કુંવરી લાગી માતાને પાય.

હોહરા—માતાજી સુણો મુજ વીનતી, મારાસ્વામીને દુઃખ
નીસાસા નાંખે ધણી, નથી ભોગવવાતા સુખ ૧ ખાવું નહીં પીવું નહીં,
હાસ્યવીનોદ કે વાત; સંસારનું સરવે સુખ તજી, ઝુરે દિવસને રાત ર
માહારે કાજ તમ આવીયા, સ્વામી ચતુરસુજાણુ; આશા નવ પહોંચી
મહારી, કરમે કીધી હાણુ. ૩ ધણી વિનતી મેં કરી ત્યારે બોલ્યા

વાણુ, શુભશંકાવળી જોડે નહી; તે જાશે મારા માણુ. ૪ અખોલાએ આંખો ફેરે, હાથ ફેરવ્યો શીશ; ચિંતા તજરે દીકરા કરીશ તુજને પક્ષીસ પ આજ દેખાડીશ એકનો, એમ ખોલી તે મુખ ચિંતા તજ દીકરા કરીશ તુજને શુખ ૬ ત્યાં ફરતી ચોરી રાક્ષસની ગમતે પરી અતુલ્ય આખમાં ધુળ નાખી સરવને, દેખાડીશ એતું કુલ ૭ સસ વચન છે, માહફ કરવું મારે કામ, કુલ દેખાડું નજરે કરી તો અખોલા માર નામ. ૮

ચોપાઇ—એમ કહીને મનાવ્યું મન નરનારીનું હરખ્યું વહન ખાનપાન કરાવેને જઇ, તેડું ત્યારે આવજો અહી. કહી ગયા મુકામે નારને નાર, અખોલાએ મન કર્યો વીચાર એ નર નારીને થાશે સુખ દેખાડું કુલ તો જાએ દુઃખ વીચાર એમ કર્યો તે કાર. તેડયા રાક્ષસ જોડે હજાર; આવી કરીને નમાવ્યું શીશ, જે કહો તે કરીએ આદીશ અખોલા કહે એ કામ. ઉંદરનાં રૂપધરો આ કામ સળંગ મુકો આણે કાર, જામ શુભશંકાવળી મેહેલ મોગર, ચોઢીવાળા કાઇ જાણે નહી. એ રીતે કામ કરવું સહી, તે રાક્ષસે વચન ચડાવ્યું શીશ, એમ કહી આડયા તે દીશ. ઉંદર કેરાં રૂપજ ધર્યાં સળંગ પડવાને પરવર્યા રાક્ષસ લીધા તેને શી વાર કાણુ માગમાં પાડયા પહાડ. તે વાડીમાં પડ્યું કાર. પાછા ફરી આવ્યા તે કાર; અખોલાને કર્યો જુહાર, સિદ્ધ કામ કર્યું તે વાર એવાં વચન રાક્ષસનાં સુણી ખુશાલી વાધી મનમાં ધણી; જાઓ જંગલમાં ફરતા ફેરો, લક્ષ જોગન મન ગમતા કરો, એમ કહીને આપી રમય સહુ સહુના મુકામે જામ, પાછો રાજકુંવર તેડાવ્યો જાણુ, મુખ થકી તે ખોલ્યો વાણુ શુભશંકાવળી દેખાડુ આજ કહું તારાં મનનાં કામ આ સળંગમાં જાઓ તહીં, દુરથી જોઇને આવો અહી, કરશો સોર તો મારો માત; નહી માનજો સાચી વાત,

કદાપી કોઈને પડશે દ્રષ્ઠ તો તો ધણું ભોગવવું કષ્ટ; મેં જીવ ગયાનું
કર્તું છે હામ ચેતાવું છું આણે હામ. એમ કહી તેડાવ્યા દાસ તતક્ષણ
આવી ઉભા પાસ. આ માણસને લઈ કરી દેમાડો વાડી નજરે
ભરી. સળંગમાંથી નવ કહાડશે બહાર ઉભા રહેજો જ્યાં ચરનું દાર
જો વાડો થશે એનો વાળ, તો આણશે તમારો કાળગુજ્જત કરી દે-
ખ ડો જઈ, પાછા તેડી લાવજો અહીં. એમ કહી વળાવ્યો રાય. લઈ
આવ્યા સળંગની માય; જે ડેકાણે પાડેલું દાર, ચાર ધડીમાં આબ્યા
તે દાર.

દોહરા-દારને મુખ આવી કરી બોલ્યો અનુચર વાત શુભ-
અંકવલીનો પાગજ સહી જુઓને તમે બ્રાત. ૧ ન્યાળીને જોયું તહી
જાણે ઉદેકારઉદ્ધોત ઇંદ્રપૂરી દોણ માત, જેવું દેખામ જાકમજાત
રાક્ષસ સાચે બોલીયો જાવાદે મુજને બહાર જોવું ચરચાખહાર જઈને
પાછા આવશું આ ઠાર નહીતો આપું તુજને નહીતો બોધશ માણ
પતંગીઆ તેમ પડવા માંડયું બહાર રાક્ષસે ઝાંલી કરી લીધો સળંગ
મોજાર. ૫ અરે મુરખ માનવી એ શુ કરે છે હામ, જીવ જશે
એક પલકમાં બોધશ માર નામ ૬ જક્ષ કે વળી રાક્ષસીદાય
દેખશે તારી કાચ જક્ષ કરી જાવે તુને, તેનો શો ઉપાય હ અબોલા.
એ મુજને સોપીએ હું શુ કરે આ દાર. જુદિબ્રજ તું કેમ થયે
મનમાં કર તું વીચાર. ૮ એવાં વચન તેનાં સુણી, બોલ્યો તે મુખે વચન
નવ જવા દે મુજને, તો પાડીશ માર તન હજલ ખેંચી કહાડીને
મર કે મારીશ પેટ કટાર; જેવા વિના જવાનો નથી, મહારે મરવું
એકજવાર ૧૦ રાક્ષસે મનવીચારીયું, આવી પડી મુજ શીશ, જે બનશે
તે ખરી, આપી રમ તે દીશ, તુજ કારણ મરશું અમો, શું મુખ
દેખાડીશું ત્યાં લખી હશે તે ઘશે જે મુજ કીજમતમાં. ૧૨

શ્રીપાદ—એમ કહી આપી રજવ, પેઠે. કુંવર તે બાગની માંખ
જવ ગએથી નવ ડરે, મન ચીતવું તેતો કરે કરેસુવણું તણી છે
પૃથ્વી તહીં. જરા રજને કચરો નહિ; પુષ્પ જાડ તો અપરંપાર કવી
કહે શું કરે વિસ્તાર. દેવતાઈ જાડ દેવતાઈ પુલ, શોભા ચિંતામણી
સમતુલ્ય ધણી વક્ષ ને શોભા માન સરોવર સરખી શોભા જાણુ કોઈ
રૂપ સરખી સહી તેની શોભા પારજ નહિ, કોઈ વક્ષે હોરા સરીખાં
કુલ ધણું તેજ જળક એસુલ્ય કોઈ જાડ ઉપર મોતીની જુલ, શોભા
ચિંતામણી સમતુલ્ય; કોઈ જાડ લીલમના સહી. તેના સામુ તો જો
વાય નહી કોઈ જાડ જાણે હીરાની જોત. ફળ જાણે ઉદેકાગ ઉદ્યોત
કોઈ જાડ શોભે બહુ સાર ફળ જાણે રતન જળકટ. મેવા દેવા પારજ
નથી. એ દેવતાને દુર્લભ સરવથી. પુષ્પ સુખડ તેતો પાર. જોતો
ચાલ્યો રાજકુંવર જોતો જોતો ચાલ્યો જય આનંદ તેણે અંજ ન.
માય; દીઠો દરવાજો તે ઠાર. સોનાના થાંભ પાના દાર રતન જડીત
તણા છે કામ. ધણી શોભા દીડી છે કામ. બારી ઉઘાડી દીડી તહી.
તે મધ્યે ચાલ્યા વહી કાંધું પરમેશ્વર ચશે, જોઉં આગળ બીજું
શું હશે એમ વિચારી મુઠ્યો પાગ વળી આગળ ચાલ્યો જોઈ લાગ
દીઠો ત્યાં એક સુંદર મેહેલ તે આગળ સ્વર્ગપુરી રહેલ. અમરાપુરી
શીવપુરી કરો ઠાઠ વૈકુણ્ઠપુરીની સુંદર વાત, દેવતાઈ વિશ્વકર્માએ
કીધ. ધણી રચના વિધ વિધ; જાણે કાટી ઉઘ્યા બાણુ, એવો મેહેલ
શોભે નીરવાણુ. શુભળકાવળી હોજમાં સાર કુચારા છુટે વહે અતર
ધારા. તેની પાસે સુંદર તલાવ પાળ તેની રતન જડાવ તે મધે એક
સુંદર કુલ શોભા ચિંતામણી સમતુલ્ય. લાલ પાંખડી ખાલી રહી,
તેના શોભાનો પારજ નહિ, શુભળકાવળી એનું નામ. કુંવરે નિશ્ચય
કીધો આમ એ સિવાય બીજી નથી. સીદ્ધ કામ થયું સરવથી વજ

ઉતાર્યા તેની વારા, પડયો જળમા નવ લારી વાર; તેડયું પુલ તે જતન કરી, આવ્યો બહાર તે જળમાં તરી. વજ પોતે પરીવામજ કીધ, પુષ્પ કડમાં બાધી; લીધ પછી તેણે મનમાં કર્યો વિચાર હવે મેહેલ જેતું તે ઠાર એવું પોતે વિચારયું મન, કામ માટે થયું તે ધન્ય મારા પિતાજી દેખતા થશે, ચડયું કલંક તે ઉતરી જશે; પ્રભુ રાખ્યો તે મારો ધરમ મન થયું મહાદે પ્રસન્ન; ન્ય રાક્ષસ ધન્ય અયોલા નાર, મહાદે કામ ઉતારયું પાર.

દોહરા—જેઉં ચર્યા સહિ મેહેલની એમ વિચાર્યું મન; નીરબે થઇને પરવર્યો, કુંવર તે બોવન. ૧ ચર્યા મેહેલમાં ચતુર નર, મહા શોભા અપરમપાર; દેવકામ ઝગકી રહ્યાં, તેનો કહું વિસ્તાતર ર બારણાં બરખાસ ને બારીઓ; જળી ચાટ રી માળ; સોવરણ સ્થાન ઝગકી રહ્યાં, ચીત વીચીત વિશાળ. ૩ કામ છે આરસપહાણનું, જણે જળહળ ન્યેત; દીવસ રાત જણાય નહિ ઉદેકાર ઉઘોત. ૪ કવી કહે શું વરણું, મેહેલ સુંદર તે ઠાર; ત્રણ લોકમાં શોભા નથી. તેટલો કદ વિસ્તાર ૫ પુરવ જન્મ સાચે કરી. રાજકુંવર ત્યાંહ જાય; લખીત વાત માટે નહી, લાગ્યે લખ્યું તે થાય. ૬ જેતો જેતો સખળે ફરે. નથી ડરતો મન માંય જીવે છે રચના અતી ધણી. નીરબેછે રાજન. ૭ પશુ પંખી કે માનવી. નથી નરને નાર; આવી રચના કોને કરી એમ ફરે વિચાર, એમ વિચારી આલીઓ આર્યો સાતમે માળ રચના છે અતિ ધણી, તરેહ તરેહના ખ્યાલ પુષ્પ નાના પ્રકારનાં, સુગંધનો નહિ પાર; હીડાળે હીરે જડયો, ત્યાં સુતી એક નાર ૧૦ જણે શ-વી ઝગકી રહયો; રંગા કુળ અવતાર; જણે ચમકે વિજળી, આવ્યો માસ અશ્વાડ, ૧૧ તેજ ધણું તે નારનું વાગ્યું મોહનું બાણ; આજે ત-મર આલીયા જેતો નીરખ્યો લાણ. ૧૨ મુરછા ખાઇ અવની પડયો જણે સુનો સેજ; વિનતા કાંઈ નથી, જણવી લાર નિદ્રામાં છેજ,

ચોપાઈ-હીમત રાખી ઉભો સહી, વિનતાની શોભા શી કહું તહી;
 છુટી વેણુ કુચપરલપટાય, તેને જાલ મણીધરની શોભામ જોઈ થયો મન
 ભંગ. તેથી અઢકા અધરનો રંગ, ઝાંખી પડે તારા જોત, તેથી દાંત
 ઝગઢે ઉઘોત બ્રમ અણી બ્રહ્મી ભાજ, મુખ કમળથી શોભા વિશાળ.
 કુચ રચળના ઉપમાં બણી. જાણે શોભા નારંગી તણી, કદળી બળ્યા
 પાખીને રહી, તેની જંગા નાજુક છે સહી, ગુલામ જોઈને લાગ્યો દાવ
 જોઈ તેની પગની ચાલ, આસુપણ તણો નહી પાર જતા તૃપ્ત થયો
 રાજકુમાર. નખ શીખથી નીરખી છે નાર નીમાસા મૂક્યા તેણીવાર
 ક્યાંથી પોચે મનના કોડ તરણ લોકમાં નહિ વિનતાની જોડ ક્યાંથી
 ભાગ્ય માઈ ફળે, એવી નાર કેમ મુજને મળે, કદાચને જાગી ઉઠશે
 કરે કરે, પો જીવજ જશે. હું આવ્યો તે શું જાણુશે નાર. માટે
 નિરાની સુકુ આ દાર એમ વિચારી ગયો તેની ભણી વીડી કઢાડી
 જી તણી પોતા કરી ધાલી સહી, તેની શોભા ન જાયે કહી છાપી
 તેમાં પોતાની સાર, જેવું રૂપ તેવો આદાર વીડી તેમાં પોતાનું રૂપ
 અદલાબદલી કરી ચાલ્યો તે ભુપ આવ્યો જ્યાં ગુફા મુકામ રાક્ષશે
 મનમાં કયો વિચાર કેમ લાગી આવડી વાર એટલે આવ્યો રાજકુ-
 માર રાક્ષસ હરખ્યો તેણે ઠાર, દીડો માનવી હરખ્યું મન, ઉચકીને
 ચાલ્યો તે વન. અખોલા આગળ મુક્યો જઈ, બણી ખુશાલી મનમાં
 થઈ હસી મુખે બોલી વાણુ મુણે માનવી ચહુર સુગમ્ય. ગુલમંદાવળીનો
 જોયો બાગ, એવા વચન બોલી તે જાગ. માતાજી તમારી કીરપા સાથ
 આશા પુરી પડી મુજ માત, હરખ્યું અખોલા કેરું મન. તેડાબા રા-
 ક્ષસ તેણે દન. જાણ્યો સળંગ પુરો હામ નહિતો જાશે આપણું
 નામ. બરાબર ભોમીને કરો પછે મુખે ફરતા ફરો રાક્ષસ વિદ્યા તેને
 શી વારે પૃથ્વી મેળવી તે વાર. કરી ભોજ તમે નરને નાર. વધભવ
 ભોજવો અપરેમપાર. તે જીને આપ્યું સુખ. ગંધું તે વીનતાનું દુઃખ

દાહરો—મનના મતોરથ પુરા થયા, ખુશાલી વધી અપાર, છે નરને નાર સુખે મળ્યાં, કિધો વાત વિચાર. ૧ ધણી સુધડ તે સુંદરી રૂપે રતિ સરખી કાયા તેની શોભા યોગણી. રૂપે સુંદરાય ૨ જુમતે જોડું નરનારનું કરી વિનોદને રંગ, વધલવ ભોગવે ઇંદ્રાના, આણુંદ બેઠેને અંગેઝ પ્રાતકાળે ઉડીકરી. જામ અહેત્રા પાસ, દેખીને રીઝેમણું પામે મન ઉભાસ. ૪ જોળામાં બેસાડે લણ, દાખા જમણી નરનાર. જોઈ મુખ નરનારનું હરખી અપરમપાર. થ જે જોઈએ તે હાજર કરે કશીવાતે નહિ દુખ ખામ પિયે રંગે રમે. સદા ખુશાલી મુખ એકસમે તે જોલીયો વિનતા પ્રત્યે વચન. માત પીતાને મળીને જઈ મળયો માને તાહર મન ૭ તારા સમનને હું મધ્યોત્તું પુરણુ મળે પરી-વાર. રાજપાટ જઈને કીજીએ, ત્યારે સરળ થાય અવતાર ૮ રાજ પાટ ભોગવ્યા તણી ઇચ્છા છે મનમાં વિજેગ ટળે વહાલા તણો એમ મુજથી જોત્યા રાય. ૯ મુખે છુટવાના નથી, કરમ કીધી હાણુ મનના મતોરથ કર્મ પોચરો, કાળા મહતી આયુ ૧૦ એવા વચન શ્રવણે સુણી. મેમુદા જોલી વચન. ચિંતા મનની પરહરા શીદ ધરા દુઃખ મન. ૧૧ ખુશી થયો તે રાજવી, રીધો ભોગ વિલાસ રજની વિતી રંગમાં. થયો પ્રાતકાળ. ૧૨ રતાન દાન ભોજન કરી. સમ્યા સોલ કણુમાર. નરનારી બેઠે આરીયા અખોલા બેડી ઠાર.

ચોપાઈ—ઠીઠી નર નારીની દેહ. અખોલાને લાગ્યો નેહ. જો-ળામાં બેસાડી જોડ. દીકું મુખને પામી કાડ. ગણી કાનની છે રૂપ વિજ્ઞાળ આંખું રાક્ષસણીને વહાલ દીય વસ્ત્ર શણુમાર સોળ, ચંદ્ર વદતી મુખ રાતા તખેળ. જાણે ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી રૂપ. ગગનથી અવતરીયો જુપ, તેવી શોભા નરની ઘણ. ઘણી રાક્ષસણી મનમાં મે. હી માગો માગો નરને નાર. જે માગો તે આપુ આ ઠાર. વચન તમારૂં મીથ્યા નવ

કરે જે માગે તે હાજર કરે. ચંદ્ર સુરજને માગે તમે. તો તે આણી આપુ અમે. ઘણું મને આવ્યું છે વહાલ. માગે તે આપુ તત્કાળ. તે વારે મેમુદા બોલી વચન. હસી કરીને તે દન. માતા માગતાં આ વ્યા નરનાર, વચન આપે તો માગુ આ હાર સત્ય વચન આપે કર ધરી. જે માગે તે આપુ દીકરી, રખે શંભાતાં મરને નાર દુઝા હોય તે માગે આ હાર એવાં વચન અબોલાના સુણી મેમુદાએ વાણી બ-ણી. અમે નરનારી કરી જોકે માત પીતા મળવાનો કાઠ કુટુંબ પ-રીવારનાં જોઇએ મુખ, તો તો થાય માતાજી સુખ. મુજ સ્વામી જુરે રાતને દન માતા પીતા મળવાનું મન માટે રજા જે આપે માય તો તો કુટુંબ મેળાવે થાય. એવાં વચન બોલી તે વાણુ ત્યારે અબોલાએ શીર મેલ્યો હાથ. મુજને વચને બાધી કરી એ શું વાણી મુખે આ-ચરી. કેમ વાળીશ માફ મન, કેમ પેરે જશે મારા દન તારો વાંક નથી લગાર. તારા સ્વામીએ શીખવ્યું આ હાર. મેં તો એને સોંપી તુને એણે દગો દીધો મુને વચન મીચયા ન કરે તારે વાળેગે નીચે મરે એમ કહી રાક્ષસી રહી ત્યારે કન્યા બોલી તહી. માવાજી હું તો તારી બાળપણથી રાખે છો વહાલા વચ્ચે અભુષણને પાન. સોળ વરસની નીધાન, સુંદર સ્વામી પરણાવ્યો મુને. સઘળો ઓરીયો વીત્યો તુંને. હવે સફળ જનમારો થાય, જે વસ્તીમા જઈએ માય.

હાહરો—એવાં વચન કુંવરીનાં સુણી. હરખી અબોલા મન જાઓ નરને નારી તમે મળો કુટુંબ સાજન ૧. વચ્ચે આભુષણ આ પીઆ હયમય આપ્યા બહુ ત્યાંહ. જીએ મુજ નરનારનું રાણી રીજા મન માંહ અફેક વાર પછી આપીયો પોતાના સરીર જોકે. કદાપી દુઃખ તમે પામશે હું જાણીશ મારી દેહ. ૩ અમી ઉપર તમે બાળજો. ૪ કહી પડે કંઈ દુઃખ તે વેળા જાણુ મુજને થશે. અમે આવીને કરશું

શુભ. અદાર હજાર રાક્ષસ લખ, લાવી પોહોચીશ હું ત્યાં, તારા દુશ્મન પરાજય કરીશ. નીચે જાણો મનમાં એમ કહી વળી તેડીયા બે રાક્ષસ તેણીવાર, આવીને ઉભા રહ્યા કર્યા દંડ જુહાર આ નરનારીને લખ કરી ઉડો ગગન મોઝાર. એ કહે ત્યાં મુકો જાજ પાછા આવજો આ ઠાર. ૭ કદાપી એ દુઃખ પામશે વડિા થાશે વાળ તો તો મારી નાખીશું આણી બેડેનો કાગ પત્ર લખાવી લાવજો, એમના હાથનો અહી, એમ કહોને વીંદાય કર્યા રાક્ષસને સઉ તહી. ૧૦ રાક્ષસ વાટે વીંદવે બાપ કમિયું તમારૂં ગામ, ત્યાં જઈ ઉતારીએ એમ બોલ્યા કરી પ્રજામ. ૧૧ રાજકુમાર ત્યારે બોલીયો, ફરદ શહેર મોઝાર; ત્યાં જઈ મુકો મને તો પહેંચે મનની આશ ૧૨ ચાર ઘડીમાં મુકશું, એમ કહીને ઉડી જાય, આવી પહેંચ્યા પલકમાં જ્યાં લાખીને ત્યાં ૧૪ તે શહેર સમીપે જઈ રહ્યા દીઠા મહેલ અવાસ, કીયો મહેલ છે તમ તણો, ઓળખ્યો તેણે કામ, રાજકુંવર દેખાડીઆઉતરયા તરતજ ઠાર. ૧૫ નરનારીને મુકીયાં, મેલીયાં મહેલની માંહ, રાક્ષસ બેઠા બારણે ઓળખે નવ તેને ત્યાં.

ચો.પ.૪—બેઠ ગયા મહેલની માંય લાખી ગુણકા બેઠી ત્યાં દીડું રાજકુંવરનું મુખ, ગયું દોહલું તેહનું દુખ જાણે અંધ પામ્યો લોચન. તેવી ખુશાલી વાંધી મન, દંડવત કરી નમ્યું શીશ. સદ્ગુણ જન્મ થયો આ દીશ મોતીના થાળે વધાવી કરી ઓવારણી લીધાં સુંદરી પછે સળ્યા સોળે શણગાર, આવીને બેઠી નાર વીંમત વાર પુછી તે ઠાર, સંક્ષેપે કહ્યો વિસ્તાર શાવો પુખ્ત આપો નાર, એ પણ છે રાજની કુમાર, લાખી તે વારે રાજ મન. રાજકન્યા શું બોલે વચન આપણુ જન્યે સદાયર થયાં દુઃખ દોહલાં સધળાં ગયાં, ખાશું પીશું

ને રેહશું પાસ પ્રભુએ પુરી મનની આજ્ઞા; મળી બેઠી રહી બેઠી પાસ રાજકુંવર ગયો જ્યાં દાસ કાગળ લખીને આપ્યો તહી, દેશ હમારે પોઆ સહી; કશી વાતે દુઃખ પાઆ નહી એમ લખી આપ્યું સરવથી માગી શીખને નીકળ્યા સહી, અબોલાને જઈ મળ્યા તહી; મુખ જુ-ખાની સંભળી કહી, કાગળ કરમાં આપ્યો લખ એ વાત અહીથી રહી રાજકુંવર શું કરે છે તહી. હારમવિનોદને કરે વીલાસ ડાખા જમણી બન્યો પાસ સાત દીવસ રહી તે ઠાર લાખીશું બોધ્યા તે વાર સિરકસ્તાન જશું સરવથી અહિયા કહ્યાની કાંઈ રૌઆ નથી, મુજ પિતાનું કરવું કામદેખે આંખે તો થાયે મુજ નામ માટેતકયારી કરવી સહી, પાણી પીવાએ રહેવું નહિ, લાખીએ વચનચડાવું શીશ હી તે વેળા તે દિશ માત્ર ખળનો ધન કાંઠાર ચડાવું સરવે વઢાણુ મોઝાર ચિરકસ્તાન જવા તકયાર સામાન સરવે કહાડ્યો બહાર; રાજકુંવરી બેઠીએ સાર, વઢાણુમાં બેશી જાઓ તે ઠાર, હું પગવાટે આવીશ તહી એવી વાણિ વિનતાને કહી એવી વાત કરે તે દિશ, દરવાને જઈને નામ્યું શીશ; કેદી લાચાર રાખના બાળ, તે કહે છે હમારા શા દાસ જે ફરમાવો તે કીજીએ જીવતદાન અમને દીજીએ એવી વાણી લાખીએ સુણી. મુખ થઈ તેણે વાણી કાણી, સમાચાર રાખને કહું ત્યાર પછી તમને જવા દહી.

દોહરો—એવા વચન લાખીનાં સુણી, મજ રાખની પાસ કર બેઠી કરી વીનતી કરી વાણી પ્રકાશ લાઈ તમારા છે કેદમાં તેને કહાડોને બહાર તમને જેમ મનમાં ગમે તેમ કરો આ ઠાર. એવાં વચન વિનતાનાં સુણી તેડ્યા સભાની માંદી. ચાર જણા આવી કરી કરબેઠી ઉભા થયાં. ૩ પુન્ય તણા પ્રતાપથી, ભાઈ તમે જીત્યા જાણુ, ઉરકેપકાર તમો કરા ઉમારો હમારા પ્રાણુ. ૪ તમ વિના

મુકાવનાર કોઇ નથી, નવ ટળે હમારુ દુખ; એમ કહીને ટળવળ્યા, કરોની હમને મુખ તમે લાખિને છતીયા, માટે કરો પરમાઈ કામ કાળાગ્રહથી છોડાવીયા, રાખી હમારી હામ. ૬ કરગેડી કરગરે આ ખંધથી મુકાવો ભાત; ગુણુ તારા ભુલું નહી લખએ લાખેણી વાત એમ કહીને રૂદન કરે ત્યારે દયા આવી મન; મન થકી ખોલીયા ત્યારે હથી કરી રાજન. ૮ તમે તો ચારે હારીયા ગુલામ તો થયા આ કામ; હવે કેઇ પેરે છુટશે, પોતે મનની હામ. ૯ નામ શેમાવતો નહિં ટળે લોની કપાળે છાપ, પગમાં નિશાની લોહો તણી તો મુકા જવતા આપ ૧૦ ત્યારે ચારે જણા કરે વિનંતી અમે રાખના છીએ તન; કુળને ખાંપણુ લાગી લણી, આપ વિચારોની મન ત્યારે રાખ ખોલિયો, લે જંધા ઉપર હામ, ને વાતકોઇ નવે જાણેશે મુકી દેઉ આ કામ, નિશાની કીધા વિના, કોઇ નવ મુકે ગુલામ, કણુલ કરો મુજ વાતને તો મુકી દેઉ આ કામ ત્યારે ચારે જણે વિચારીયું કોઇ નવ જાણે પેર ગુલામ ગાપ દેવડાવીએ, જઇએ આપણે ઘેર. એમ વિ ચારી મન વિષે કણુલ વાત તે કીવ. મોહાર એક કીધી સહી, કારી લેખ લખીએ સીધ, જંધા ઉપર મારીયો ચીસ પાડી ત્યાં જ બહુ તહ પછે આસના વાસના કરી તેને રજ આપી તે સહી.

ચોપાઇ—ત્યાર પછી આપી રજ, ખુશી થાય છે થનની માંહ લાઇ જણી આપીયો શણુગાર, દીધાં આલુપણુ વસ્ત્ર અપાર લાખ લાખ રૂપિયા આપ્યા સહી, વિદાય કર્યા ચારેને તહી. વિનતા માલ વળાવ્યો જણુ, સિરકસ્તાન જણી નીરવાણુ. પોતે જોગી લીધું રૂપ. ખુબ લખને ચાલ્યો ભુપ. ચાર જણા તે વાટે જાય તેની ચરચા જોતો ત્યાં લાખ રૂપકયા સહુ પાસે રોક સમીયા તેના મનના શોક અકેકો રાખ્યા રવર, સજ થયા તે રાજકુમાર. તેની પછવાડેકોરજ

પરે તેની વાત કાંઈ નવ કળે; મુકામે બેસા પાણી પાસ, કરે વાત આણી હુલાસ ફકીર ત્યાં અવ્યો સહી ચારે ફરી સલામજ તહી. આવો બેસો તમે આ ઠામ ક્યાંથી આવ્યા કિયે જશો મુકામ સાચી વાત એમને કહો; ફકીર બોલ્યો તે લહો; રહેવું અમારે વન મોઝર આજની રાત રહેવું આ ઠાર કંઈમુળનો અહારજ થાય જમશું જંગલ વહાણા માંય; તમે ક્યાંથી આવ્યા ને ક્યાં જશો, કોણુ જાતને ક્યાં તમે વસો. રાજવંશીના સરખી કાય, શું ધારી નીહલ્યા મન માંય; ચાર જણા વિચારજ કરે ફકીર પ્રમાણેવાણી ઓચરે પોતાની ફકીરતની કહી વાત ફકીર સમજ્યો મન સંગાય મળ્યાં વનમાં ચોરો સહી પ્રત્યે વાણી કહી, અમને તે કુલ મળ્યું નહી પાછા ફરી ઘેર જશું વહી.

દોહરો—જુડી વાત કરો હંકાર આપ વખાણુ જે નર કરે તે મુરખનો સરદાર. ૧ મુલક મુલક ક્યાં તમે, તમ વિના ચતુર નવ કાય, તે સાચું જે જાણીએ, તે કુલ દેખાડો સોય લગ્યાડ વાતમોલો તમે, મનમાં ધરી હંકાર, એ બોલવું તે મુરખનું ચતુર કરો વિચાર ૩ બંકાવળીનું પુષ્પ મુજ કને. કેમ આવે તમ હાથ, એમ કહીને દેખાડીશું અચરત પામ્યું સહિ સાથ. એમ કરીને કહાડીયું જીવે છે સઘળા લોક, એ સાચું કેમ માનીએ સાચું જીવું ફેક. ૫ એમ કહીને તેડીએ, એક અંધ જતો તે વાર; આ નરને કરો દેખતો, તો સાચી માનીએ વાત. ૬ આંખડી માંદિ અંજન કરયું. પાંખડી પુષ્પની એક, ફાટી પડળ ઉડી ગયું ને રહ્યો તેનો ટેક. ૭ ધણા વરસની ખોડ હતી. તે સારા થયાં લોચન, ફકીરને ચરણે નમ્યો. હરખ ધરીને મન ૮ જીવતલાન જાણે આપીયું, ને ટાળી હમારી ખોડ, એમ કહી નેકરી બીનતી તમે છે બેઠે કરજો. ૯ અચરત પામ્યા ચારે જણા નીરચે એતો વાત, મારી કરીને લીજીએ, અથવા કરીએ ધાત ૧૦ એમ કહીને ઉઠીયા, મહી નમતરવાર, એ પુલ અમને હીજીએ, નહી તો માર આ ઠાર

ચોપાઈ—એમ કહીને ઉઠ્યા જોય, અંતરણ્યમાં આણી કોય,
 ખુશી થઇને અમને આલ, નહિ તો આગ્યો તારો કાળ. આપો તો
 જના દેષશું નહિ તો મારીને લઇશું, ત્યારે પસ્તાયો પોતે તે દિસ, વગર
 સમજ્યું કર્યું ઓ ઇશ, બધિ ચતુરાઈ મારી ગઈ, પોતે કુલ દેખા-
 ડ્યું લઈ. માટે લખિ વાત મટવાની નથી, હજી દુઃખ કેટલું સરવથી
 મુજ પીતા કેર તો દુખ જશે, દેખાશે આખેને સુખીયો થશે, પાસ
 પ્રભુએ દુનીમાં નાંખીઓ જશ મહિમા તેને વાધીયો એમ ધરમ તર-
 વાનો સહિ, ન આપું તો મારે અહીં, એમ વીચાર્યું મન મોઝાર
 આપ્યું પુલ ન લાગી વાર શા મારે મારો છે તમો, લ્યોને કુલ આપુ
 છું અમો, ગુલખંદાવળી તણોછે બાગ, લાખો પુલ છે તેની માંય, તમારે
 મન અમુલખ સરવથી, આ મારે મન કાડીનું નથી. એમ કહીને આપ્યું
 હાથ, ચાર જણા હરખ્યા મન સાથ. મુઠી ફીકરને ત્યાંથી વળયા પો-
 તાને દેશ સમીપે પળ્યા કુચ મુકામે ચાલ્યા ખય આવ્યા સહી સી-
 રકસ્તાનની માંય, નગર મધ્યે વધામણી મઈ. કુંવર રાયના.
 ઓસીગણ પોતાને થઈ, જલદ રાજ હરખીયો તહીં. ઉઠ્યા તે વેળા
 તે દન; પુત્રનું મુખ જોવા થયો પ્રસન્ન, જે વેળા જોઈશું પુત્રનું મુખ
 તે વેળા ટળે મારે દુઃખ એમ વીચારી મન મોઝાર અસ્વારી કિધિ
 તઈયાર, ગામની બહાર જઈ સકા કરી, અઢારે વરણુ આવિને અડિ.
 અમુલખ વસ્તુ લાવીયા, તે જોવાને સહુ આવિયા, ધણી ખુશાલી
 અપરમપાર, ચાર કુંવર આવ્યા તે દાર. દડવંતકરી લાગ્યા પા,
 રાજાએ ચાંધો રૂઢિયા માંય, પુછે હકિત રાજ તહિ, સંક્ષેપે / સ-
 તારી કહી, મહા દુખથી આવ્યા છીએ અમો, શું વિસ્તારી કહીએ
 તમો એમ કહી મુખ્ય તે ધડી, સઉને વાત તો અચરત પડી. વખાણુ
 કરે તે વારમવાર, ધન ધન તમારો અવતાર; તમ વિના કોણુ કરે

કામ, અત્રિસ લક્ષણ તમારે નામ. ત્યારે આરે કુંવર બોલ્યા તહીં, અમો
ગયાતો લાભ્યા સહી, બીજે કોઈ લેવાને જાત, તો નિત્રે પામતા ઉતપાત.

દોહરો—એમ વખાણ સહુનાં સુણિ, આરે હરખ્યા મન; તે કુલ
મીઠીકહાડી પાંખડી, મેહેલી તેણે દન. અંજન કિધું આખમાં, પોતાના
પીતાય, નેત્ર પડેદા ફાટી ગયો. થયો દખતો તાય, ૨ અંધ તે લોચન
પામીયો, તેથી બીજું શુ સુખ; દાન્ય પુન્ય દીધાં ધણાં, બીજુકની ભાગી
ભુખ. ૩ કંચન મેહા વરસાવતો, પાછો વળ્યો પુર માંચ, આરે પુત્ર
સુખ આગળે, શોભા ફહી નવ જાય. ૪ કોઈ વધાવે મોતિડે, કોઈ
પુષ્પેરે વિશાળ, ઘેર ઘેરથી લે વારણાં નાના મોટા નરનાર. ૫ છત્રીશ
વાગ્ન વાગી રહ્યા. બોલે બંદીજન ભાટ, જયક જય જોલે ધણા,
નહી કોઈને ડિચાટ ૬ વાજતા ગાજતા આવિયા, પોતાતણે સુકામ,
ખુશાલી વાધી સરવને, મુખથી બોલ્યો તે કામ. ૭ ફરી લોચન મુજને
આપીયાં, પરમેશ્વર બીજી વાર. તે પ્રતાપ મારા પુત્રનો સદજ કર્યો
અવતાર ૮ નેત્ર સમાન બીજું નહીં, ધણી ખુશી મુજ મન, હવે
ખાઓ પીઓ ખુખી કરો નગર ભલે સહુ જન. એક વરસ લગી
રહી, કોઈ નવ કરે વણજ વેપાર, ખાન પાનને રંગ રાગ. કરે સહુ
નરને નાર, ૧૦ ધાન ભાંડાર ભરાવીયા, મરીય લોકાને ઘેર, ઘેર ઘેર
વાજે ઢાલ મદંગ, ખાય પીએને મોજે કરે, આનંદ સહુને અંમ.
તાજલસુખ પાછો દુઃખી થયો, ૨ રહ્યો વન મોજાર, હવે ગુલબંકા-
વળી જગી ઉઠી, તેનો કહું વિસ્તાર.

ચોપાદ—એ વાત તો અહીંથી રહી, બંકાવળીની શી ગત
થઈ, તે પહેરી વસ્ત્ર નીકળી બહાર, આવી હોજ ભર્યો તે કાર. મુખ
પખાળ્યું હેતજ કરી, વેણુકુટી જે સુંદર, નજર પોતાની હાથ ઉપર
ગમ, વીંટી પોતાની કરમા નહિ. મુદ્રિકા કોઈ નરની સહી. અમારત

વિનતા મનમાં ચર્ષ. આતે કારણ શું કિરતાર, કાણુ પુરૂષ આવ્યો આ
 કાર. એટલી ચોક્કી વિટાળી કહિ, કે નર આવ્યો હિમત ધરિ; એમ
 વિચાર કરે મનમાંય, ગદ્દ નજર તે તળાવ છે ત્યાંય, તેમાં જીવે તો
 પુલજ નહિ, ચારે દિશાએ તહીં; અચરજ સરખું થયું આ કામ,
 કાણે કર્યું તરકરનું કામ; તે નરે પિધું અમરતનું પાન, નજર નાખી
 ગયો તે કામ. દેવ દાનવથી નવ અવાય, વણી વિમાસણ મનમાં ચાય;
 ધન ધન તેની માતાની કુખ, તે નર જોઈ ગયો મુજ મુખ નગન
 જોઈ તેણે મારી કાયા, મેં નિશ્ચયે કર્યું છે આય; પુષ્પ પરિમળ તેણે
 સંગ લિધ, ગયો કામ પોતાનું કરિ સિધ; નખથી તે સાથે નિહાળી
 ગયો, હવે શો ઉમેઢ તે નરને રહ્યો. નીદ્રામાં મેં જાણ્યું નહિ; ગયો
 વીટી બહી તહીં; અધર નિહાળી ગયો મુજ મુખ કુચ ઉપર મુક્યો
 હવે હાથ, નિહાળી હશે મારી જાત. વ્રત ભંગ કુંવારીનું કર્યુ, હવે
 ખીજે ચિતે કેમ ધર; માટે તે નર સાથે વર, નહી મળે તો નીશ્ચય
 મરે; વર મુજ પ્રાણુ જીવન આપ, અવરપુરૂષ જાઈને આપ માનવની
 જીહ્વી આ કાર; તે વીના ખીજે કાણુ અરતાર; એમ વિચાર્યું પોતે
 મન, એક સદસ્ય પરી તેડી તે દન. સરવે આવીને હલી તે જાણુ,
 વિચાર કરીને બોલી વાણુ; તમે શું આકરી કરી મારી, પુલ અહીંથી
 કાઢ ગયો હરી. તે નરને લાવો નીરધાર, નહીતર મારી નાખીશ,
 આ કાર. અદારહજાર રાક્ષસ અધીપતિ તે સાથે બોલી વીનંતી; તમે
 શું રક્ષા કરી આ કામ, જોઈ નાખ્યું મુજ પીતાનું નાગ; આગનું પુલ
 લઈ ગયો સહી, પીતાને જવાખ શું દેશો તહીં; માટે સોધી કહાડો
 તત્કાલ, લઈ જનારાના જોડે હવાલ. એક સદસ્ય પરી શું બોલી
 વાણુ, શોધી લાવો નહી તો ખોશો પ્રાણુ; એ રીતે ચમકાવ્યા સહુ
 સહુને રીસ ચઢે છે બહુ.

દોહરો—રાક્ષસ સઘળા દોષીયા, દેણે કર્યું એ કામ; અપ કીરતી થઇ જગતમાં; બેળયું બાપનું નામ, ૧ બેળ કરવી અતી ઘણી. મોકલ્યા રાક્ષ દશવીશ, પકડી લાવો ચારને, તેનું છેદીયે શીશ. ૨ હજાર રાક્ષસ દોડીયા કાઠ ગંગાને પકવી જાણ; પહાડ પરવત જંગલ સહી શોધી વળ્યા નિરવાણુ ઘણા મુલક શોધી વળ્યા ૩ પણ નવ લાગી લાજ, નીરાશ થઇ સહુ આવીયા, દેખાતા વિકાળ ૪ નામ નીશાન જાણ્યું નહિ, તે દેમ આવે હાથ; નીરાશ થઇ બેઠો સહી, રાક્ષસ ફેરી સાથ. ૫ હામ દેકાણું તેનું મળે, તો શોધી કહાડીયે ગામ, મારી મોહોલમાં લાવીએ, પાછું ફર્યા આ ઠાગ. ૬ એમ કહીને નીકળીયા, દાણ પુરૂષ એ સોય, સઉનું મુખ ઉડી ગયું; કારણ નવ મળે કામ. ૭ સહુએ પરી સોધી વળી, મુલક મુલક અપાર; ચાકીને આવી સહુ પંકાળીને દાર. ૮ કરજેડી ફેરી વીનતી, જોયા પહાડને વન; વરતી જોઇ બીજી ઘણી, શું કહું મુખે વચન ૯ શુભપંકાવળીએ વિચારયું, મારે કરવું એ કામ, બેઠ પડપંચ કર્યાવિના કેમ પોહોયે એ હામ. ૧૦

ચોપાઇ—માનવલોક જોઉં સરવથી, તેની બુદ્ધિનો પારજ નથી; માટે જોઉં ત્યાંના લોક, કદાપી સમશે મનને શોક; એવું મન વિચારી ફેરી, ઉડી મન વિચારી ફેરી; ઉડી સમુદર પરવરી, ઉતર દિશાનો જોયો દેશ, બદલી ફેરી પોતાનો વેશ, જોતી જોતી તે પછે ગઈ, તોએ જાણ તો લાગી નહિ અનેક વેશ પોતાના ફેરી નગરી બધી જોતી ફેરી પશ્ચિમ દેશ નીહાળે સરવ, નીરાશ થઈ મુક્યો મન ગરવ ત્યાં થકી ના જડી જાણ, પછી દક્ષીણ ઉતરી તતકાળ અનેક રૂપ કર્યા પ્રગટ જોયા દેશ આણી કલસ; પાગ બગીચા મહેલ અવાસ; કાઠ રથાનક નવ પોતી આશ, વાયુ રૂપ તેને સીવાર, લીધો દક્ષીણ

દેશનો પાર. નિરાશ થઇ ત્યાંથી પરવરી, પુરવ લાણી તોતો સંચરી,
શુભી પોતાની કરે પ્રકાશ જોવાને લાગી તે ચોપાસ, ધણા દેશ જોયા
સરવથી, તોએ લાજ કાંઈ જડતી નથી. ત્યારે મનમાં થઇ નીરાશ
અરે દઇવ નથી. પોચતી આશ, એમ કહી ચાલી જેટલે શીરકશ્તાન
આવી તેટલે. જોવાને લાગી તે ગામ. ધણી શેઠા છે કામે કામ ધેર
ધેર વાગે ઢોલ મરદંગ, રાગ અલાપે નવસા રંગ ખાન પાન થાય
અપરમપાર, જોતા અચરજ પામી નાર, ધણા મુલક જોયા સરવથી
આવી ખુશાલી કંઈ નથી.

દોહરો—તે નગરમાં સંચરી, ધરી મરદની કાય, પુછ્યા લાગી
લોકને શા દરખ છે પુર માય. ૧ ધેર ધેર રંગ મચી રહ્યો દરખે
સહુનાં મન, વસ્ત્ર આલુપણ સરશે સળ્યાં, શું છે દિવાળીના દન ૨
એવાં વચન શ્રવણે સુણી ખોટ્યાં પુરના લોક નિત દિવાળી આ
દેશમાં, નથી કાંઈને મન શેક ૨ અમારા રાગનાં નેત્ર ગયાં નથી
કાંઈ તેનો ઉપાય, હકીમ એક બોલ્યો અહીં. ભરી સલામી માંધ ૪
શુભપંકાવળી પુણ્ય મજે સહી. અંજન કરે જો રાય.સો વરસનો અંધ
હોય જો કહી. તરત દેખતો થાય ૫ એવાં વચન તેનાં સુણી ખોળ
કરાવી અપાર, કાંઈ લાજ લાગી નહિ દીક્ષગીર થયો તે રાય એના
પુત્ર છે ચારે પરકમમી તેણે કરી સલામી, જંગલે જંગલ તે ભગ્યા
લાભ્યા કુલ આ કામ અંજન કિધુ આંખમાં થયો દેખતો રાય;
ખાંપણ ટળાયું આંખનું આનંદ અંગ ન માય ૮ પૃથ્વીપતી ધણું
રીઝીયો બોલ્યો બોલ. એક વરસ લગી સહુ મેમાન ખાવો પીવો
કરો કલોલ. ૯ ખજના આપ્યા છે ગરથના. જેને જોઇએ તે ખાય.
નીત દિવાળી સરવને. આનંદ અંગ ન માય ૧૦ એવાં વચન તેનાં
સુણી, દરખી પંકાવળી મન. ધન ભાગ્ય માહરે ધન્ય આજનો દિન.

૧૧ સદળ જન્મ માહરો થયો, મળી નિશાની આ ગમ; પુલ તણો
એ તરકર સહી. મુજને મળીયો આ કાર ૧૨ પ્રસ્ત થઈ મનતા
વીશે, ગઈ શહેરની બહાર, આગળ જળ છે નદી તણું ઉતરીયા તેણે
કાર. ૧૩ જળ કીડા વિનાતાએ કરી, શુદ્ધ કયું શરીર, અદ્ભુત રૂપ
કયું નર તણું, જોઈ કાઈ આવન વિર. ૧૪ દેવતાઈ વચ્ચે અંગે ધર્યા
સભ્યા ત્યાં શણુગાર, મરાડી પાલ મસ્તક ધરી, મુખે રાતાં તંબોળ
૧૫ રૂપ પ્રદારયું પોતા તણું, નર તણી કરી કાપ, કાઈ દ્રષ્ટે જઈ
નવ શોક. અમકારે આખ મીચાય. ૧૬ કેડે કરારી વાંકડી, શોભે ધનુ-
બને બાણ; સોભાથી આતી પુર વિષે, ચતુરસુખણ. ૧૭

ચોપાઈ—જોઈને હરખ્યા સહુ લોક. જે દેખે તેના સમી ગયા
શોક ધણી સુકામળ તેની કાય. સ્વરૂપે ચંદ્ર સુરજ અંખવાય. એવું
કારસું કીધું રૂપ જે દેખે તે હરખે ભુપ. નર નામે મૂક્યા અંકાર એ
કાઈ દેવીશી અવતાર સ્ત્રી દેખી કામાતુર થાય. ધન ધન એ નરની
કાય. શોભા તણું એ છે સુખ. એવું રણીઆમણું શોભે મુખ એમ. મોહ
પામ્યું બધું ગામ ફરે છે પુરમાં કામે કામ. જે દેખે તેનું મન ચળે
તેની પાછળ નરનારી પળે તે ખમર રાજ સભામાં થઈ તપ પર
જેડા તેતહી અરજ બંગીએ કરી સલામ, માંડી વાત કહી નવ જય જણે
ઉદાસનનો ભુપ. ધરીઆઓ માનવનું રૂપ તેની શોભા કહેવાતી નથી
તે સમાન કાઈ પૃથ્વીમાં નથી. ઘેઘાં કીધાં સહુ નરને નાર જોવા
મલી સહુ કારો કાર. એવા બંગીનાં સુણી વચન બલદારાયનું હરખીયું
મન. તે પુરખને લાવો અહીં. એવી મુખથી વાણી કહી. ધણું સ્વરૂપ
છે રૂડી કાય જોઈએ તેને લાવો આપ વજર મોહ્યો તેણે કાર માન
દઈને લાવો આ વાર. ઉડ્યો વજર નાગીને શીશ આઓ અગર

ભણી તે દીશ કરી સલામને જોડયા હાથ, પછે વાત કરી તો સાથ ધન્ય ભાગ્ય ધરતીનું સહી, તમ સરખો ન આવ્યો અહીં, પ્રસન્ન થયું છે બધું ગામ, બહો પધાર્યા આવે દામ; રાજ સભામાં આવો સહી, રાજ મળવા ઇચ્છે તહી, મુજને મોકલ્યા તેડવા કાજ સભામાં જ્યાં મહારાજ, દિન વચન વજરનાં સુણી બંકાવળીએ વાણી ભણી; શાને દિલગીરી થાઓછો તમે? ચલો સભામાં આવુ અમે એમ કહી તે ચાલ્યા ત્યાં, વજર તણી ઝાલીને બાંધ; રાજસભામાં ઉભા જઇ જોતાં ખુશાલી સહિને થઇ. રાજએ દીધું સનમાન; મુખ વાસે આન્યા ખીડાં પાન; કોણ દેશ નીકળ્યા સા કામ, કોણ જાતને શું છે નામ; ત્યારે બંકાવળી બોલી એ દામ, મધરબ શહેર અમારું ગામ; સોદાગર કેરો હું તન, પુખ્તસેન મુજ નામ રતન, ઉમેદવાર ચાકરીની સહી. દાણો પાણી ત્યાં રહેવું જઈ. સુણી વાતને હરખ્યો રાજ, મારી પાસે રહો ભાઇ આય.

દોહરો—જલદરાય એમ બોલીઓ, ભાઇ રહો અમારે ઘેર, મન ગમતો મહિનો લ્યો, મોજ કરો બહુ પેર. ૧ મારી પાસે બેસી રહો, નવ કરવું હવે કામ. ખાઓ પીઓ સુખ ભોગવો, આવો આય મુકામ. ૨ એવાં વચન સુણી રાયનાં, બંકાવળીરીઝી મન; રાજ સભામાં નીતે રહું, કષ્ટ કરવું વચન. ૩ ભાળ મળી મને ગામમાં મળશે મારે. ચાર; હીમત રાખીને રહું, પુરૂષ થઇ આ દાર, નીશ પડી તેણે સમે, બેઠા સભામાં રાય. ચાર પુત્ર પેલા આવીયા. પીવાને કમુંઆય. ૫ ચુંબન ઇષ ચાપ્યા રહે, બેસાડ્યા સભા સહિ જોઇ રહી પામી મન ઉલાસ. ૬ ત્યારે બંકાવળી ઓચરી, ધનુષ ધરવું છે નામ, કોણ પુરૂષ એ કોણ તણા. કેમ આવ્યા દામ. ૭ ત્યારે સભા સહિ ઓચરી, એ રાજજના તન. ગુલબંકાવળી કુલ આવીયા, કરયા દીન લોચન, ૮ એવાં વચન સંરવેનાં સુણી, જોયાં નરના મુખ. પરીક્ષા

કરી તે નર તણી પામી મનમાં દુઃખ. ૬ મુરખના સરદાર એ શુદ્ધ
લીધુ અપાર; મુખ જેતા કીમત કરી, જાણું માત્ર મોઝાર, ૧૦ એ નર
તણો શો આશરો, તે નર આવન વીર; ધન્ય છે તેની માતને, જેણે
જેયું મુજ શરીર, ૧૧ તે નર તણા એ ચોર છે, દોષો તે સાથે
કીધ, પુલ લીધું તે પાસથી જશ જગતમાં લીધ. ૧૨ જાણ તેની
મજશે અહીં, એમ વિચાર્યું મન, પ્રભુજી આશા પુરશે, સમરથ
જગજીવન ૧૩

ચોપાઠ—એ વાત તો અહીંથી રહી, તાજલમુખની શી ગત
થઈ, કુલ ન રહ્યું પોતાની પાસ, છેક થઈ બેઠો નિરાશ મહેનતમારી
મિથ્યર ગેઈ. કારતી તેની જગમાં તેની થઈ, લાખી આવશે લાઇને વહાણ
મુજ વિના તે તજશે પ્રાણ. બન્ને સ્ત્રીની હત્યા થશે, કોઈ પેરે તે
છુટશે, એમ મનમાં કરશે વિચાર. ચાલ્યો ત્યાંથી રાજકુમાર જે રસ્તે જાઈ
ગયા. હતા વહી. તે પગલે ચાલ્યા સહી, થોડા દિવસમાં ગયો તે ઠામ,
સીરકસ્તાન છે પોતાનું ગામ. જોજન એક રહ્યું તેહ ચતુર નરે વિચાર્યું
એક. જો કદાપી નગરમાં જઈ. તો તો તરણાથી હલકા થાઉં
મારી વાત કોઈ માનશે નહી. મુજને મારી નાખશે સહી. પીતાતણે
મન હતો કાળ. નામ સુણતામાં મારા બેહાલ. માફ મોહો જેવાનું
નથી માટે ત્યાં જવાનો નહી કહી, માટે ત્યાં જઈ તો ફેક. એવો
મનમાં પ્રગટગો શોક. નથી સુઝતો એને એકે વિચાર, બેઠો જંગલમાં
ગુણજંઝર. એક તરફ નદીનું તીર. એક તરફ ઝાડી ગંબીર. બેઠો કર
કપાળે દઈ, અખોચા સાંભળી આવી તહી, તેની કૃપાથી પાંચો પુલ,
વાળ આપ્યો છે અનુલ. કદાપી સંકટ પડે શરીર, જાળને હુપ અશિ
પર વીર, તરત આવોને કરવાની સહાય. વચન આપ્યું છે મુજ કરમાય
તેને હતો સમજ આજ. તેવિનાં સરવાનું કાળ. એવું આપ વિચાર્યું
વન્હી પ્રગટ કરશે તે દીનકહાડ્યો વાળ નવ લાગી વાર, અશિપર મુક્યો

તત્કાળ. આંચ લાગી તેને જોડે, અગ્નિમાં જાણું તેડે; યજુ તે વીનતાને જાણુ, મહારા પુત્ર પુત્રી દુષ્ટીયાં નીરવાણુ તેણે વાળ મા-
હરો જાળસે સહી, તેની સુગંધ આવી અહીં; મહારે કરવું તેનું કામ,
ત્યારે હું એસુ કરી કામ. અહાર હજાર રાક્ષસને લીધા, પોને
પંચ કર્યો તે સીધ; સુગંધ વાળની તહી, તે દિશા જાણી
વીનતા ગઈ. વાયુ ૩૫ તેને શી વાર, આવી જ્યાં એકા રાજકુમાર.

કોહરો—અહાર હજાર સાથે ઉતરી, જહાં બેઠા રાજકુમાર,
પુત્ર કેમ સમરી મુને, શું દુઃખ આ કાર ૧ આ જંગલમાં એકલા
તજી સ્વજનનું સુખ. કેમ એકલો આ વન વીશે, ને શું છે મનમાં
દુઃખ. ૨ મેમુના મારી દીકરી, તે તન મન માહરૂં પ્રાણુ. તેને મુખી
વનમાં જમો સાચું બોલો સુખજી. ૩ ત્યારે રાજકુંવર મુખ બોલીયો
માતાજી સંધળુ સુખ, વધઠાવ નાના પ્રકારનાં પણુ એક વીધું દુઃખ
૪ મેં તનને સમરયા માવડી. સમજણુ ન પડે મુજ; સમરતાં માત્રમાં
આવીયાં, ટાળવા મહારૂં દુઃખ. ૫ હવે આશા પુરો માવડી, તો તે,
બોગવીએ સુખ, એવાં દીન વચન તેનાં સુણી, દયા આવી ગઈ મુખ.
૬ એ શું ઇચ્છા છે તાહરે, બોલતા સત્ય વચન. માતાજી શું જોયરૂં,
બેલતા આવે લાજ. ૭ એ દેવતાને દુરલભ સહી, તે ક્યાંથી સરે
કાજ, અગ્નિમાં મુખ જોયરી, તજેની મન ચીંતાય ૮ છે કઈ ઇ
અજા મન વીશે, તે લાવી આપીશ રાય, લાજ તજી મુને કહો, તો
કામ તમરૂં થાય. ૯ ત્યારે રાજકુંવર મુખ બોલીઓ, ચરણે નાર્યું
શીશ શુક્રયજુર્વેદ જોવો જાગ કરવો છે આ દિસ ૧૦ તેવો મહેલને
તેવો ચિત્ર, તેવો હોઝને તેવાં જાડ, કરી આપો મુને માવડી, તો ૫-
હોએ તો મનમાં કોડ. ૧૧ અગ્નિમાં ત્યાં વિરમે યજુ, એ રાય કેમ કા-
મ, મેં જાગ જોયો નથી, જોયા મહેલ મુકામ. ૧૩ દીકાવિના કેમ હું

કરૂં, મેહેલ બેઠક રચના બાગ, સળંગ પડાવી તમને દાખવું, ને કેમ થાયે આ ભગ. ૧૪ દીઠો હોય મેં દષ્ટિએ, તો કરતી તમારૂં કામ, વીશકરમા તેડાવીને રચવત ઉત્તમ કામ, ૧૫ માતાજી તમ કૃપાચરી, બેઠક આબો તો બાગ, કહો તો દેખાડીએ, કાગળમા સહિ વાત ૧૬

ચોપાઈ—કાગળ દુવાત ત્યાં લીધી, ચીતરવાને બેઠો તહિ, જે પ્રમાણે હતું તહીં, પદમાં ઉતારી દાખવ્યું સહિ. વશ બાગબગીચાં સા સાર, સરવે માડી કરયો વીસ્તાર. તે વારે અબોલા હરખી મન, એ પ્રમાણે રચાવું તન. સેના સહિ પોતા તણી, તે ગંગાથે વાણી બણી. મેહેલ રચાવો આણે કામ દબવ રચના દેવતાઈ કામ વિશકરમાને તેડાઈું ઘેર. સામાન સહિ લેઈ આવો પેર. હીરા ઝવેરમોતીને માળ. લાવે સ્થંભ મહિ પરવાળ. સોના કપાના ઢગલા કરો. તે દિશાબણી પરવરો. આરસપહાણુ લાવો આ કાર. જે બેઠકએ તે અપરંપાર. એમ હુકમ રાક્ષને મળ્યા દેશ દેશાંતર સહુએ પળ્યા. દેવરૂપ તેને શી વાર. જે માંએ તે લાવે આ કાર, સોનું રૂપું મોતીમાળ હીરા ઝવેર મણી પરવાળ, જુદા જુદા ઢમલા કરો, એવા બોલ અબોલાએ કરયો. વળી કહેતાંમાં દોડયો તે વાર કરતાં કામ ન લાગી વાર, કલા પ્રમાણે કીધું કામ, સનમુ મ આવીને કરી શલામ ત્યારે અબોલા બોલીવાણુ એક વચન કરો પ્રમાણુ, વિશકરમાને લાવે અહી એવી મુખે થી વાણી કહી ત્યારે એક રાક્ષસ ઉઠયો તહીં, વીશકરમાને લાવો સહી, તે રાક્ષસ સાથે પંથે પળયા, જઈને અબોલાને મળ્યા, વીશકરમાએ કર્યા પ્રણામ. શું ફરમાવો મુજને કામ, ત્યારે અબોલા બોલી વચન આ રાજકુંવરછે મારો તન. એકહે તેવો રચવો બાગ. સરોવર મહેલ કરો આ ભગ. માણેક મોતી હીરાને લાલ, ઢગલા સરવે દેખાડ્યા તે કાર, ઘટેતેમ આવશું અમો જરીત કામ કરોની તમો એવા વચન અબોલાનાં સુણી.

વિશ્વકરમાએ વાણી બણી, મુજને નથી કાંઈ કરતાં વાર. નીશાની કશે તે દાર. દેવતાનું વરદાન મુજને સહી. એક રાતમાં કરશું બહી. માટે તે વસ્તુ કરવી હોય તેવી નીશાની કરાવે. સોય. તે પ્રમાણે થાશે કામ મીણાકારી સુંદર ધામ.

હોહરે:—રાજકુંવર મુખ બોલીયા. શુભળકાવળી ખામ. તેવી રચના કરવી સહી, દૂતો જોઈ આવ્યો તે જગ ૧ નકશે ઉતારી આપીઓ. હોજ ખામ અપાર. જે જે વસ્તુ દીડી તહી. તે તે ચીત્રી ચોપાસ. ૨ જ્યાં શોભા હતી ત્યાં તેતો ભરીયો રંગ. પટમાં સરવે મીતરયું આણી મન ઉમંગ. ૩ જગમગ જોત ઝળકી રહી.એવું કયું માહે કામ. પટ આપ્યો પોતે કર વિષે. વિશ્વકરમા જેનું નામ. ૪ એ પ્રમાણે તેતો કરે.મહેલ ખાગને ઝાડ. મનોરથ પોએ મનતણા.પોળેની મુજ ભાડ, ૪ દશ કોશે કરતા સહિ કોટ કરો ચોપાસ. તે મધ્યે રચના કરો. પહેલ મનની આશ. ૬ એમ કહી આપ્યો કર વિષે. હરખ્યો જોઈને મન, એથી સવાયું થશે સહિ ધિરજ ધરો રાજનજ. એમ કહિને આપ્યો.રાગએ ને કામ. નિશાન પાડી તેને સમે.રચવા માંડયું ધામ. ૮ દેવતાનું વરદાન છે. તેને શાનિ વાર ધારીને જોયું પટમાં. રચવા માંડ્યો તે કામ.હયાગ બગીચાને વાડિઓ,ખારિઅટારિ માળ; પુષ્પ ઝાડછે વનરપતિ, પટ પ્રમાણે રચ્યો ખયાલ. જે મુખથી બાલે સહિ તેવું થાય, ઉદ્રનિ રચના રચી એક રાતની માંય, જળહળ જોત ઝળકી રહી. જણે દીપકની જોત.દીનકર ઉગીયો.એમ થઈ રહ્યો ઉઘોતરજની પીતી તેણે સમે. સંપુર્ણ થયુ કામ, અખોલા ખાસે ગયા.કીધા દંડ પ્રણામ પટ પ્રમાણે સહ કયું કુલ ઝાડને ધામ રજા. આપો હવે મુજને. માહરે ગામ. અખોલા હરખી બણી આપી તેને રજાય વીશ્વકરમા ત્યાંથી ગયા પોતાના મુરમાય.

ચોપદ—જોઈ આગને હરખ્યું મન રાજકુંવર તેડ્યો તે દન.
 તારા કાંણુ રચાવ્યો બાગ, વધાવવ માટે આ જુગ ઇંદ્રપુરી પૃથ્વી
 કરી. જાણુ સ્વર્ગ દુરી આવી કરી. તેથી શોભા અદ્ભુત હોય ઉપમા કહી
 શકે ન કાય સંભળ રાજકુંવર આહાર. તારા લાગ્ય તણા નદીપાર.
 મરતું લોકના માનવ સહી કશી લેખામાં ગણીએ નહી. તે તારે આધીન
 થઈ રહી. ફરમાવો તે કરીએ સહિ પુત્ર કરીને બોલી રહિ. તે વચન
 પાળું છું અહિ ગણું વેર માનવ સાથે જાણુ જોતાં વાર ને લઈએ
 પ્રાણુ. તેને આધિન થઈને રહિ. લખિત વાત તે મટે નહિ એ સહ
 પરમેશ્વરના ખ્યાલ સુખ ભોગવો મારા બાળ માતજ પુત્ર તમારો
 સહિ. આશા મારી પુરણુ થઈ એ કહીને નાખ્યુશિશ અબોલા પ્રસન્ન
 થઈ તે દિસ. માથા ઉપર મુક્યો હાથ. સુખ ભોગવ મેમુદા સ.થ.
 હિરા માણુક ઝવેર અપાર અરધો અરધ રહ્યા તે કાર. સોતા રૂપાનો
 પારજ નહિ. તે સરવે બખથું ને લેઈ. ભર્યા અખંડ તેના ભંડાર.
 ખાતાં ખુટે નહિ લગાર. અબોલા લાંથી પરવરી. લક્કર લઈને ઠામે કરી
 રાજકુંવરને હરખ અપાર બાણી રચના જોઈ તે કાર. ગુલબંકાવળીથી
 બમણું કામ તેવી રચના ઠામે કામ. હવે ભાવ લાખીની જાણુ. આજ
 કાલમાં આવશે વહાણુ. દરીયા કિનારે ઉભો જઈ. વહાણુ આવતાં
 હાંડી તહિ. હરખ્યો મનમાં અપરમપાર. ગયો સામે તે રાજકુમાર.
 નજીક ઝાઝ આવ્યું જોડલે. લાખીએ નીરખ્યો તેટલે સ્વામી મળવાને
 આવ્યા સહી. ખુશાલી મનમાં થઈ મજબો મુક્યો તેણી વાર. તે
 ઉપર બેઠી તેનાર રાજકુંવરની આવ પાસ. પહોચી મનડા કરી આસ.
 આંકરનેતોંકરને સવળા દાસ ઉતરયા સવળા પેતાને અવાસ. માંમતા
 ઉતારી લોધ. પાછી વહાણુને વહાયે કીધ મોજ કરે તે રાજકુમાર
 જોઈ રચના બાણું હરખી નાર.

દોહરો—જન્મે નારી આજીવનમાં. સજ્યા સેળ શશુગાર. હારથ વિનોદ કરે સહી. શોભાને નહી પાર ૧ દામ દાસી ધરમાં ધણી. કરે છે બાગ મોઝર. એક ચાકર. ધરમાંથી નીકળ્યો, ગયો જંગલ બહાર. ૨ અરધો કોગ આવી ગયો દીઠા માણસ દશ વીસ. નજર પડ્યો તેદને કાષ્ટ ધર્યા છે શી ૩ રાગનો ચાકર બોલ્યો. તમે કોણ માણસ સાર આ કાષ્ટ ધર્યા જઈ વેચશો, કોના નગર મોઝર. ૪ ત્યારે સરવે બોલીયા, સીરકરતાન હમારો મુકામ. પેટને અરથે નીકળયા. વેચીશુ તે કામ. ૫ તે વારે તે નર બોલીયો ચાલો હમારે સેહર કાષ્ટ વેચાશે તમ તણા. દામ મળે બહુ પેર ૬ તે વારે સહુ બોલીયા. બાંદી તો નથી કોઈ ગામ. એ રાન જંગલ તો સહી. નથી વરતુનું નામ તે નર કહે વરતી સહી અર્ધો કોસ છે ગામ જુહુ સીદ બોલુ અમો. નથી મળવાના દામ ૮ બમણા પછશા લાગશે તમે આવોને મુજ સાથ. એ વેચીને થાઓ વાણીઆ. લેજો પછશા હાથ ૯ સહુ જન સાથે મળી આવ્યાં તેજી કામ. તે શોભા કહેવાતી નથી શોભા નવતમ તે ગામ ૧૦ અચરત થયા સહુ મન વિશે આતે શુ કહેવાય. હવે દીઠા માણસ આવતા ત્યારે મનનો સદેહ જાય ૧૧ એમ વાત કરતાં આવીઓ રાગજી મુકામ. હકીકત સરવે કહી ધર્યા કાષ્ટ લેષ ધામ. ૧૨ ગરીબ લોક અમે સહી. આપો મનગમતા દામ. એવું કહી છાના રહ્યા. હવે રાગ શુ કરે કામ ૧૩

ચોપાદ—એવા વચન સેવકનાં સુણી ખુશી થયો નગરનો ધણી સો સો મોહાર આપી તેણીવાર, ગરીબ જાણી કર્યો ઉપકાર. મુખ થકી તેજી વાણી કહી, તમને ગમેતેમ તો રહોને અહીં. ખાંચો પીઓ કરો ઉર કામ. જે જોઈએ તે લોને આજ. એવાં રાગનાં સુણી વચન ખુશી થયાં સહકારનાં મન તેના છઠ્ઠા છોકરા બાવી કરી રહ્યા. તે

કોણે કરી. કાષ્ટને મનષ્ય રાજની નહિ. આવે તે વસે તહી પગ મેં
જવાને નથી કાંઈ કામ. એમ લોક મળ્યા તે ગામ સિરાહતાન લાંચું
સહી. લોક ઉચાળા લાગ્યા તહી કાટવાળા કરે નગરની રખવાળ. તેને
કાને પડ્યો સવાલ વજરને તેણે જાણે કહ્યું મહા ઉતપાત નગરમાં થયું
રમ્યત અધી ઉચળા ગમ. અધી નગરી ખાલી થય. તમારે શહેર
તજીને જાય. ત્યારે તે જોલ્યા મુખ રાય. ત્યારે વજરને આવી આસ
કહેવા લાગ્યો ખેસી પાસ જોલ્યા પછી મુખે સરવથી એ વાત મનાતી
નથી ખાર માઉ ઉપર જાડી અપાર વાધ વડે ધણા તે કાર તદાં
કોણે વસાવ્યું ગામ દેવ રાક્ષસ દેવતાઇ રાય. એતો અચરજ સરખું
અઢી. જાઓ તમે જોવાને મહી. ત્યારે કાટવાલે વાણી કહી નગર
તમારે અંધેર છે સહી કરી ખખર તમે રાખતા નથી શહેર ઉજડ
થશે સરવથી.

કોહરો—કાટવાળ કહે વજરને તે ઉપર કહું દ્રષ્ટાંત પ્રભુ ગત
છે અવનવી. જાગી મનની જ્ઞાત ૧ ઉત્તર દિશાને એક રાજવી સ-
તવાદી અપાર. એકાસી રાણી ધર વિશે રૂપ તણો અંબાર ૨ એક
પુત્ર વિના ગર નહિ. નથી તેને કાંઈ તન, રાત દિવસ ગુરે સહી.
નારી સહીત રાજન ધણા દિવસ એમ વહી ગયા. એક વનિતાનું
લળીયું લાગ્યું ઉંદર ગરબ તેને વાંધીએ તેવિનતાને જાણુ ૪ પદરાણી
તેને કરી. પામી ધણુ એક માંન પુર માસે પદમણી અવતરયું સતાન
૫ પુતરી તેને અવતરી દરખ્યો રાજ મન વાંઝીયાં ખાર ઉઘાડીયું
ધન્ય આજનો દન ૬ રમાડે રાજ તેડી કરી આણે અઢકુ હેત પ્રિત
ધરી અંતરમાં. તન મન ધન સમેત ૭ ધણા દિસસ એમ વહી ગયા
કરી ગર્ભવંતી થઈ નાર. તે પણુ પુત્રી અવતરી, રાજને દરખાર ૮
એમ કરતાં પુત્રી છે મહા સાતમું જોખન છે નાર રાજ મુખથી

બોલીયો કરાધ કરી છે કાર ને કદાપી પુત્રી આવશે. દષ્ટથ ઝંઝા ઉપનામદ્વાજ્ય એકમાં માફ સદી તતક્ષણ કરીશ દાણ ૧૦ પુત્ર ને કદી આવશે તો નાહાલ કરીશ એ નાર તારે આધીન થઈને રહું એમ બોલ્યા રાજા તે કાર ૧૧ શમ કરીને પરવર્ધા રાજસભામાં રાય રાણી દુખ ધરે ધણુ કહેના કહ્યું નવ જાપ ૧૨ લખીત વાત થશે સાથ ૧૩ નવ માસ પુરા થયા. તે! પણ આવી કન્યાય પુત્રની જુમ પાડી સાદી. દાઇના ચાંપ્યા પાય ૧૪ જીવ જીવનદાનકારણે જીહુ બોલી તે નાર ત્યારપછી શું નીપજ્યું તે માંડી કહુ વિસ્તાર; રાણીદમ્ભ મનસુખો કરે. તેનો કહુ વિસ્તાર. એમાંથી શું નિપજે. તે કહુ આણે કાર. ૧૫

ચોપાઇ—રાણી દષ્ટ મનસુખો કરે પુત્ર તણી વાણી ઝાચરે વધામણી મોહલી રાજની પાસ. આવી દોડતી સભામાં દાસ રાણી જીએ જનમ્યો પુત્ર રાજજી વાંધ્યું ધર રૂત્ર એવા દાસીનાં સુણી વચન રાજનું ધણુ હરખ્યું મન વેહેચ્યા ગોળધાણાને પાન. જાત્યક જનને દીધાં માન. ધોળ મંગળ ગીત ગવાય. આનંદ સહુને અગન રાય રાણીએ જોશી તેડયો તે જગ. કરજોડીને લાગ્યાં પાય ધરમ તણા પિના છો તમે, જીવતદાનજપસેને અમે ૨ જાજ કરીતી વાત. આવશે પુત્રી તો કરશુ ધાત સહુ પરમેશ્વરદેરો ખ્યાલ. સાતમી પણ જનમી છે ખાજ મારી નાખે મુને સરવધી. વચન પોતાનું લોપતા નથી. માટે જીહી બોલું છું વાત. છેત્રી પુત્ર કહેવો સાક્ષાત, એમ કરી ખ્યાલી છે ધાત. તમ આગળ હતી રાણી વાત, તમારે ખોલે મુજ શીશ કહુ તે કરો આ દીશ રાજસભામાં જાણો શુજીવાન. રાજા પુછે સન્માન કરાવશે જનમેતરી તમ પાસ. જનમેતરી આણી પુછે જિજ્ઞાસ, કરજો વખાણ અપરમપાર, પછે વહેમ મુકજે તે કાર બાર

વરસ સધી જોવું નહિ મુખ, તો રાજાને થશે મુખ હવડા મુખ જોશે। સહી તો તો ધાતુ થવાની અહીં બેમાં એકની થાશે ધાતુ. એટલી કહેજો મુખથી વાત. માટેજીવતદાન અમને દીજીએ એટલું કામ તમે। કીજીએ, અમુલ્ય મેલીતો આપ્યો હાર. જોશી પ્રસન્ન થયો તેવાર ત્યાર પછી રાજસભામાં ગયા, રાજાહીને ઉભા થયા. પુત્ર કરી લગ્ન પાય. બહે પધાર્યા સભાની માંય જનમ અસર કરોની અહિં. રાજીએ પછી મનથી ક્યો વિચાર, સભા સહુ સાંભળે હાર. સકલગુણ સંપુરણ થશે. ચઉદ વિદ્યામાં જશઝાઝો હશે ખતરીશ લક્ષણો થાશે વીર ધનુષ્ય વિદ્યામાં થાશે ધીર. દશા રાહુમાં જનમીયો બાળ. તેનું ફળ તતકાળ રાહુનું ફળ એવું છે સહી ખાર વરસ લગી મુખ જોવું નહી કદાપી મુખ જોશે મહી. તો તો વીધન થાશે અહિં.

દોહરો—માર વરસ જોતાં થશે. ઉતરી જશે દોશ પછી પુત્ર મુખ મોઝવો. એવો જોશીએ જોયો જોશ ૧ સ્ત્રી હત્યા રાજા કરે; પુત્રીની કરશે ધાતુ. રાજા વચન લોપે નહી. માટે એમ સમજવીવાત. ૨ વચન શીશ ચડાવીયું. રાજાએ તે કામ, હરખ ધણો થયો રાયને કરે મન ગમતાં કામ. ૪ જે જોઈએ તે મોકલે, ખાન પાન શણુગાર પુત્રી કરા પુત્ર કરી. રમાડે તે નાર. આભુપણ પહેરાવે નર તણા પહેરાવે પોશાક ખારવરસ તો વહીબયાં એમ કરતા તે બંધ પમાણુ આન્યું એ રાજ્યનું વીવાહ ક્યો તતકાળ ખાંડું આપીને મોકલ્યું પરણવા તે બાળ રાજસભામાં પરવર્યો. પહેરી શણુગાર. જોઈ પામ્યા રાયજી રીજ્યાં અપરમખાર ૭ ન્યાય અન્યાય ચુકવે ધણા તે લે ન્યાય અન્યાય. વળી અન્ધ બેસીને પરવર્યો મરગીયા રમવા બંધ ૮ દોષ પાર પામે નહિ. નર નીરચે સકુને મન. તે અતુરને ચીંતા ધણો જુરે રાતનેહિન પેલી કામ માહરી થશે. વળી આવશે પરણી નારહાશી

થાશે જન્મતમા ધિક્કધિક મુજ અવતાર. ૧૦ મુજ માતાએ વીપરીત કયું, ડુળમાં લાજ, હવે મરવું પડશે માદરે, કેમ પેરે સરશે કાજ. ૧૧ એકે વાત ન ઉકલે શી થશે મહારી પેર પરણી પ્રેમદા આવશે થોડા દિવસમાં ઘેર. ૧૨ મહીમા મારો સહિ જશે પુરમાં થાશે વાત વળી જોખન મારે ખીત્રશે થાશે મહા ઉતપાત. ૧૩ માટે દેહ તજવી સહી, જીવું તેતો ફેક કીરતી ગાસે ચોદેશમાં; વળી હમશે પુરના લોક માટે દેહ પાડી મરૂ, જાંઘને વન મોઝાર ખખર કહાડે નહિ કામ ન જાણે વાત.

ચોપાઈ—એમ વિચારયું મન મોઝાર અડધી રીછે થયો તપ્પયાર થોડા ઉપર બેસી ઠરી; તજ્યો દેશ. પોતે સુંદરી. ધન્યા દિવસે પંથ આલે સહી અધાર વનમાં વીનતા ગર્ભ, રાક્ષસ એક મોહોટો ગંબીર, અશ્વ સહિત ગર્ભ તેને તીર દીઠો અશ્વ હરખ્યો મન. આજતો મળ્યું મુજને બોજન. એમ વિચાર કરે જોટલે રાજકુંવર આવ્યો તેટલે દીઠો રાક્ષસ પડ્યો શરીર. વીનતા ધવી તેને તીર કયાંથી આવ્યા આણે કામ. નહી આવે માનવનું નામ આ અશ્વસુધા તને ખાઉ. પેટ ભરી મારગ જાઉં. એવા વચન રાક્ષસનાં સુણ્યો. વીનતાએ વાણી આવરી વચન બોલ્યા તે પાળો તમો. મરવા આવ્યો છું જી અમે. માટે કરડી ખાઓ હાડ. હું તો માનું તમારો ખાહાડ એવા બોલ વીનતાએ કરવા રાક્ષસને મન આવી દયા. મરવાઉં પર રાજી મન, શા દુઃખે મરો રાજન. તે વિસ્તારીને કહો અહીં, ત્યાર પછી ખાવાનો સહી; કાંઈને મરવું વહાલું નથી. કેમ મરવા આવ્યો સરવધી સાચી વાત જો નવ કહે મુને. તો ઇશ્વરની આજુ છે તુને. ત્યારે વાનિતા બોલે તે જાણુ. કરજોડીતે ભાંચી પાય. મહારા દુઃખ તણો નહિ પાર. સંકેરે કહુ વિસ્તાર. હું તો રાજની છું કીકરી. મુજ માતાએ ચોરી કરી. મુજ તણું

તેણે લીકું નામ, રાજ સભામાં હરખ્યો તે ઠામ. પુરુષનો વેશ રાખીને રહી. કોઈએ વાત તો જાણી નહીં એમ કરતાં વરસ થયાં તે બાર. માગુ આવ્યું સભામોજર. ખાડું મોકલ્યું તેણીવાર. વરી ત્યાંતો સુંદર નાર, એ અંધેરજીવ માતાએકર્યું, તમ આગળ સાચુ ઓચર પરણી વીનતા આવશે ઘેર ત્યારે શી થશે મારી પેર શે પ્રકુલ થશે મારી કાય તે કેમ રાખી મુજથી જન્મ મોટી એમ લાગી છે શીશ માટે ધણી આવી આ દીશ હાંશી યાશે અપરંપાર શું મુખ દેખાડું સંસાર. માટે મરવા આવી જાણ. ઇશ્વર આણુ સાચી વાણ. એવાં વચન અમળાનાં મુણી દયા આવી તેને મનધણી. દષ્ટનેરૂપ તપેશ્વરીતું કયું અમળા સાથેએજઓચર્યું. એ વાત સાંભળજે તમે સત વચન મોડું છું અમે.

દાહરો—તપેશ્વરી પછે બોલીયો, વીનતા સુણજે કાન, બેઠા મારી પાસે સહી, સાંભળ કહું તેવાણુ. ૧ મહારા તપના જોરથી, પુરુષ પણુ આપ તુને, સ્ત્રીપણુ હું લેઉં; મોજ કરે જઈ માનવી, જીવતકાલ તો દેઉં ૩ સરત આપણે એટલી, એક પુત્ર આવે તને પછે પાછું આપો. મુને, તો સત્ય વચન ૪ હિપકાર હું તુજને કહું, પરમારથતું પુન્યહું તપેશ્વરીહું તપ કહું, મારે કંઈ નથી તેની તુન્ય. ૫ શીખામણુ તુજને કહી, તે રાખજે ચીત મોઝાર; વચન એ પાળજે તમે, ને સાંભળજે આ કાર ૬ તો એ અરસપરસ કહું મારી વીહાનો પરતાપ; કામ થયા પછી આવજો. નહીં તો દષ્ટક સરાપ. ૭ પ્રતિજ્ઞા કરો વાતમાં તો હું આપું જાણુ; ખીલું કોઈ જાણે નહીં. એમ સીદ બોલ્યો વાણુ. ૮ ત્યારે રાજકન્યા ચરણે નમી, ધણી પ્રતિજ્ઞા કીધ; ધણા સમ મુખે ઓચરી, સત્ય તે વચન દીધ. હસુરજ્યંદ્ર એ સાખીયા, સાક્ષી રાખ્યા બી રામ; એક પુત્ર થયા પછે, પાછું આપું આ કામ, ૧૦ ત્યારે તપેશ્વરી દીણ્યો, ધરતું પ્રણતું ખાન; આશા પૂર્વે એ નારની. હું કહું

પરમારથ કામ. ૧૧ મારા તપના જોરથી. સદૃશ થઈને એનો અર્થ
જેનું કોપણી મુજને આવજો એ થાજો પુરુષ તરત ૧૨ એમ આ
શા પુરુ એહની. જ્યાં મુંઘી થાય ફરજન. સત સમરધુ તે થડી. કર
વીશે તે દીન ૧૩ ઉચતપ થણા કર્યા, તે પુન્યતણો પરતાપ. અરસ.
પરસ ત્યાં થઈ ગયું. અન્યો અન્ય એ આપ ૧૪ નારી શીડી નર
થયો. અરણ્યે નારયું શીશ. સીધ કાતે કરી આપજો એમ સીધે દીધી
આશીશ. ૧૫ ત્યાંયકો ને ચાલીઓ. પાછો ફરી ગયો પીતા અવાસ.
પોતાની નારી તેડી સહી કર્યો ભોગ વિલાસ. ૧૬ વરસ બાર એમ
વહી ગયાં થઈ ગઈવંતી તેનાર. પુત્ર તેને એક અવતર્યો, સુંદર રાજ-
કુમાર ૧૭ પછી તે રાજાએ વિચારયું પાણુ માફ વચન. આશા
મારી પુરણુ થઈ. થઈ. જાઉં સિધ ભોવન. ૧૮ સતવચન પાણુ સહી.
જાઉં સિધના પાસ. આપું પાણું એહને. પ્રભુએ પુરી આશ.

ચોપાઈ-હવે એ વાત અઠીથી રહી સિધ પુરુષે શું કીધું તહીં.
જપતપ સહુ તેનું ગયું તેની પાસે કાંઈ નવ રહ્યું જુદી બ્રહ્મ તે વેળા
થઈ હથેર ઉપરથી આસ્તા ગઈ. હવે રૂવેથી વાપીયો કામ. વહે બાકુળ
થયો તે કામ. તે થકી નવ જાએ રહ્યું તપ ધ્યાન. સહુ તેનું ગયું.
મહોન્મત થઈ વનમાં જામે કાંઈ પુરુષ મળ્યો તે સમે. તની સાથે
માઈયું થર સુત. સ્વામી કરીયે રાખ્યો લુપ. હાથ વીનોડ કરે ને ઠાર,
એમ ત્રણ વરસ ગયાં તે વાર. તે સિદ્ધને બાળક ત્રણ થયા એ પુત્ર
એક પુત્રી રહ્યાં ચોથી વળી ઉદર મરભ વાસ. એટલે કુંવર બાળ્યો
તે પાસ જઈ કરીને લાગ્યો પાંચ દિન વચન બોલ્યો તે જામ. મહા
રાજ એક થયો બાળ. પાછો આપવા આવ્યા તતકાળ સત વચન.
મહાઈ મીથ્યા કામ માટે આપવા આવ્યો આમ, તમારું તમને મુખ-
સહી ઉપકાર કાપતો લુભીએનહી. રાજકુંવર એમ બોલ્યો વાજ.
સાંભળ રાજા મહુરમુખજી; કાપી કરીએ ઉપકાર. પાણું નવ જાંએ

ભાગાર, વગર વિચાર્યું હતું છે કામ, માટે ફળ ભોગવું આ કામ; મેં
 કર્યું તેવું કરશો નહિ, કરશો તો ફળ પામશો સહી; આ પરવશ થઇ
 છે મારી કામ મેં તો નર ભોગવ્યા છે આય. ત્રણ બાળક રમે છે
 બહાર ચોથું છે મુજ ગરલ મોજાર પાછું બંધને હું શું કરું, ફાટયું
 પેટ તે ક્યાં જઇ ઠરું; માટે મેં તો આપ્યું તુંને, તે આપ્યું તે બહુ
 મને; એમ કહીને આપી રમ્યા, રાજકુંવર ત્યાંથી પંથે પળાય, સજ્જન
 સહોદર મળીયા તહિં. એ વાત કાઠએ જાણી નહિ; અજાણતી પ્રભુની
 સહી, તેની માયાનો પારજ નહિ, નાર હતી તેનો નર થઇ, નર હતો
 તેની માયાનો પારજ નહિ; નાર હતી તેનો નર થઇ, નર હતો
 તે નારી થઇ; એ વાત તો પુરી થઇ, ફાટવાળે વજરને કહી, માટે
 શેહેરની તપાસજ લે. જશે શહેર રાજને કહે. તેવી માયા રચી આ
 કામ, મોકું શહેરને ઉત્તમ ધામ લોક સરવે રહ્યા ત્યાં જઇ, એ
 વાતમાં સંદેહ નહિ, તે રીતે શહેર તમારું જશે, માટે તમે રહેજો
 ચોકશી. પરમેશ્વરે રચ્યો છે ખેલ, એ આગળ છંદાસન સહેલ, ત્યારે
 વજરનું રીઝયું મન, ફાટવાળ સાથે ખાલ્યો વચન. તમે નજરે જોઈ
 આવો અહિં પછી પછી ખખર કહાડોને સહી, પછે કરીએ રાજને
 જાણ, એવું વજર ખોલ્યો તે વાણ.

દોહરો—ફાટવાળ લાંથી ઉઠીઓ, થયો ધોડેસ્વાર, છડી અધ્યા-
 રીએ પરવર્યો, જેવાને તે કાર. દીડી રચના દુરથી જાણુ સુરજના
 અવાસ. જાણે દીનકર ઉગીયો. એવી જોત પ્રકાશ રે જોતાં સુખ ભાગી
 મધધન આદીના લોક, ધન નગરના અધિપતિ. સમિયા સજ્જના શોક.
 લોકે જઇ કહ્યું રાવને ફાટવાળ આવ્યો. આ કામ જે હુકમ હામ તે
 કીજીએ, વચન કરીએ પ્રજામ, ૪ ખેસારો રતન મહેલમાં આસા કરો
 જઇ લાવિ, એવા વચન રાવનાં સુણી, ફાટવાળની ઝાલી ખાંધ. ૫ રતન
 મહેલમાં જઇ ગયા, સુખ આગળ મેલ્યા પાન, રકત મણી સુવર્ણમાં

જાડી, જાણે શાખ્યા કાટીએ લાણુ. કાટવાળાથી કહેવાતું નથી સીત
કામ થયો તત્કાળ, જગદળ જેત ઝમકી રહી, થઈ રશું ઝાઝમળ,
૭ કુવારા છુટે અતર ગુલામના, બીજી શાકાનો નહીં પાર. મુખથી
નાના પ્રકારની કહેતાં નવ આવે પાર. ૮ રાજકુંવર લાં આવીયા,
જાણે ઇંદ્રપુરીનો રાય. કાટવાળ ઉડી ચાણે નમ્યો, કરજોડી બેઠું
લાંચ. ૯ કુંવર પ્રતે મુખ બોલીયો, સીરકસ્તાન અમારું ગામ. લાં
સતવાદી રાજ વસે. જલદસંગ તેનું નામ. ૧૦ તેણે મોકલીઆ મને,
કહેવાને એક વાત. રીસ ન કરશો મુજ ઉપરે. તે માંડીને કહું ખ્યાત.
૧૧ કહ્યા પ્રમાણે હું કરું, જોડીને બે હાથ. ભારે રાજકુંવર બોલીયો
સાચી કહોને વાત. ૨૨ શું કહાવ્યું છે રાયજી શી છે એમાં રીસ. જે
કહેવડાવ્યું તે તમે કહો. કરતા હરત જગદીશ. ૧૩

ચોપાઠ—ત્યારે કાટવાળે જોડ્યા બે હાથ. બોલ્યા રાજકુંવરની
સાથ. તમો છો દેવાંશી અવતાર. એમ દેવ રચના દીડી આ ઠાર. કાણુ
જાતને શું છે નામ. કેમ વસીયા છો આણે ઠામ. શહેર અમારું ઉબડ
થયું. અહીં આવીને વસીયા સહુ. એક મેળુમાં બે તરવાર. કેમ રહેશે
તે કરો વિચાર; અહીં શહેર સમીપે વસીયા તમો, કષ્ટ પેરે કરશુંજી
અમો, બુધ કરવું હોય જો મન, તો તૈયાર છે મારા રાજન; દગો
કરવા આવ્યા આ ઠામ, એ વાતમાં રાજ નહિરામ, એ વાતતો પ્રતી
ઉત્તર દિજીએ પંચ અમારો લીજીએ, ધધર, આણુ એ વેળા સહી,
સાચી વાત જો કહો નહિ, લશ્કર નથી મુજ પાસે સરવથી, મારે
વઢવું કો સાથે નથી, નથી જોષતું કોષતું રાજ; નથી વઢવાતું મારેકાજ
નથી તમ સાથે મારે વેહેર, હુંતો બેઠો છું મારે ધેર, બેઠા ખ્યાનપ્રથ-
રતું ધરું સત્ય વચન સાચું ઓચરું; સત વચન પાળું પાંસરો, મુખે
રાજ તમારું કરો; ત્યારે હરખ્યો કાટવાળ મન, માગી શીખ ઉડ્યો
તે કન; મયો પાછો પોતાને ગામ, વજરને મળ્યો તે ઠામ, વાતવિસ્તારી

સહુને કહી, જે જ વાત તે સાથે થઈ. સરોવરનું સમજું છે ગામ' ઉંદ્ર સરખો રાજ છે ઠામ. મને ઘણી આખર આપી અહીં સંતોષીને મોકલ્યો અહીં. ત્યારે વજર થયો નિરાશ આવ્યો તે રાજની પાસ ફાંચત કરીને નમાયું શીશ, પછં મુખ ખોલ્યો તે દિશ; આપણાશહે-રથી ત્રણ જોજન, ઘણી પાટી બયાનક વન; ત્યાંતે વસાન્યું કાષ્ટએ શહેર, દેવ કામદેવતાઇ મહેલ ઇંદ્રાસનની શોભા બહુ. શુ મુખે વિસ્તારી કહું; આપણા લોક વરયા ત્યાં જઈ, અડધ નગરી ખાલી થઇ કાટ-વાળને મોકલ્યો તે જગ્યા બધને જોઇ આવ્યો ખાગ; પછી વાતને લાગ્યો પાર, તે પણ વાત કહું આ ઠાર, ઘણું રૂપને શોભા વિશાળ. છે કાઇ પરમેશ્વરનો લાલ; કહે હું કાંઈ ડરતો નથી, મુખે રાજ કરો સર્વથી

કોહરો—સુણી વચન વજરનાં; અચરત પામ્યો રાય; સહાસક વિશ્વે મદ. એ કારણ શું કહેવાય, આપણા શહેરને પાદરે કેળેવસા-ન્યું ગામ; એવો એ માયાને કાણ છે, એમ રાજ ખોલ્યો તે ઠામ, કાંઈ આનું જુદું કહે, એક સમાના લોક; રાજને મન નિશ્ચે થયું. પ્રગટયો મનમાં શોક, વજર વચન મીઠ્યા નહી, નિશ્ચે સાચી વાત; રાજ ચીંતાતુર થયો, કઈ પેરે બાથ બાત, માનવ તજોનહિ આશરે કાંઈ દેવ દાતવનું કામ દેવ રચના તેણે રચી, કાંઈ નૌતમ ધામ. કહાપી હું ત્યાં પરવડે, માળવા કારણ રાય; કેદ કરી રાખે સહી, તો હાંતી થાય પુરમાય. એમ વિચારી મન પીશે. વજર શું ખોલ્યા વાણ; તમે અરથા જુવો સહી; તમે જાતે ચતુરસું જાણ. એ દેવ દાનવ કે માનવી દ્યોની બધને પેર; દેવ રચના કાણે રચી ને શું કારણ છે ઘેર, માટે તમે ત્યાં પરવડો, જુવો ચતુરાઇ ચાલ્યાં; કપટી હોય તો પાછા આવજો. મહીતર કરજો વહાવ, મિત્રાઇ તે શું કિજાએ, કાંઈ શાય ચતુરસું જાણ કપટી હોય તો મુઠ્ઠા કાજાએ, એમ રાજ ખોલ્યા જાણ. એવા વચન

સુણી રાયનાં, ઉડ્યો વજર તેણીવાર; છડી ગાશ્વારી પરવર્યો જ્યાં
સ્વર્ગપુરી તે કાર. દીડી રયના દુરથી, ઉદેકાર ઉદ્યોત, પુર વિશે તે
પરવર્યો, જુવે દીપકની જોત, બાગ બગીચાને વનરપતિ, મહેલખટારી
અવાસ; સુવરણુમાં મણી જડયા ઝળકો રહ્યા ચોપાસ જોતો જોતો
આપીયો, જ્યાં મોટાં ધરખાર; દીઠો વજરને આવતો, શોભાનો નહિ
પાર, અરજ કરી જ્યાં રાયને, વજર આવ્યો આ હામ; સીરકરતાનના
રાયનો, જોમ કહિને દરી સલામ,

ચોપાસ—એવા રાજકુંવરે સુણી વચન, પ્રસન્ન થઈ બોલ્યો તે
દન; મોતિ બાગમાં પેસાડા જઈ કું મળવતે આવું તદિ. આગતા
શ્વાગતા કરો અપાર. પાન ફુલ, મુઠા તે હામ, એવા વચન સેવકનાં
સુણી ગયો સામે વજરણી બાણી કરજોડીને કર્યા જુહાર, પેસાડ્યો
મોતી બાગ મોઝાર, પાન ફુલ સુમંગી સુગી છે ચોપાસ; અતરનો
હોજ બરયો છે તહિં, કુવારા જરી કીધા છે સહિ; વજર દીગમુખ
થઈ ગયો, શોભાજોતાં અચરત થયો. હામ હામમોતિની ઝાલ, એક
મોતિનું નવ થાએ મુલ, એવા દોડી મોતી ચોપાસ દેવ રયના દેવતાનું
વાસ, માનવ દેડં નથી એ હામ, શીવતીપણું કે સત્તાનું કામ; એમ
વિચાર કરે જોડેલે, રાજકુંવર આવ્યો તેડેલે, રાજકુંવર આવ્યો તેડેલે,
વજર ઉડીને લાવ્યો પાય, નિજે દેવતા એ કહેવાય, એવું રહીઆણું
દાહું રૂપ, ચંદ્ર સરીખો દીક્રો લુપત્યારે વજર કરજોડી રહ્યો, રાજ-
કુંવરે બોલજ કહ્યો કાણુ દેશને શુ છે નામ, અરથે આવ્યા આહામ, ત્યારે
વજરે કરી વિનતી, સીરકરતાનનો પૂજીપતિ, જલદસંગ રાખનું નામ
તેનો મોહલ્યો આવ્યો આ હામ, વજર તેના છીએ અમો. અરજ, એક
સાંભળાની તમો, આ દેવ રયના દેવતાનું મહેલ, એ આગળ પ્રાસન
સહેલ, તમે પ્રાસનના લુપ, જરી આવ્યા માનવનું રૂપ, અમારું

ગામનું પાદર સહી, નહિતમ રચના કરી આહિં, જોયે અનેક માનમાને શહિ માટે મુને મોકલ્યો અહી, કીરપા તારી હશે સહિ, તો તેનગર વસવાનું આહિં નહિ તો કાષ્ઠ માણસની થાશે હાથુ. વિપરીત વાત સાચી નિરવાણુ. કીરપા દ્રષ્ટી તમારી હોય. તો રાજ મળવા આવે સાચ, એવાં વચન વજરનાં વહાં, રાજકુંવરે બોલજ કહ્યા, તમારા રાજને કહેજે સુખદુઃખ જ્ઞાને તમે ધારો છો સુખ વધુભોગવોતમારું રાજ, સાને મનમાં કરો છો હાજ. ચિંતા શીકર કાષ્ઠ કરવી નહીં, મુખે રાજ ભોગવો અહી, મળવા આવો મુખે તમે એ વાતમારાજ અમો, ત્યારે કર જોડી કરી વીનથી આહમને દિવશે અધિપતી, એમ કહીને મંદીર જાય; પાછો આવ્યો જ્યાં છે રાય.

હાહુરો—તીહાય કરી વજરને પોતે ગયા વીનતા પાસ, હશી વચન મુખ બોલાયો. આજ પોહોચી મનની આશ મુજ પિતામળવા આવશે જોઇશું અન્યો અન્યમુખ વીજોગના સંજોગ થશે થશે માહે માહેમુખ ઓસીગણુ થાઉ તાવનો, સેવા કરું આ વાર, આગતારવા-ગત કરું. તો પાંખીશ જશસંસાર. ત્યારે મેમુદા ઓચરી, સમરોઅબોલા સાત, જે જોઇએ તે આપશે, થાઓ ઓસીગણુ તાત અવાં વચન સુણી નારનાં, ધુપે વાળ લઇ નામ. તરત ખજર તેને ચઇ, આવીપોચી તે કમતમેમુદા લાખી બે સુંદરી, ત્રીજે રાજકુમાર, હાથ વિનોહ કરે સહી, આવી પોતે ઠાર. મેમુદા ચરણે તમી, લાખી નમી છે સાચ રાજકુંવર ચરણે નમ્યો, જોડી કરી બે હાથ. અબોલા રીઝી થણું જોડી તર નારીની જોડ, ધણી પ્રસન મનમાં ચઇ, પોચ્યા મનનાકોડ આ કોણુ બીજી પ્રેમદા, કુંવર કહે મુજ નાર, તે પણુ જોઇ રીઝી થણું પ્રસન થઇ તે ઠાર બોળામાં બેસાડીઆં, તર નારી બેઠી સાચ. હશી વચન મુખ ઓચરી માથે દેરવ્યો હાથ કેમ સમરી મુજને તમે

કેમ બાળ્યો મુજ વાળ; શી ઇચ્છા છે મન વીશે, તેમાગીલ્યો તત્કાળ
માતાજી આપો તમે, તે કાઈથી નવ અપાય; સ્વર્ગનાં મુખ ભોગવીએઅહીં
તે તમ તણો મહીમાય. આ મેસુદા તમારી દીકરી, તેને મળવાનું થયું
મન; સમરણ માવમાં આવ્યા તમે, ધન ધન આવતો દન. માતાજી એક
ખીજી વીનતી. માત પીતા છે જોડ; તે જોવા આવે છે બાગને, તેથી
આણું વરસ્યો મેઢ, ધણે વરસે જોઈું અમો, માત પીતાનું મુખ વીજો-
ગના સંજેમ થશે, જોઈશું અન્યો અન્ય મુખ. એવી આજ્ઞા થું કરું,
તો થામ જમમાં નામ; અળોલા કહે ઇચ્છા હોયતે, આપુ આણે ઠામ

ચોપાઈ—માતાજી મળવા આવે પીતાય, તેને યોશીંગણુ આજ્ઞા
બાર કોશ અહીંઆથી ગામ, રચના કરવી બહાર મુકામ, બકેકોશને
છેટે સાર, તંબુ તણાવો ઝાકઝમાલ; રંગબેરંગ જુજવી જાત, બક્ષ
ભોજન તેથી વીખ્યાત. ખીજાનાં રંગબેરંગી સહી, કીનખાપ મુખમલ
સીવાય નહી, તે બાર કોસ લગી જાણુ. તે ઉપર ચાલી આવે રાજન
આખરે આપું મુજ તાતને, છું ઉમેદવાર મળવા તાતને, અળોલા ત્યારે
હરખ્યા મન, રાક્ષસને રજા આપી તે દન. જરી તણા તંબુ બદ કરે
અકેક ગાઉને છેટેધરો, કીનખાપ મલમલના સાર જમીન ઉપર પાથરો
નીરધાર. તસુ જગા કાંઈ ખાલી નહી, જાવો કરો તે વેગે જઈ, એવા
અળોલાનાં સુણી વચન, સજ થયા સહુ રાક્ષસ જન. દેવતાઈ માયા
તે વાર, ધારી વરણ કરે તે ઠાર દેવ રચના કરી તે ઠામ, કીર્ધા
તંબુ ને ઉત્તમ ધામ, ખાનપાન લઈયા તે જામ, આવીને લાગ્યાતે પાય
સીધ કામ કરી આવ્યા હમે, જો જો કરમાવ્યુંતમે. તેવા વચન રાક્ષ
સનાં સુણી અળોલાએમુખ વાણી બણી. કલા પ્રમાણે કીધુંતહી. મળી
બેઠા અળોલા મધ, વળી કદાપી પડે જો કામ, તો તો સમરજો આણું
ઠામ. એમ કહી અળોલા જાય, રાજકુંવરને હરખ ન માય, દેવ રચના
મારમમાં થઈ, એવી રચના નવ જાએ કહી; રંગબેરંગી પાથરીઆ

પાટ, શેઠી રહી રસ્તાની વાટ. લોક જોઇને બાળ્યા તહી, રાજકું-
વરને વાત કહી; હવે વાત અહીંથી રહી. વજર ગયો ત્યાં શી ગત
અર્ધ. છંદ જલદ રાજાને પાય. સમળી વાત કહી જ્યાં રાય; મેહેલ
બાગ રાજાનું રૂપ, દમ્પતી દદામનનો ભુપ; તેસિવાય કાષ્ટ બીજું નહિ,
તમને કહું નિશ્ચે કરી અહીં, નથી તેથી તેને કાષ્ટ સાથે વેર, આદર
માન આપે બહુ પેર; સદૃશ જનમારો માહરો કરી. તમ પાસે બાળ્યો
પાછો ફરી, નિમકલક્ષણ કરવાને કાજ, નહિતર ત્યાં રહેત મહારાજ.
એવાં મચન વજરનાં મુણી. સંભા સહુ અચરત થઇ ધણી, રાજા
શીખ્યો અતિશે કાચ, આનંદ તેના અંગ ન માય.

દોહરો—શુભળકાવળી પણ છે ત્યાંહી, સભાતણે મોજાર; તેણે
વાત સહુ સાંભળી, કરવા લાગી વિચાર. તે નરતો વિશ્વે સહી, મારા
કુલતણો હનાર; જોવી રચના મારે ત્યાં જઇ, જ્યમ નિશ્ચે કર્યું તે
કાગ. ત્યાં જલદ રાજા રિજ્યો, જોઇ મહેલ બાગ; ધન ધન તે નરને
સહી, જેણે રચના રચી અથાગ. વખાણ વજર કરે ધણી, જોઈએ તેતો
આ દાર; એમ સ્વારી તૈયાર કરી, ધડી ઝેંક મોઝાર, એવાં વચન
મુણી રાંચનાં, હલકારા દોડ્યા ચોપાસ; કામ કામ જાહેર કર્યું સેનાપતિ
જે વાસ. ઉમરાવ અમીર સરવે મળી, થયા ધોડેસ્વાર; હસ્તી સહિત
દોળે મળ્યા. રાજાને ક્યોં જુહાર, છડી સ્વારીએ નિસર્પા. માણસએક
હજાર; રસાલો સહુ પોતા તણો. નિસર્પો જહેરની બહાર. અમીર સહુ
પોતા તણા, વજરને કાટવાળ, પુત્ર ચાર સહુ પરવર્ષા, જોવા કારણ
તે કાર, શુભળકાવળી મરદ સહી. તેનું બહુ પરાક્રમ; રાજા ચાલ્યો
જોસર્પા, ઘોડા ઉપર અરવાર, પુત્ર ચારે મુખ આગળે. છત્રીસ વાળાં
રાજે તેકાર; ધણી શેઠાથી પરવર્ષા, જોવા કારણે રાય, રાજાનેકરમ ધણો,
હમારે જોઈ એની કાય; તિરવા બે ત્રણ આલિયો; ત્યાંદોઠો તોતમ ધામ;

બિછાનાં નાખ્યા શુભમલનાં, દિઠા તેણે હામ, તંબુ દિઠા જરી તણા,
જાણે કળકે લાણુ જરી મંજરી કસળી તણા, ઉડેકાર ઉઘોત, જોષ
રચવા વિરમે થયા, બિછાનાં અમુલ્ય જોત, તંબુતણી ઉપમા શી કહું,
હ્રદ સમી સમતુલ્ય, હરખ ઘણું થયો રાયને, જોતામાં છે અમુલ્ય, વણર
મતે વાણી કહી, તમે બારેકાણ પોહોવે મુકામ, ત્યારે, આ કાણે
રચી; દેવપદનો મુકામ, રચના ત્યાં નહીતમ થઈ. અચરજ થયો વણર
આ નહીતમ ખેલ નવો થયો, કાલે નહોતું આણે તિર.

ચોપાઈ—એમ કરતાં ચાલો આગળ પાસ, ચરણે આવી નખ્યા
તે કાળ, કર જોડીને બોલ્યો તે દિશ જલદ રાજને નખાવ્યું શીલ
આ વિશ્રામ હામ ક્યાં તમ કાળ, એ રથણે વિશ્રામ કરો મહારાજ
કહી એક ત્યાં સુખીઆ થાઓ પછી ત્યાં મળવાને જાઓ. આગતા
સ્વાગતા તમારી કીજાએ, લાહવો લાખેણો લીજાએ એમ કહી લાગ્યા
પાય રાજ મનમાં અચરજ થાય અસ્વારી રાખી તે રાય, પોતે ગયા
તંબુ માંય, શોભા જોતાં અચરત થયો. કહો લાઈ આતે શું કરો.
અચરત પાંખા સધળા લોક, સમ્યા તેના મનમાં શોક, કવી કહે શું
કહું કથી, તેની શોભાનો પારજ નથી અંશેપે કયો વીરતાર, એથી શોભા
ખીજા અપાર, દેવ સરખા તેહાં વીસમે થાય. સદુ રચના જોષ તે
રાય. જાન પાન સેવાને પુલ સુગંધ ખેલકી રહી છે અમુલ્ય જલદરાય
ખેલો ત્યાં જઈ. જાણે હ્રદ શોભા છે તહી ચાર ઘડી ઠરવા તે ઠાર.
પછી સ્વારી કરી તૈયાર. ત્યાં આબરૂ મુજને દિધ. સદૃશ જનમારો
મારો કીધ, ક્યારે જોષશું એનું સુખ ધન ધન એની ગાતી કુઃખઃએમ
કહીને નિસર્યો બહાર. સર્વ હુતાવી દીધું તે વાર, શુભમલ બીછાનાં
જરીનાં કાસ સર્વ હુતાવ્યું તે હામ રાંક લોક ગહુ નાકાલજ થયા
જલદ રાજ બહુ વિશ્રમે થયા. હંદાપુરી આશરે કામ, અનગલ ખેલ

હશે દામ. ગણિતમાં કાંઈ આવે નહિ. કેમ હુટાવી દિધું અહીં ત્યારે આકરે જોડ્યા હાથ અરજ કરી બોલ્યા તે સાચ. તમારે મન અમુલ્ય સહી. મારા રાજને વિસાતમાં નહી. સોનું રૂપું જવેરનેલાલહિરા મોતીને પરવાળ. રફાટીક મણીને લીલાં મણીજડીત મહેલની શોભા ધણી. તેને મનથી તરણા માત્ર તમ ઉપર કરે ખેરાત. એ હુકમ પ્રમાણે કીધું અમો. મુખે આગળ પધારો તમો અચરત પામ્યા સર્વે જન. વળી આગળ ચાલો રાજન. ઝળકારે ઝળકારો થાય. તેથી રાજ મણો અકળાય.

દોહરો—મહારાજ અચરજ થયો. વળી આગળ ચાલ્યો જય એક કોશ વળી ચાલીયો. ત્યાં દીડી રચનાયજમણું કામ પેલા થકી. બીજાનાં શુભ અમુલ્ય; તેની રચના શી કરું, વળી સુરજની સમતુલ્ય. જળહળ જોત ઝળકી રહી, ધણા ચિત્ર વિચિત્ર કામ રાક્ષસ જાત સર્વે રણી, તેને કીધો દંડવત પ્રણામ આશતાસ્વામતા ધણી કરી, દીધું પણ એક માન; અખિલજરાસ મેવાકુલ, તેવાં ફળને પાન એકચડી તેમાં કરી, વળી ત્યાંથી નિસર્ખા બહાર; તે પણ હુટાવ્યું સહી ધડી નવ લાગી વાર. ત્યારે રાજ મુખથી બોલીયો, શું કરો જો આ કામ, મારા ખાવીદના હુકમથી. તમપર ખેરાત આકામ કશી મણત્રી એની નથી નથી ખખને ખોટ, હિરા જવેરના ઢગલા બારણે, તેને શી વાતની ખોટ, એ હજુરી રાયથી, ન દીડી તે રચનાય, હુટાવી દીએ એક પલકમાં, તે જોઈને વિરમે થાય. એમ વાત કરે તહીં આણુંદ અંચ ન મામ, તાજલમુખને ખખર થઇ, કે આવ્યા મુજ પિતાય.

ચોપાઈ—ધણું પ્રસન થયા તે વાર. પોતે સ્વારી કરી તૈયાર મળવાને સામા પરવર્ષા હરખ ભરી પોતે સંચર્ષા, દિવ્ય વસ્ત્ર સજ્યા સજુગાર, શોભા કહેતાં નવ આવે પાર, કામદેવ સરીખું રૂપ.

ઉંદ્રની સરખો દીસે જુપ છડી રચારીએ આવ્યો તહી. એક કોશ સામે તે સહી, જરફ રાયે જાણી વાત, રૂવે રૂવેથી થયો રણિયાત ધન ધન મારે આજનો દન પરમેશ્વર થયા પ્રસન્ન. ઘેર બેઠે ગંગા મળી, જોતાનાં પાપ જાણે પજળી. માહા મુન્ય તણો નહિ પાર, સામે મળવા આવ્યો આ કાર. એમ વિચાર કરેછે રાજ કું વર ઉભી છે ત્યાં. જાણે ખીજે દીનકર સુર. એવું કાઠે મુખપર તુર સભા સરવે ઝાંખી થઈ. કાર્કથી સામું જોવાયે નહી, જાણે ચીતરામજી લખીયાં બીંત. એમ થઈ ગયાં સહિનાં ચીત. જસદ રાજ ઉઠ્યા જેની વાર. અન્યો અન્ય કર્યાં જુદાર. પ્રેમ આલીંગન થઈને મળ્યાં દુઃખ દર્તા તે સઘળાં રાજકુંવરે કરી વીનતી. બલે પધાર્યાં, પૃથ્વીપતી બલે પધાર્યાં આણે કામ પાવન કરો આવી મુજ ધામ શરણે આવ્યા તમારે આજ. પુરણ હાજ અમારે કાજ જાણી કરેજી કી-જીએ. જશ મહીમા અમને દીછીએ કરે સેવા હું રૂઢી પેર. આજ પધારો મારે ઘેર, રેના સહિત ચાલો મુજ સાથ એમ કહીને જોડ્યા બેહાથ એ સાચું સ્વપ્નું કહેવાય, બંકાવણી સરવે જીવેછે ખ્યાલ તે પણ મનમાં થઈ ખુશાલ. એ નર સિવાય ખીજે નહિ. જોઉં ચર્યા શું થાય અહીં એમ જોઈ સૌ અચરજ થાય. ઉઠી ત્યાંથી સરવા સભાયે. અસ્વારી થઈ તૈયાર, આગળ રાજ પાછળ રાજકુમાર છ-ત્રીસે વાળ વાગે સહી બીજી શોકા નવ જાએ કહી, એ રીતે આવ્યા પુર પાસ જાણે શેલા સુરતે પ્રકાશ,

હાહુરો—દીડી રચના ત્યાં દેવીની, ઉઠેકર ઉઘોત. જાણે કોઈ સુરજ ઉઠે થયા. જાણે જસદહ જોત બાધું બગીચા રાવડી. જાળ અટારીને માલ, કામ બધું સોના તણું. માહે જડ્યા હિરાને લાલ. થ કાઢેને કાજરા, સોના ફેરી કાર, દશ દોશની વરતી તહી, તે શોભ

અપરંપાર. વસ્ત્ર ઝાડ ઝળકી રહ્યાં. સોના રૂપા ફેરા વિલાસઃભાણેક લાલ લીલામણી. ને ચાર ઝગકે લાલ. કવી કહે શું વરણુવું દેવતાઈ સધળું કામ, શી શી રચના લખું, એ રચના એ દામ. દીગમુંડ સધળા રહ્યા એ કારણ શું કહેવાય અવતાર સર્જા સઠિના થયા એમ કહીને જોતો જાય તે જોતા આલ્યા સહુ. અહીં કુચીને બગાર બાગ બગીચા રાવડી. બાબા મહેલમાં તે કાર રાજકુંવરે કુકમ કર્યો. હીરા બાગ કરો તકયાર. ઉતારો તેમાં રાયને. તેમાં શોભા અપરંપાર જાણે કોટી દીપક પ્રજાળિયા. જાણે ઝળકી દિરાની જોત. બીજી રચના તેમાં ધણી. ઉદકાર ઉઘોત. જરીનાં બીજાનાં તકીઆ તિહાં, તેમાં પણુ દિરાનાં કામ. બેસોડયા તેમાં રચણ. ધ્રુ શોભા તે કામ. કુવારા જરી કર્યા. ગુલાબ અતર ત્યાંહ સેન ધારા છુટે તહી. મુગંધ બહેકી રહી ત્યાં બીજાં પુષ્પોતો પારજ નહી. તરેહ તરેહનાં તેલ. ભરી જાળ ત્યાં પુષ્પજો. થઇ રંગ રેલ. બક્ષ ભોજન મુક્યાં મેવા ફળ પકવાન આગતા સ્વાગતા કીધી ધણી કરાવ્યા અમરત આહાર રાગ રંગ પછે ત્યાં થયા. ગુણકા નાચે તે કાર. આનંદ સહુને અતી ધણો ખુશાલી સહુને અપાર. ગુલબંકાવળી દુખ ધરે તનો કહુ મહીમાય

ચોપાઇ—ગુલબંકાવળી ધરે છે દુઃખ ઉતરી ગયું તેવું મુખ. એ તે શું કાજ કોરતાર. મારી સધળી રચના આ કાર. મેહેલ બાલ બગીચા સહી. કાણુ ઉચકી લાવું અહી. મરત લોડમા એ કેમ થયું. એવું દુઃખ કાણે મુજને દીધું. એ રીધ સીધ મારી સહી. કેમ કરીને આવી અહી. માટે કુત્ર તણો એ નીચે ચોર. આ દુઃખ મોટું બનધોર એ કઇ પ્રકારે આવ્યો અહી મુજને તો અચરત સહી. એમ ધણી દુખીઆરી તે થઇ, પછે પાંચ પરી વેડી તહી. ગુલ કરી તે સાથે વાત આતો મોટો થયો ઉતપાન. સર્વ વસ્તુ આપણી આંધ. એ તો

કારણ શું કહેવાય. આ દેવતા કરે કાપ આપણે દેશ થયો અલોપ
મતી ભંગ થઈ પડી આવ, નથી સુઝતો એક ઉપાય તમે જાણે
જીવો તડી, આપણી વાડી છેકે નહી, ચાર ધડીમાં લાવે તપાસ,
પછી ફરી આવો આ અવાસ. વચન વિનતાનું મસ્તક ધર, મન
મારજે પ્રવેશજ કરું, ઉઠી વિદ્યા તેને શી વાર, પવન પહેલાં જાઓ
તે કાર એવો પરી તણો મહીમાં, ચાર ધડીમાં પડાતી ત્યાં. બં-
કાવળીનું જે છે મામ, વળી મરવે જાહાં છે મુકામ. ફરી વળી તે ચારે
પાસ, દીડી રચના પહેાંચી આશ. રતીભાર કાંઈ આણું નથી, ધારીને
જેયું સરવથી, ત્યાં નીશાની પોતાની કરી. પછી ઉઠી ચાલી મુંઢરી
ચાર ધડીમાં આવી તે કાર, શુભમંકવળીને ક્યો જુદાર, આપણી
વાડી મહેલને બાગ. સર્વે અનામત છે તે જાગ, એમાં અહીં અંતર
નથી. એ નીચે વાત સાચી સર્વથી. કાપ દેવતાએ રચ્યો આ વાર
એમાં વચન સુણી તે કાર, ત્યારે હરખ પામી અંપરંપાર, ચરચા
જેવા બેડી તહી, હાસવીનોદ થાય છે સહી, ઘણી ખુશાલી તેને મન.
નચીત થઈ એકા સહુજન, રાજકુંવરે પછે કાઢી વાત, બાગવા સૌના
મનની આંત.

દેહુરો—ત્યારે રાજકુંવર મુખ બોલીયો, સુણીએ રાયજી વાત.
હકીકત તમારી કહો, બાગે મન ઉચાટ રાજરીતી શી રીતે કરો, છો
પ્રજા તથા પ્રતીપાળ, નારી ફરજ તમને સહી. તે કહો માંડીને
વાત. પ્રધાન તમારો કાલી હશે, કાટવાળ હશે તેણી વાર તે સર્વે
કહો તમે, પછે અમ કહેશું અમ વાત ત્યારે જલદસિંગ પછી બોલીયો
સાંભળો રાયજી વાત. એ હકીકત માંડી કહું, ચીતમાં લાવો ખ્યાલ.
ચોપડ—સુણો રાય ચતુરસુગમ, ખાતરી વીણા છએ
સનતાન, રાજ ચલાવું ફેડી પેર. ઘણી અજામત છે મારે ઘેર પ્રધાન

કાટવાળ છે રૂડી રીતે ધણુ ડાહ્યા છે ચીતે, ધરમાં તરણી છે એક તેને પુત્ર ચાર વિવેક તે પુત્ર અમારા આગળ સહી, તેના ગુણનો પારજ નહી, કહું તે હામ કરે છે તરત નથી હાવતા મનમાં ગરવ

દોહરો—ત્યારે રાજકુંવર પછે બોલીઓ કહી તમેજો સલજ વાત, ચાર પુત્ર તમે કહો. પણ મેં સાંભળ્યા પાંચ. તમે જે ચાર કહો છે સહી. તે અચરત સરખી વાત, પાંચમે પુત્ર કહો કયા ગયો સાચુ કહો વીખ્યાત. જલદસંગ ત્યારે બોલીયો, સાંભળો રાયજી વાત. પાંચમાની વાત કહેવાની નથી, તેમાં ધણુ ઉતપાત. જન્મ ગયો તે પુત્રનો. બેશીએ કયો વીચાર, આ પુત્રને જોતાં અંધ થશો એ અચરત સરખી વાત. માટે દેશવટો દીધો એ પુત્રને, કહાડ્યો જંગલ મોભર. વજર સાથે પરવયો, રક્ષા કાવણુ સાચ. ત્યારે રાજકુંવર પછી બોલીયો. કેવું હતું તેનું રૂપ. નામ. તેનું શું હતું, તે વિસ્તારી કહો જુપ જલદસંગ ત્યારે બોલીઓ. શું જાણું એવું નામ. વજર પછે તેડીઓ, સાચું કહો આ હામ, તે વજર આવી દબો સહી, કરજોડી કયાં પ્રજામાં શું ફરમાવો છે રાયજી, એમ કહીને નમ્યો તે હામ રાજકુંવરે પછી જોળખ્યો, નિશચે વજર કહેવાય, એણે પાળી મોટા કયો. એવો નિશ્ચય થાય, બાણાબ્યો ગણાબ્યો છે મુને, ધણુ કીધો ઉપદાર. એમ વીચારી મન વીશે, પુછ્યું સલા મોભર. પાંચમે પુત્ર રાજ તણો. તે સોખો અમને જાણ, તેનાં નામ કળા ગુણ ચાતુરી. ધારીને કહો મંડાણ. પછે વજરે કહું, જે પુર્વે હતી વાત, તે સાંભળીને હરખીયા, ખુશી થયા સહુ સાથ ત્યારે વજર કહે સહુ સાંભળો, કહું અચરજ એકવાર, પાંચમે પુત્ર જે હતો તેવો છે આ રાજકુમાર. એ કાન્તી ચતુરાર્ધ તે તણી, રૂપ રાગનું રંગ, મેં પરીક્ષા એની કરી પાંચમે પુત્ર એ સંગ, મારા પુત્રે જોળખ્યો, સાચો કહું છું વાત, મહારાજ, એ ખોટી કહો, વીસ્તારી કહો વાત.

ચોપઈ—નીસાની એધાની સહુ મળી, મળ્યા અન્યો અન્ય પોતે વળી, તમને મળવાને તેડે છે તહી, વેગે કરીને ચાલો વહી. એવા વચન સેવકનાં સુણી, ખુશાલી વાધી મનમાં ધણી, તે વિનતા નહું ધણું દુઃખ, જોવા ચાલ્યાં મા પુત્રનું મુખ, વધામણીમાં આપ્યા શણ-ગાર. સુખપાલ ઉપર બેઠા તે ઠાર. માતા પુત્રને મળ્યાં તહી શોભા જોતાં દીગમુડ થઈ. રાજકુંવર જઈ નમીયો પાલ. હું તો પુત્ર તું મારી માય. દીકું મુખ ને દુખ મહું, વીસરી, રૂંચેરૂંચે તેથી રાણી કરી, માતા પીતાને બીજા બ્રાત, કરવા લાગ્યા ગુજરી વાત.

દોહરો—માતા પીતા મુખ બોલીયાં, કુળ તારણું તું તન. પ-રણાવીએ તુને પદમણી, વનીતા રૂપ રતન, સંસાર તણું સખ બોગવો ધણું દુખ પામ્યા રાય, એમ કહી રોઈ ધણું, ભરે આંખ્ય તેની માય, અરે માતાજી ચિંતા તજો, બે પરણ્યો છું નાર, એતો દાસી તમ તણી કહોતો લાવું આ ઠાર, ત્યારે માત પીતા હરખ્યાં ધણું, જોવા ઇચ્છું છું મુખ. દીકરા દેખાડો વહુ મુજને. તોતો જાએ દુઃખસજન સહુ ટોળે મળી. એમ કહે છે વારંવાર, વહુ જોવા ઇચ્છે સહુ. તે દેખાડો આ ઠાર રાજકુંવર ગયો મહેલમાં જ્યાં વીનતાનેા વાસ. ચરણે લાગી બેઠે ચંતની. સનમુખ હોલી બેઠે પાસ, માતાપીતા પાસે આવીયાં. મળવા કુટુંબ પરીવાર તમને મળવા તેડે તહીં. માટે ચાલો ખંને નાર. ચક નાખીને બેસજો. નવ દેખાડશો કાય. ત્યારે તમને પુ-છશે. મારાં માત પીતાંય હોબલ પડે શો મુજ આગળે. તમે ફર, જન થયાં આજ. જોળે બેસો આવી કરી. માઆપની શી લાજ તે વારે તમે બોલજો. અમારો સફળ અવતાર. તમારા દરસનની ઇચ્છા ધણી. ચરણે નમું આ ઠાર. શુભમ અમારા ચાર છે. તેને કમ દેખાડું મુખ. એવું શીખવીને આવીયાં જ્યાં બેઠા માતપીતાય. રોજ જણ્યાર આબ્યા તહીં. મેમુદા લાખી બે નાર. ચક નાખ્યોલાં

દાસીએ. બેડી પડે એ નાર. ત્યારે રાજા રાણી બોલીયા. તે વેળા તે ઠાર. હાસ વચન મુખ બોલીયા. થીક ધરે છે લાજ. તમે મુજ પુત્ર સમાન છે. આવીને બેસો આજ આ કુટુંબ મેળા છે સહી. નથી અપરાધી કાઈ અન્ય માટે આડો નીરબેચ. એમ બોલ્યાં રાણી રાજાને

ચોપદ—ત્યારે દાસીબોલી તહી. તમે ટહું તેમાં સંદેહ નહી. માત પીતા તણી શી લાજ. પણ એક અચરજ સંભળાયું આજ. ફરે પુત્ર તમારી સનમુખ. તેને નહી દેખાડું મુખ. મારા દેશમાં આજ્યાં એહ રમવાને મન આણી નેહ. રાજાતની પાડી હોડ રમવા માંડું તે ચારે કોડ. એ સરવશ હાર્યા મારે ધામ. છેલી પાછાએ થયા ગુલામ ખાર વરસ મજૂરી કરી. ચતુર વરનેતો હું વરી. કરગેડી ઉભા મુજ પાસ. માગી રમ આણી ઊંલાસ. ખાર વરસ ગયાં છે વહો. હવે રમ આપો ઘેર જઈએ સહી. જાણે દીધું જીવતદાન લાચાર થઈ બોલ્યા એમ વાણુ. માત પિતાને મળીએ જઈ. કરગેડી એમ વાણી કહી. ગુલામી કામ દીધા છે સહી, એ વાતમાં સંદેહ નહિ. નહિતર બોલાવી પુછે તાત. પછે માનજે સાચી વાત. જોઈને કહાડી સુઠા તમે. તો તો આવી મળીએ અમે. એ વાતનું મોડું દુઃખ ગુલામને કેમ દેખાડું મુખ, ધધરની આણુ સાચી વાત. ના માને તો જુઓ સાક્ષાત અચરજ પામી સજનને તાત. આતો અચરજ સરખી વાત, તે ચારે જણા શરમીલા થયા. નીચું જોઈને ત્યાં ઉભા રહ્યા. માનભંગ થયા તે વાર. નીચું જોઈને નીસર્યા બહાર લાગ્યા તેહ તણે હંકાર પછી સકથી નીસર્યા બહાર. જાણે વીજળી ઉતરી આકાશ તેથી રૂપ ધણુ પ્રકાશ. દેવરૂપ વેશ ધરી કરી ખાને નારી ત્યાં વળી સામુ સસરાને લાગી પાય. કરગેડી ઉભી તે જાય. અમે દાસી તમાર આ કામ જે કરમાવો તે કરીએ કામ રાણીએ ફરે મુકેયો રીત

અંખડ શોભા દીધી આવીશ, પદમણી સ્ત્રીમાં કાણુ માત્ર, ધણું રૂપ
ને ગોરૂ આત્ર, તુમ થયાં જોતામાં મન, ધણી ખુશાલી વાંધી તે
દન. રાજા રાણીએ આપી રંગમ, રાજ સભામાં જઈ. બેઠા રાય
પાંચમા પુત્રને પાસે લેઈ, પછે મહેલમાં વીનતા ગઈ. શું વીત્યુલાઈ
તમારી કાય, તે સહુ વીરતારીને કહો આય, ત્યારે રાજકુંવરને સધળી
તીકાં કીધ, રાજાએ મુણી સરવ લીધ વાત સાંભળી અચરજથયા,
પછે રાજાએ બોલજ કહ્યા, પછે ચાર પુત્રને બોલાવી દરી. ચતુરાઈ
બક્ષી તકાં તમે કરી, ન આપત ઝૂવ તો વાતજ થાત, પછી તારે
વસવા પડત હાથ,

કોહરો—હવે ખચન કુંવરના મુણી, અચરજ ખામ્યા મન, ધન
ન તારી બુધને, વળી પરમેશ્વર પ્રસન્ન તેં નામ વધાર્યું પુર વીશે.
બોશીમણુ શું થાઉં બાજ. તેં દુખ વેઠ્યું કામ ઉપરે, કુલ લાગે
મુજ કાજ શાખાશ કહે સહ વરણુ અદારેલોક માગી રંગને
રવર્યા. સમીયા સહુના શોક, પછે જલદ રાજા બોલીયો, પુત્રની સાથે
ખચન. સીરકરતાન આવો તમે, તો હરખે માઈ મન. રાજા પાટ
માયું તમને, તેથી રહેશે મુજ નામ. માટે સાથે આવો તમે, એમ
શોધ્યા તે કામ, ત્યારે રાજકુંવરે વીનતી કરી. એમ કમ થાએકાજ.
મ છર્તાં અમે બેશીએ. તો થાય મુજને લાજ, નીત મળવાને
પાવશું ને રહેશું આણુ કામ. એમ કહીને ચરણે નમ્યો પીતાને
રાજકુંમાર, જલદ રીત્યા અતી ધણું પુત્રનાં મુણી વચન રંગ
છીને પરવર્યા, પુર વીશે ત્યાં રાજન ત્યાં નીરદોષ નિશાન ગડમડે
મન વીશે સુર જાય, પુર વળાવી પરવર્યા. આનંદ અંગ ન માંધ
જખાટ રાજાજ કરે કુંવર રહ્યા તે દાર. એ વાતુ રહી એટલે
કાવળી શું કરે વિચાર થરયા તેણે સધળી જોઈ લીધો સધજોપાર.

ધન ધન છે એ નરને. એમ, મનમાં કરે વિચાર, એવાં પ્રાકૃત્યે કર્યાં તે કરી ન શકે નિરધાર મરત લોકનું માનવી ઇંદ્રાસરખાંકા ચતુરાધનો કાંઈ પાર નથી એવી જોડી નથી જુગ માંચ વરત બં માફ કર્યું એનો જાણ્યો હાથ. વળી વીંટી મારી હરી ગયો, ધનધ એની જાત. માટે નર તેને હું વફ એવો નથી સંસાર. એમવિચાર મની વીશે, કાગળ લખ્યો તે કાર. વીંટી રાજકુંવર તણી બાલીમાં હતો જે હાથ. જન્મે વાનાં મોકલ્યાં સંગેપર પરી સાથ આ આ' હરી આવો તમે રાજકુંવર છે જ્યાંહી, પ્રતિહિતર લખાવી કરી, આવું હું છું અહીં.

ચોપાદ—એમ કહી ચાલી તેણી વાર. જ્યાં પોતાનો હોં કરાવ. જીવ રહ્યો રાજની પાસ. ક્યારે પોચશે મનની આશ. દાસી સોંપી મધ કામ, તે તો મધ રાજને ધામ, વીંટી કાગળ આપ તહી. એકાંત જોઈ ખેડ. તે સહી. અચરજ પામ્યો મન મોજરવીં દીડી પોતાની તે વારે ત્યારે ગુલબંકાવળી સાંભળી તહી તેના કરમ બાલીતી લખ, નખ શીખથી દરખ્યું અંગ, મોત પાંખો થયો આન વીંટી જોઈને ત્યાગ થયો, તે વનીતા પ્રત્યે જોધજ દહો કા મોકલીતુજને નાર. ક્યાંથી કાગળ લાવી આ કાર, ત્યારે તેજોજેડ હાથ, પ્રતિ હિતર કર્યાં તે સાથ ગુલબંકાવળી પરીનું નામ. તેણે મેં કશી આણે કામ. વીંટી નીશાની તમે કીજીએ. આ કાગળનો ઉત દીજીએ, એવાં વચત વીનતાનાં સુણી, ખુશાલી વાધી મનમાં ધણ કાગળ લખ રીયાસુ ધરી. વાંચતા મોકલ્યો હેતજ કરી.

દોહરા—પ્રતિ હિતર પાછો લખ્યે, તે સધળી સાચી વાતકું લોધું જગાવથી, જોયો ખાત્ર સાક્ષાત સાતમે મહેલ હું ચડ્યો ત દીડી તમને નાર. પગથી મેં શીખા સુધી, શાલા જોઈ અપા નીલાવજ તુ તારણી. મેં નીરખી તારી કામ. મોકલ આજુ વાર્યું સ

મારા રૂઢીયા માંય. આશકનું ચાલે નહિ. હામ કર્યું લગાર; દિશ નહિ રાજી એહનું. તો મારી નખાવે તે ઠાર. કદાપી આંશક રીઝીને, બખશે તન મન ધન, નમી ચિત્ત તમ આગળ ધરે, કરે તે મન પ્રસન આ કામ નિસ્યે કરે, એક વાંડી બદલી મેં તજ્યો, તરન તમારો કામ. જો માસુક રીઝશે મનમાં, તો કરશે બેટ અપાર જમીન રાડીને પરવરે, તે નવ ડરે લગાર. એ વખત ત્યાં આવીયો, ધણી ચતુરાઈનું કામ; હવે એ સહેલું નથી. મુસ્કેલ છે આ કામ. કૃપા દ્રષ્ટી હશે તમ તણી, લખીત પદાર્થ હોય; તો તો મળશું એકઠાં. તે કહી નહી શકે કાંય એમ લખીને પત્ર આપીયો. પત્ર પરીને હાથ; ગમને તે ઉડીગઇ, ચાલી પોનાને સાથ પછી અંકાવળી કને ગઈ, ચરણે નમાયું શીશ; કામળ મુખ આગળ ધર્યો તે વેળા તે દીશ પ્રસન થઈ મનમાં ધણી ઉમેઁ વાળ્યો મન, ઉકેલીને વાંચીયો. હરખ ધરીને તે દન. પ્રતીકિતર માગી કરી પ્રસન થઈ ધણી નાર, ધન્ય એ પુરૂષની ચાતુરી ધન ધન તુજ અવતાર તે નરને તેડું અહી, બત્રીસ લક્ષણુ જોડ. પરણીને થાઉં પ્રેમદા, તો પોયે મનના કાડ આશકનું ચાલે નહિ, માશુક આગળ લગાર, માટે વાંડી મુકી ગયો, ધન ધન રાજકુમાર. હવે તેડાનું તે નરને, રસીક રૂપાણુ મુખ, હવે જોયું એનું પારખુ, તેડીને ભોગવીશ મુખ.

ચોપાઈ—એવું મન વિચારી કરી, સાહેલી સાથે વાણી ઓચરી, અખોલાને લાવો અહી, તેથી કામ થવાનું સહી. મુણી. વચન ગઈ તે દાસ. આવી અખોલા કરી પાસ, મુકી તેણે વાણી કહી, શુભર્ષા-કાવળી તેડે છે તહી માટે ચાલો મારી સાથ, એવી મુખથી કહી તે વાત, અખોલાં મુજબ લાગી મન, કંઈ આવ્યું શીર વિધન. મનમાં

હીમત તેણે ધરી, ચાલી સાહેલી સાથે પરવરી; ગર્ભ યાગમાં વિનતા પાસ
 એક અખોલાને ખીજીદાસ. રૂદન કરતાં દીડી નાર, મુખ ઉતરી ગયું
 તે વાર, શું દુખ તમને થયું છે માત મુજને કહેને સાચી વાત જે
 દરમાવે તે કીજીએ, હુકમ તમારો શીર સિજીએ; શી વાતનું તમને
 છે દુઃખ, વિસ્તારીને કહેને મુખ ત્યારે ળંકાવળીએ વાણી આચરી,
 તેં મુજને દુખીયારી કરી, અગ્ની રૂવે રૂવેથી મળુ છું અમે, તે
 સળગાવી તમે. જમાત કરીને રાખ્યો પાસ, તે નરને લાઇ આવે
 અવાસ. તનમન તે માહારા પ્રાણુ, તેને વિભેજે દુઃખીઆરી જાણુ તે
 નરની તુજને પ્રહની થઇ, એમ ળંકાવળી બોલી તહી, ભોગવું તેં
 નરની કાય. ત્યારે હઇતું શીતળ થાય, તેથી જય સખળું દુખ, શું
 વિસ્તારીને કહીએ મુખ, દુખ તને તમે મનથી તાજ, લાવું આર
 ધડીમાં રાજ, એવું કહી અખોલા ગર્ભ, મન વેગે જઇ ઉભી રહી, વાયુ
 રૂપ તેને શી વાર, જઇ કરી ઉભી તે ઠાર, રાજકુવરનું દરખ્યું મન,
 ચરણે નમી બોલ્યા વચન, માતાજી પધાર્યા તમે પ્રસન્ન થણાં થયાં
 છીએ અમે. ત્યારે હથીને અખોલા બોલી વાણુ ખુશાલી લાવી ચતુર
 સુગળુ, પુર્વ જન્મનું તમારું પુન્ય ળંકાવળી તુજ ઉપર થઇ પ્રસન,
 તન મનથી જજે છે તુને, તેડવા કારણુ મોકલી છે મુને, નેવતાં પાણી
 મોભે જશે, તે વિનતા તો તારી થશે, રાજકુવર તો થયો રળીયાત.
 એ તુજ પરતાપે મારી મા જગન મારગે ચાલી મઇ, ત્યાં તો વાત
 એક વિપરીત થઇ. તેની માતાએ જાણ્યું સહી તે મળવાને આવી તહી.
 દોહરો— પુત્રીપાસે તે જઇ કરી, બોલી મુખથી વાણુ, ધણા
 દિવસે તું દીકરી, ક્યાંથી આવી જાણુ સુને! યાગ તમારો થયો મેં
 સાંભળી એવી વાત, તે કારણુ આવી અહીં. સાચી કહેતે વાત, ક્યાં
 મઇતી તું દીકરી, મુકીને આ ઠામ લાજન લાગે કુળને, તેં કિયું

એવું કામ. મૃત્યુ લોકનું માનવી. તે ઉપર થઇ રળિયાત. તું મધ વસ્તીમાં તારૂણી. મેં એવિ સાંભળી વાત, કુળને કલંક લગાડવા. તું અવતરી મારે પેટ. ધિક અવતાર તે તાહરો. માહાર જ્યુતર ઉઠ્યું વેઠ આપણુ અપસરા ઇંદ્રની. ગાધિર્વ લોક અવતાર. માનવ કક્ષા લેખામાં નહિ. તે નવ કર્યો વિચાર. કઠણુ વચન ઘણાં કહ્યાં, તે સર્વે સાંભળ્યાં કાન. હુંતો કાંઈ નથી સુશ્રુતિ કાંઈ પુરુષની વાણુ પછે મુખથી ઓચરી. માતાને દધ માન, જુહું આજ મુકો મનેતો હું કરીશ દેહની ધાત, જીવને કરાર હતો નહિ નવ ગમ્યું આ ધાર. રમવા કારણુ પરવરી. સાહેલી સાથે બહાર જુહું તોહોમત મુકો મને એમ કહી ભર્યો લોચન સદેહ ભાગ્યે મન તણો હરવી પોતે મન. એમ કરતાં નીચા પડિ. રહિ તે પુત્રી પાસ, અખોલા લાવિ તે સમે. તેને પાસે તેડી દાસ. મુખ થઈ તેને કહ્યું. લાવી રાજકુમાર અરજ કરો જઇ માહારિ, એમ કહેવરાવ્યું તે ધાર; ત્યારે સાનમાં સમજાવી કરી આગ્યે મન માન્યો આ ધાર બંધાવળીએ ઇસારત કરી ઉતર્યો બાગ મોજાર સારી જગ્યા એ બાગમાં તેની શોભા કહી નવ બંધ. તાંહાં મુકામ આપ્યો રાટને. અખોલા થઇ વીદાય એમ કરતાં રજની પહેર થઇ. સુતી તેની માત બંધાવળી ઉઠી પછે, આનંદ અંમ ન માય.

ચોપાઇ—ઉમેદ વાધી અપરમપાર, સળ્યા તેણે સોજ શણુગાર દીવ્ય વસ્ત્ર અંગ ઉપર ધરી. મહારી ચ લી સુંદરી તેના રૂપને કાણેજ કળે. જાણે જોત સુરજમાં ભળે. રાજકુવર બેઠો છે લાય. રમકમ કરતી આવી ત્યાંહ દ્રષ્ટે દ્રષ્ટી મળી જેટલે કુંવર મોહ પામ્યોતેટલે વાગ્યાં તેને મોહનાં બાણુ, પડ્યા પુથ્વી વશ થઇને પ્રાણુ. બંધાવળી ત્યાં અચરત થઇ નારી રૂપથી શુદ્ધ ના રહીખોળામાં બીધો તે વાર. જાણે ઇંદ્ર તણો અવતાર, જોતા અચરત થઇ. તે નારનીશુદ્ધીનારહી

દુઃખસંધનું જોતામાં ગયું વિહવળ મન પોતાનું થયું. જોનામાંથી ઉઠ્યો જેટલે વિનતા ચરણે નમી તેટલે. દુષ્ટે દ્રષ્ટી અન્યો અન્ય મળી. ગયાં ચિત અન્યોના ગળી. કહે અંકાવળી હસીને વચન. સાંભળો રાજવંન સીના તન, ભલે પધાર્યા આણે ઠામ, હવે માન્યું છે મારૂં મન. વીંટી મારી બદલો સહિ, તે દિવસનિ નિંદ્રા નહીં, અખોલાને મોકલી અમો, તે શોધીને ભાવી તમો, માહારા હૈડા કેરા હાર, પરમેશ્વરથી અદકા આ હાર, અધર્વ વિવાહ કર્યો તે વાર. પ્રેમ છુટયા ન લાગી વાર. સુખન વિનોદ કરે છે તહીં, એક એકનું મન ગયું છે મળી, પોહોતી બેઠેનાં મનની રળી. ભોગ વિલાસ કરે છે નાર, સુખ પામ્યાં અન્યો તે હાર, સુખ સેળ ઉપર સુતા બેઠે સાથ, એક એકની બીડી ભુજ બાથ, નિંદ્રાવશ કાયા બેઠેની યથા, તન તણી શુધ નવ રહી મધ નિશા મર્ધ છે રાત, જાગી હઠી તેની માત, પુષ્પ વિમળપે નીકળી બહાર, આવી સુતા જતાં નરનેનાર, દ્રષ્ટે જોયું સુતાં છે નરનેનાર, કલેજું દાળ્યું અપરમપાર, પછી મન વિચારી કરી ત્યાં શુ કરે છે સુંદરી, દોહરો—

દ્રષ્ટે દોહો માનવી, સુતો પુત્રીની સંમ. દ્રષ્ટે દેખી નવ શકે, જવાળા લાગી અંગ. ઝાલી પગને ખેંચીઓ, ઉરાડી દીધો આઠાથ, જાણે ગોદણુ ફેરવ્યો, તે રીતે તે હાર. અંકાવળીને ઝાલી તહી, માર્યાં તમાચા દશ વીસ, લઈ ચાલી પોતાના શહેરમાં સ્વર્ગપુરી તે દિસ, અધર્વ નામે પિતા સહી, પોતાનો ભરચાર, હકીકત માંડી કહી. પુત્રીની તેણિવાર કોષ કર્યો કાયા વિશે, કેદ કરી તે હાર; કેદમાં રાખી કામની ખણુ નરનું નવ સુકે નામ. ધડી પશકના વિસરે, જુરે તને દિન. અગ જળ નિંદ્રા તણ. કરે બાણું કદપાત, હોલેદિલ તેનું થયું, તણ્યાં સંધર્ણા સુખ રાજકુંવર નવ વિસરે, લેહે લાગી તે મુખ. સોજે લણુઆર તેણે સળ્યા, વિલાપ કરે અપાર બેહોશ થઈ અવની પડી,

વળી મુખે કરે પોઠાર. દાસિએ જાહેર કરી, તેના દુઃખની વાત, તે નરના વિજેગથી. કરે છે દેહની ધાત. ખાન પાન સર્વે તજી, રૂદન કરે છે અપાર. ત્યારે માત પિતા ધણું કોપીયાં, બેડી જડી પગ મો, જ્વર. ગળામાં ઘાટ્યું વળી; બાંધી ચંચ મુખણ, કુળને કલંક લગાડ્યું. પિક પિક જીવતર નિરવાણ. પિકાર પડ્યો તુજ રૂપને. ચાતુરી તારી ધીક. તેતો કુળ મુજ જોળિયું, હે પાપણી આ દાર, નફટ થઇ નથી લાજતી, હજી તે વતિનો ખ્યાલ. હત્યા જાગી નવ કર. આણીજ તારો દાગ, ડાપણ રૂપને ચાતુરી, તેમાં ઉડી આમ, કેમ નવ મુખ તું દીકરી લગ્નવ્યું મારું કુળ. એમ કહીને દેહ કરી, નવ ચાલ્યું તે દાર, હવે રાજકુંવરને નાંખીયો, તેનો કહું વિસ્તાર.

ચોપાઇ—દોષ કરી રૂંક્યો તે વાર, જાણે ગોદણ ફેરવી તેણી વાર; સમુદ્ર મધે પડ્યો જઇ ગયો ત્રણ જોગન ત્યાંથી સહી. પ્રભુની માયા અપરમપાર બચાવિ સિધો તેણીવાર; આરરદાની દોરી લાંબી સહિ, તે દાઝથી તોડાયે નહિ, સમુદ્રે છોળ મારી તે દાર, કહાડી નાંખ્યો જળથી બદાર; સત્રા પોહારે થયો સાવધાન. આંખ ઉઘાડી જોયું તે દાર જીએ ત્યાં દરીઆના નીર, એક તરફ ઝાડી મંભીર; ત્રિચાર્યું પોતાના મન લખીત વાત થઇ તે દન હવે આજ્ઞા જીઆ તણી નથી, એમ ત્રિચાર્યું મનમાં કથી કરમે કંધું જોગવશે દેહ, એ વાતમાં નહિ સંદેહ; એમ મનમાં વિચારજ કરી ત્યાંથી ચાલ્યો હિમત ધરી. એક કાશ ગયો જટલે, વાડી એક દીકી તેટલે ધણી ખુશાલી મનમાં થઇ, અમરત ફળ વળી દીકા તહિ; એમ વિચારી પેઠો તે માંહે અચરજ સરખું દિું તાંદિ. જાણે માણસ કરાં શિશ, એવાં ફળ દિંતાં તે દિક; હસવા લાગ્યો અપરમપાર તુડી પડ્યાં ધરતી મોજર. વળ.

રથી ઠંઠણકીધું મન, દિ'મત રાખીને રાજન; મારી ઠોકર ને આલ્યો જય
 દિમત રાખી મનડા માંદ વળીકાસ એક મુકી જમ ત્યાં દિઠો ખીજો
 ખાગ, ધડા જેવડાં દીઠાં અનાર, તેની શોભાનો નહિ પાર, ફળ મધે
 અનારનાં જાડ. ખીજાં જાડાડી બાર અઢાર. રાજકુંવરનું હરખ્યું મન
 એક ફળ તોડ્યું તે દિન. ચીર્યું ફળ ત્યાં તેની વાર, નીકળ્યાં જનાવર
 અપરંખપાર. ઉડવાને લાગ્યાં ચોપાસ, ત્યાં શોભા તણો આભાસ
 મેવા તણો કાંઈ પારજ નથી પુલે કુલ શું કહું કથી, શીતળા નીલ સરો
 વર સાર, અમ્રત સરખું દીડું તે વાર, આસ પાસ દરિયાનાં નીર, તે
 મધે રચના દિડી તે તિર, પિધું નીર ફળ ખાધાં લઈ, પછે મનથી
 વિચાર્યું તહી.

ઢાહરો—ફળ જળ મળ્યાં સહી, સુખ પામ્યો તે રાય; કુદર-
 તનો ખેલ દિઠો સહી, અઠળીત કળ્યો ન જય આરે દિશાએ દરીઆ
 તણાં નીર નવ જવાનો કાર, ક્યારે વસતી દેખશું ક્યારે આવશે
 દુઃખનો પાર. વહાણ તણો રસો નથી. એ અલોલીક તે કાર; માટે
 હીમત હારવી નહી, એમ મન કીધો વિચાર. જ્યાં કષ્ટ પડ્યાં છે
 અતિ ધણાં, ત્રાપો ખાખ્યો લાય, મુક્યો સમુદ્રમાં તેહને, જેમ દરી
 કરે તેમ થાય. એક વાર મરવું સહિ. લખીત હશે તે થાય, આવરણ
 હશે, તો તો પામશું પાર. એમ કહી બેઠો સહી. અંદેશો કરતો
 જય; તે છોળમાં જઈ પડ્યો, ત્રાપો તેણીવાર, મડા ગાંઠે જમ્ વળગી
 પડ્યો, આધો તે અરણુવ માંહે દરીઆએ છોળ મારી કરી, કહાડી
 નાખ્યો પેલે પાર રેત ઉપર દરીઆ જઈ તે કુંદર તેણે કાર, શાંત
 મધને આલ્યો, હીમત રાખી તે વાર નીશા પડી તેને સમે. મહા
 લયાનક વન વાપ વડ ધણાં તહિ. શબ્દ કરે ચોપાસ; ધણી જાડી
 વીકટ વાટ, અનેક જનાવરનો પાસ. તે કામે ધીરજ નવ રહી, ધુળવા
 લાગ્યાં કાઠ અતુરી કીધી આતુરી, મડી બેઠો એક જાડ. નીશા એમ

કરતાં મઠ, થયું અજવાળું ઉઘોત; જાણે દિવસ ઉગીઓ, બાતું ફેરી
જોત. રાય તો અચરત પામીયો, એટલે દિઠો એક નાગ; તેને માથે
મણી સહી, ઉજેસ થયો તે જાગ એક ઝાડ હેઠળ આવી ઠરયો,
મુક્યો મણી તે ઠાર; પછે ચારો કરવા પરવર્યો, મઠ તણો કરતો અહાર

ચોપાઇ—મઠ તણો તેણે કિધો અહાર, નામ તૃપ્ત થયો તે
વાર; પાછો ફરીને આવ્યો સહી, જ્યાં મણી મુક્યું તું તહી પાણું
ચડાવી દીધું શીશ, સજી કામ છલ્યો તે દીશ; મણીના તેજછી મઠ નાશી
જાય માટે મણી મુકીને જાય રાજકુંવરે જોયો ખ્યાલ, એમ કરતાં
થયો પ્રાતઃકાળ કંદમુળનો કાધો અહાર, પાછો ચડી બેઠો તે ઠાર,
કાદવનો એક પીડો ફરી, જઈ બેઠો તે ઝાડે ચડી. વિત્યો દીવસને
રજની પડી, આવી નામ પોહોઁચ્યો તે ધડી મઠ નિશાની વેળા થઈ,
તે સમે નાગ આવ્યો તહી, જાણે સુરજ થયો પ્રકાશ, આવ્યો નિશ્ચે
જુલની પાસ. મુક્યો મણી નવ લગી વાર, ચાલ્યો મછનો કરવા અ-
હાર ફરીઆ કાઠે પોહોઁચ્યો જોડે, ઉપરથી કાદ વ નાખ્યો તેડલે,
મણી હાતું તે ઢંકાઈ ગયું, અંધકાર તે વેળા થયું, મતી ભંગ તે નામની
થઈ, પડી ફાળ શુદ્ધી નવ ફહી, આંખે અંધ થયો તે વાર, મણી
વિના ન મુજે લગાર; પછાડા મારે કોષજ ફરી, ગયા પ્રાણ તેના
નીસરી એમ કરતાં તે રજની મઠ, નામ પાછો તો આવ્યો નહી;
રાજકુંવરે કયો વીચાર, હેઠો ઉતર્યો તેણીવાર મતીકા ખણીને કતા-
કયું મણી, તેહ તણી શોભા છે મણી જતન કરીને આંધી લીધ ત્યાંથી
થઈ કયો પછી શીશ કાસ એક તે ચાલ્યો વળી નામ મુઝો દિઠો તહી
ગુણુ ઓશીમણુ તેનો ચાહ; એને દામ દહને જાહ એમ વીચાર્યું તે
ઠાર, કાસ તણો કાધો અંધાર તેમાં તેણે ધરીઓ નામ. રાજકુંવરે
કિધો દામ; ત્યારે પછે તે ચાલ્યો વીર મન મધે રાખી જહુ ધિર એક

તરફ ઝાડી જંબીર, એક તરફ દરીઆનું નીર. પાહાડ પર્વત ધણી
 ગુફાં જખ જોળ ધણીને ત્યાંય તે મધે ઉતરે ને ચડે, મરણથી
 તે તો નવ ડડે. અજગર દેતા મોટી ફાળ, જણે આવી પહોંચે
 ફાળ, એ લયાનક વન તે જણુ, કાયર તે છાડે ગ્રાણુ, તે પંથે
 તો ચાલ્યો જાય, વજર કલેણું કરીને રાય.

દોહરો—નિશા પડી તેને સમે દિમત નવ રહી મન, વિસરતા
 કર્યો જખ ઝાડપર, તેણે સમે રાજન, તે ઉપર માળો હતો, એક
 મેનાનો સાર, ખચ્ચા ચાર છે તેહને, પાંચમી મેના નાર. તે જનાવર
 નથી જણુતા, ઉપર છે માનવી જન, ધડીક એક રજતી ગધ, ત્યારે
 ખચ્ચા જોલ્યા વચન માતાજી કહો કાંઈ વારતા, વાકેફ કરોને આજ,
 હવે અમે મોટાં થયાં, જશું ચરવા કાજ. આ જંગલની વારતા, માંડી
 કહો વાત, કાંઈ દીક્ષાએ જખએ અમે, ચરવા કારણ માત, એવાં
 વચન પુત્રનાં સુણો, મનમાં થઈ રળીયાતં પ્રસન થઈ તે ઓચરી,
 પુત્રની સાથે વાત. ઉતરે દિક્ષા બાણી પહાડ અહીંથી એક જો-
 જન, હીરા તણો એ છે સહુ સંભળ તુ મુજ તન, તેની પાસે એક
 ઝાડ છે, તેના ગુણનો નહી પાર, તમ આગળ તે તો કહું, ઝાડ તણો
 ગુણ સાર સંભળ સુત હેતે કરી માંડીને કહું આંય, પ્રથમ ગુણ
 કહું પાંદડા તણો, વાગ્યા હોય શરીરે લાય, પાંદડાં તે ઉપર મુક્તાં
 તરત રૂબાઈ જાય, રૂબાઈ કરને વિશે, તે ઉડે ગગન મોઝાર, સો
 જોજન જાએ સહી, એક પલકમાં નીરવાણુ કાળી તણી જો લાકડી
 મારે વજરનીમાંય, કહ્યા થઈ અવની પડે તે વેળા તે લાય જાલ
 તણી ટાપી કરે, ધરે શિર આણી નેહ સર્ગ મૃત્યુ પાતાળ કરે, પણ
 કાંઈ નવ દેખે દેહ એવા ગુણ છે ઝાંડના સંભળ, મારા જાળ પણ

ત્યાં કોઈ જઈ શકતું નથી, ત્યાં રણ છે વિકરાળ ત્યાં રહીને જો તે કરે. આહા! પહાડની જાણ, પશુ પક્ષી કે માનવી જય તેના લે પ્રાણુ
 ચોપાઈ—માટે પુત્ર જશે તમે નહિ, એવી મેનાની વાણી કહી
 બાકી મમે તહાં ફરજે તમે, સાચી વાત કહું છું અમે. એવા વચન
 મેનાનાં સુણી, વળી બચ્યાએ વાણી બાણી, નવ જોઈએ આપણને
 ધરથ, નથી આડ તણો કાંઈ અરથ, જે જય તે જીવે નહી, સરપ
 તેને ડસે તહી, તે સરપને જીતનાર, માનવ જો આવે તે કાર આડ
 પહાડને વળી કામ, સીધ કરે પોતાનાં કામ, એક એકના માથાનાં
 સહી, પરમેશ્વરે ધડ્યા હશે તહી પરમેશ્વરે રચના કરી નૌતમ વસ્તુ
 પૃથ્વીપર ધરી તે સહ માનવી કેરા કાજ એ વાતમાં શોસંદેહ આજ
 કોઈ બનીસ લક્ષણો હશે તે જશે અહંકાર નાગ તણો ભાગશે, આ-
 પણને તેનું નથી કાંઈ કામ સેજ વાત પુછું આ કામ, ત્યારે વળી
 બોલી મેના વાત, સાચી કહું છું માનો સાક્ષાત; કોઈ માનવી આવશે
 આ કાર, બતરીશ લક્ષણતણો આવાર. હીમત રાખી જશે એ કામ તો
 તો ચાશે તેનું કામ, એક ઉપાયથી જીતે તે નાગ તે તમ આગળ કહું છું
 આજ તે પહાડ નાંચે કોતર સહી એક રૂપી તપ કરે છે તહી, તના
 જઈને સ્તુતી કરે, ત્યારે રૂપી વાણી ઓચરે, મસ્તક ઉપર હાથ મુકે
 જેટલે, કામ તેનું સિધ થાય તેટલે, એવી વાત મેનાએ કરી, રાજકુંવરે
 મનમાં ધરી. વીતીરાતને ઉઝ્યો દન, રાજકુંવરનું હરખ્યું મન તેપહાડ
 જઈને જોઈ, મારા મનનો સંદેહ જોઈ, મોત પોતાનું મુઠીમાં લઈ,
 ઉતર દિશા બાણી ચાલ્યો વહી, દુરથી પહાડ દોઠો જેટલે, નિશ્ચે
 વાત થઈ તેટલે દિશા બાણી ચાલ્યો વહી, દુરથી પહાડ દોઠો જેટલે
 નિશ્ચે વાત થઈ તેટલે એકવાર મરવું છે સહી, પાછું ડગલું બરવું
 નહી એવી મનમાં રાખી ધીર, ઉગાણમાં ઉતરી વિર પોતે મનમાં
 કર્યો વિચાર હું કર્યા આજ્યો છું આજ્યો કાર.

દોહરો—આ જગા ઉપર લાવીયા, લખ્યા લેખ મુજ શીશ,
 અજ જળ મળે નહિ, કરતા શ્રી ભુગદીશ. જનમ બધો ભમતો ગયો
 વન વગડાની માંધ, ઠરી કામ બેઠો નહિ, ધિક પડ્યો મુજ કાય. એ
 રચના પણ જોવી સહી અદ્ભુત સરખી વાત. મેનાની વાત સાચી
 પડી, ભાગી મનની બ્રાત એવું મન ધારી કરી, પાસ ગયો છે વીર,
 બણા વૃદ્ધ રશીને જોષને, ચરણે નામ્યું શીર સ્તુતી ત્યાં કીધી બણી
 તલસવા લાગ્યો પામ, ત્રણ દીવસે રશી જગીયા સમાધી ઉતરી ત્યાં
 આંખ ઉઘાડી જોયું સહી, ત્યાં દોઠો માનવ જન, રાજકુંવર ચરણે
 નમ્યો સ્તુતી તે કરી તે દિન કર જોડી ઉભો રહ્યો ત્યારે બોલ્યા રૂ-
 કીરાય જાઓ કામ તમારું નિરચે થશે, એમ કહીને રૂઢા તે કાર.
 તે પહાડ ઉપર ચઢીયો સહી દિમત રાખીને મન, જોતાં જોતાં મા-
 ધીયો, ધિરજ ધરી રાજન દોઢી રચના તે પહાડની હિરા જોતઅપાર
 ચડ્યો છેક ઉપર લગી, ત્યાં દોઢું તળાવને ઝાડ નિશાની સાચી મળી
 સખળી તેણે કાર, પાંદડાંને ફળ ખાધાં તહીં, કણ્ઠ એ ન લાગીવાર.
 નજીક જઈ પહોંચ્યો તહીં, દિઠો નાગ વીકાળ, દોઢો માનવી તેણે તહીં
 રાજકુંવર તે વાર, ઝડપ ઉર ચડ્યો સહી, ફળ ખાધાં તેનાં સાર
 મેનાનાં વચન સાચાં મળ્યાં સદેહ નહીંભગાર. જાલ કહાડી ટોપી કરી
 તે ધરી પોતાને શીશ, માગી લીધી એક જોષીકા, પછી તળ્યો તે કામ.

ચોપાઈ—મન મધે કર્યો વીચાર. નાગ મણી મુજ પાસે સાર.
 કાષ્ટ મળશે તો લેશે નહિ એને રાખું જતને અહીં ચીરી જગ નવ
 બા રહ્યો તહીં. પ્રસન્ન થયો પોતાને મન, વળી આમળ આપ્યો
 રાજન, મોહોઠો મુણ ટોપીમાં સહી કાષ્ટ વ્રણીએ રેખે નહિ નિરખે

થયો પોતાને મન, જોતાં ચાલ્યો ઝાઝા વન, અમુલ્ય વસ્તુ આવી મુજ પાસ. તેથી મન થયું ઉદાસ, લખ્યા લેખ ટાળવાનાં નથી. ભવિષ્ય વાત સાચી સરવથી, તે કાંઈથી ટળ્યા નવ જાય એમ મન વિચારે રાય પહાડ મુકી ચાલ્યો જોડલે એક ઉત્તમ વાત થઇ તેટલે દિહું એક તળાવ રસાળ, આરસપાણીની ફરતી પાળ બાણું નીર્મળ છે તેનું નીર, આસપાસ શોભે છે તિર, તેમાં ખાવા છે અપાર. જોતાં તૃપ્ત થયો તે દાર. ચાર ધડી બેઠો રાજન. બેઠો બેઠો વિચારે મન વૃદ્ધ થઇ છે માફારી કાયા, વળિ જળમાં નહાવું આય એવો મનમાં ઠર્યો વિચાર, મુક્યો સામાન તેણે તેણીવાર તે મધે તે પડ્યો જઈ અચ્ચ રજ વાત એક એવી થઇ પુખ્તી મારી તેણે જોડલે નર દ્વિટિ નારી થઇ તેટલે, ધન પરમેશ્વર તાની ગતી, તેનો પાર ન પામે રતિ મેં શું કરમ કર્યું કિરતાર, નર ટાળીને કીધી નાર, અવતાર મારો મિથ્યા થયો સર્વ મનોરથ મનમાં રહ્યો, નવ પોહોચી મુજ મનની આશ, છેક થઇ બેઠો નિરાશ; ધિક ધિક મુજ પાપી પ્રાણ, શું બેઠો છે બટમાદિ જાણુ હવે જીવવું તે ધિકાર, નિકળ પ્રાણ તું આણીવાર. હિમત હારીને રાજન, છાતી ફાટતે કરે રૂદન એક જલે સાંભળ્યું સાર. તે આવીને શું કરે વિચાર, તે સંભળવું આણી વાર, સાંભળજો તમે આ કાર,

દાહરો—જલ્લ ધસી આવીયો શબ્દ સુણી તે હર, રૂપવંતી દીદી તે કામની, શોભા અપરંપાર મુખ કમળ સરીખડું બમર ધનુષ કમાન, ઉદર અતીશે ઓપતું વસ તરંગી સમાન. બણી કોમળ તે કામની ઉરવંસીની જોડ ડ્રોટ દીદી કામની પહોચ્યા મનના કોડ, પાસે જઈને ઉભો રહ્યો મુખે બોલ્યો જવાણ, કોણ તણી તું દીકરી દિલે અતુર સુગળ આ જગલમાં એકલી, કેમ કરે રૂદન, સાચી વાત મુખથી કહો. તળા સહોદર જન, અતુરાઈ મનમાં ધરી, ફેરવી વાત

તે ઠાર તુજ જાળે તો શીશ છે તારે ગમે તો માર, ત્યાર જલ્દી
હરખીયો, છાંટ્યું નીર તે ઠાર, મંત્રી કેરી ને છાંટ્યું ફરી રૂપ થય
તે વાર.

ચોપાઈ—જળ પ્રવેશ થયો જેટલે હાથી સ્વરૂપ થયું તેટલું
નારી હતી તે નરની કાય, રૂસનાઈ રૂપ થઈ તત્કાળ વાંકુ મુખ
નાશીકા વિકગળ, દાંત મોટાદીસે વીકરાળ એવી દેહ તે જળથી થા
પ્રભુની માયાનો પારજ નહો. જળથી કહાડી નાખ્યો બહાર, અરસો
ધરી બેઠો તે વાર મોત તો કંઈ આવ્યું નહી. કદરૂપ કાળજીથી કાળ
થઈ વળી સશુરી રાખી અપાર, નારી પ્રીટી નર થયો તે ઠાર. એ
પ્રુશાલી મોટી થઈ. વળી આગળ તે ચાલ્યો વહી. જોજન એક ગમે
જેટલે નારી એક મળી તેટલે રૂપે રંગીલી રૂસનાઈ, મેશ કરતાં શોભે
સવાઈ, દુરગંધ ઉડે છે દુરથી જાણુ, મોટું મોઢો દિસે નર્વાણુ, સી
સોળીયા સરખા છે વાળ, એવા દિઠા તે નારીના લાલ, જાણુ કર
કાલ સ્વરૂપ, અચરત પામ્યો દેખી જુપ પાસે આવીને હિલી રહી
મુખ થઈ તેણે વાણી કહી, ધણા દિવસ જુયા સોધુ તુને, ક્યાં ગયાતા
ચિંતા થઈ મુને, એવું કહિ પછે બોલી તહિં રાજકુંવરત્યાં ઉભો છે સર્વ

દોહરા—મન પ્રિયાર કર્યો નહિ, કેમ રહેશે આ નાર, પુત્ર
મુક્યા પરહરી, તજી રહી તારણી નાર, તેની દયા આવી નહિ તજ
ગયા તે ઠાર; આમ કરવું ઘટે નહિ, જાલ્યો લાઇને હાથ ચાલો ઘે
હિતાવળા, વેગે સહુ મુજ સાથ, સુણી વચન દુખ પામીયો અં
વિધાત્રી માત, લાવિખ્યર્મા એ ક્યાં લખ્યું. વિપરિત સરખી વાત, કોન
પુત્ર કોની કામતી, વળાવું આ શું ફોક, હવે હું છુટીશ ક્યાં થઈ
જહુ પેરે આણુ શોક, આવી અવસ્થા કરમેલખી શાં શાં કર્યો હશેપાપ
દુખનો પાર નથી આવતો, એ મોટો સંતાપ, વળી સશુરી મનમ
ધરી, આગળ ચાલ્યો રામ,

લઈ ચાલી તે ત્યાં થકી, આનંદ અંગ ન માય. મુકામ લઈ ગઈ,
પોતા તણો ત્યાં દોડા એ ચારેક બાળ. પીતા કહીને વળગીયાં કરવા
લાગ્યાં વહાલ. પ્રીત બહુ કરી સાન કરી આવી પાસ; રતુદાન
આપો મુને, પહેલે મનની આશ. વિચાર ઘણો કરવો પડ્યો,
તે વિનતાની સંગ, કંઈજ પડ્યો છુટાએ નહિ, માટે પડ્યો વાંગ-
ઘણા દિવસ એમ ત્યાં રહી, રાય કરમે વળી નાર, જંગલમાં તમે
જઈ કરી, ઘાટ લાવો આ ઠાર. એમ મુણી મન રીઝીયો હવે આ-
વ્યો દુઃખનો પાર, તે લઈ કુવાડો નિસર્યો પ્રસન્ન થયો તેણીનાર.
જીવ લઈ ચાલ્યો ત્યાં થકી અધાર વનની માંહી, પાછું ફરિ જેતો
નથી, જેમ જવાયે, તેમ જાય, જેજન દશ નાશી ગયો, ત્યાં
દોડા એક બાળ, તે મધે વળી પરવર્યો. દિમત રાખી તે જગ. મધ
જગાએ ગયો સહી, દોડા કુંડ વળી સાર, શીંગી મજમતી પાળ છે,
અમરિત સરખુ તે વાર.

ચોપાઈ—તે કામ જેઈ લિભો રહ્યો, શોભા જેતાં દિગમુદ
થયો; વળી કરમે દિધા હાથ વિચાર કરવા લાગ્યો મન સાથ, એક
થયાં સ્ત્રી બીજા થયા આ હાલ ત્રીજું સ્થળ છે વળી આ સાર, એમ
વિચાર કરે તે જગ, પછે સમર્યા શ્રી જુગદાધાર; તમારી માયા અ-
પરમાર નથી આવતો મારા દુઃખનો પાર, સાહાય કરો મુજને ભગવાન
એમ કહી વળી ચાલ્યો ત્યાંહ નશિય પોતાનું આગળ કરી. જે કિ-
સમત બનશે તે ખરી, આ જળમાં પાણુ નહાવું સહી કર્યું પરમે-
શ્વરનુ થાશે અહીં એમ વિચર મન સાથે કરી પડ્યો જળમાં વળી
દ્વિમત ધરી કુગડી મારીવળી જળની માંય અચરત વાત બની એક
ત્યાં; દેવના સંરખી કાયા થઈ, પ્રથમ કુંડ તીહાં નીકળ્યા જઈજળ
તેં નિકળ્યો બહાર, હવે કાય દોડી ને પાય. જેણીકા ટોપી ને માંહડા

સહી, તે કામ વળી દીઠાં તહી; પ્રસન્ન થયો ધણું પોતે મન, પ્રભુ મુજને
 થયા પ્રસન્ન ટાળી ખાંપણુ સધળી ખેડ, પોત્તા મનના સધળા કોડ;
 તરણેના મેરને તરણુ, તારી ગતી છે શરણુ શરણુ, રાજકુંવરે મન
 વશ કર્યું જળમાં પાવ કંદી નવ ધરં, નવ પીવું નવ ધોવું વદન,
 એવો નિમ ધર્યો રાજન; લોધી વરતુ સર્વે હેતજ કરી. ટોપી પાછી
 શીરપર ધરી વળી ત્યાંથી ચાલ્યો રાય, આનંદ તેના અંગ ન માય;
 અધોર વન ભયાનક કહી, વાઘ વરનો પારજ નહી. અનેક જનાવર
 ખીજાં કહેવાય, તે સર્વ મુખ આગળથી જાય; દ્રષ્ટે જુવે સર્વે રાજન
 કોઇના રેખે રાજનો તન; નીરમે થઇને વનમાં જાય, એક પહાડ
 દીઠો છે ત્યાં, તે ઉપર એક મહેલ છે સહી, તેની શોભાનો પારજ
 નહિ; ઉભો મહેલ નવ ટુંકી વાસ જણે શોભા ચંદ્ર પ્રકાસ ચંદ્રથી
 શોભા અપરંમપાર, ચડયા પહાડ નવ ભાગી વાર મહેલ મધે પડયો
 જઈ ધરી. ઝમકે કામ જણે શરી. પશુ પંખી કે માનવી નહી
 કામ. રાજકુંવર તો અચરત હોય. સધળે જોઇ વળ્યો સરવધી. કોઇ
 ભોળવનાઈ એમાં નથી; સાતમે માળ ચડયો જોડલે, સખદ એક મુણ્યો
 તેડલે, જણે વિનતા કરે રૂદન, તે સાંભળ્યું પોતે રાજન.

દોહરો—ધીરજ રાખીને પરવર્યો, રોતું કાણુ આ કાર જોતો
 જોતો પરવર્યો. એક દીડી ઉત્તમ નાર. પરી આકારે રૂપ છે ધણું સુ-
 કામળ અંગ; પગમાં ખેડી તેડને, કરે રૂદન મન ભંગ તેની પાસે
 ઉભો રહ્યો, ટોપી ઉતારી શીશ; વિનતા પ્રત્યે બોલીઓ. તે વેળા તે
 દીશ. કોણુ તણી તું દીકરી, કોણુ તારો ભરથાર; શા કારણુ પડી કે-
 દમાં; તારી શોભાનો નહી પાર સુકામળ કાયા તાકરી, કમળ પુષ્પ
 મમાણુ ; કો ફરમન તુજને રમે, બોલને સાચી વાણુ. એવાં વચન

અવલે સુણી, જાળ્યા પામી મયાન મુષ્ટ તાણી તે ધડી, બોલી મુખથી વચન. તું જાને તારે મારજે, ક્યાંથી આવ્યો આ કામ; માનવ રૂપ તમે કાણુ છો, શું છે તમારું નામ. દેવ દાનવ કે માનવી, કે છો જ-મના દુત; માનવ રૂપ ધરી આવીશ, સ્વરૂપ શોભે અદ્ભુત. ક્રમોતે મ-રશો તમે, ધડીમાં તજશે પ્રાણુ; માટે જાઓ પાછા ફરી નીચે માનો વાણુ. રાજકુંવર મુખ બોલીયો, તે વેળા તે સાચ; હું તો કાષ્ઠ થી ડરતો નથી, નીચે માનો વાત જણ કીનરને ગાંધરવી, રાક્ષસનું છેદુ શીશ; એટલી હિમત રાખું અમે, પ્રભુ પ્રતાપે આ દીશ તારે મમેતો તારૂણી. તુંકર મારી વાત; બીજા કાષ્ઠથી બીતો નથી, નીચે માનજો વાત. માટે મન મુકીને કહો, તમ તાણું જે દુઃખ; પરમેશ્વર પ્રતાપથી; શાંત પમાડીશ મુખ. ઇશ્વર આણુ એ વાતમાં; મુજ તુજ વચમાં થી રાવ, દુઃખ ભાગીશ સહુ તારૂણી, ફોડીશ દુશ્મનનો કામ. એવા વચન અવલે સુણી, તે વીનતા થઈ રળીઆત; હકીકત પોતા-તણી, કહેવા ભાગી વાત, શીરરતા નામે જાંજીરો ત્યાં રાજા મજ-કુર નામ, ગાંધર્વ નામે રાજા સહી, મદારા પીતા તણો તે જાંત ભત્રીજા હું તેહની, તે કાકા મારો થાય, તેના કુળમાં કલંક એક આ-વીયું, તે કહું તમને આંચ, પુત્રી તેના પેટની, બંધાવળા તેનું નામ, અપસરા સર્વેમાં શીરોમણી, તેણે કીધું એક કામ. મરત લોકનો એક માનવી. કાષ્ઠ સુધડ પુરૂષ સુજાણુ આશક પડી તે ઉપર, શીખ્યા તન મન પ્રાણુ ઇચ્છા કરીને તે વરી, કરતી ભોગ વીલાસ, માતાની પ્રતીએ પડી, ચડ્યો તેને બહુ કાળ. તે નરને નાંખી દીધો સહી, સમુદ્ર ફરે માંચ, પુત્રી બાણી કેદમાં બેડી જડાવી પામ તેની વાત આવી મુને, હું મળવા મધ તે કાર, શીખામણુ દીધી વણી, પણ નવ માને તે નાર. દીવાની તે તહાં મધ, રહી નથી કુધ કાંઈ તન

તે નરનો નેહ લાગી રહ્યો, બ્રહ્મ ચર્ચ તે મન પેર પેર વીનવી ન માન્યું એક લગાર, તે નરના વીન્નેગથી, તેના જાણે પ્રાણુ તે ઠાર. મળી બેટી સહિને જઈ, પાછી ઉડી આકાશ, તેવામાં પાપી એક આવીયો, રાક્ષસ ભરી પાસ. પ્રૌઢી કાયા તેણે કરી, બાંધી મુજને ત્યાંહ, આ કામે રાખી મુને, બેડી પહેરાવો આંધ તેણે કુદ્રષ્ટી કરી ધણી, સંભોગનું ઇચ્છે સુખ, માહાર મન રાજ નથી, એમ વીનતા બોલી સુખ. પરમેશ્વર લાજ રાખશે, કે કરવી પડશે ધાત, તમે માનવી રૂપ કાણુ હો, તે વિસ્તારો કહો વાત.

ચોપાઈ—એવા વિનતાનાં સુણી વચન, દિલગીર થયું રાજનું મન, બંધાવણીનું સાંભળી દુઃખ. ઉતરી ગયું તે વેળા મુખ આંખે આંસુ આવ્યાં તહીં. હકીકત પોતાની કહી. બંધાવણીનો આશક હું સત કરી માનજે તું. સામરે મુજને કહાડયો બહાર. ભમતો આવ્યો હું જાણે ઠાર. તેની વાત વિસ્તારી તમે તેના દુખેથી દુખ પામું અમે. જાણે જખમ ઉપર છાંટે ખાર. તેવી ગતી મુજને આ ઠાર. લેખ લખ્યા હશે મુજ બાંધ્ય. તે તો પછી મળશે મુજ નાર એવાં તે નરનાં સુણી વચન, પ્રસન્ન થયું મોહી ધન ધન હીમત તારી જાણુ શું કરે પરવશ મુજ પ્રાણુ, અદિથી છુટુ એકજ વાર, તો તો મેળવું પાછી નાર. લાચાર છું પરવશ હું આજ. તો ક્યાંથી સરસે મારે કાજ, રાજકુંવર મુખ બોલ્યો વાણ, તારા શતરૂનો લેઈ પ્રાણુ, તુજને અદિથી મુકવું નાર. સત વચન મારે આ ઠાર, ગઉ બ્રાહ્મણ સ્ત્રીની વારે ધાઉ, ખરા ક્ષત્રીકુળનો કહેવાઉ, મરે કે મારે બહી. તુને મુકીને જાવાનો નહિ, એમ કહી કર જોષીકા ધરી, મારો બેડીમાં કરી, કટકા ચર્ચ ગયા દશવિશ, બંધ થકી છુટી તે દિશ વિનતા પ્રસન્ન થઈ તે જાણ, આવરણ્યાં બધ લાગી પાય. ધન ધન

માનવી અવતાર, તારા પરાશ્મનો નહિ પાર. અંધનથી તો છુટી
અહિ, વળી પુંડ મુઠાવનો નહિ, પહાડ સરખી તેની કાય, તે કેમ
તમથી જીતી શકાય રાજકુંવર બોલ્યો તે સાથ, વિનતા પ્રત્યે બોલ્યો
વાત; સિંહ જનાવર તે સુગણ હાથી તણા લેશે પ્રાણ વજરના
હથીયાર જે સાર. ને પહાડ ફાટી નીવરે બહાર, નાના ઉપર નવ
જેશે લગાર પાપીને માફ આ ઠાર. જે હોય આ સમે હથીયાર
તોતો કડ એનો સંહાર, પ્રસન વીનતા મનમાં યષ્ઠ આયુષ રાક્ષસનાં
દેખડયાં સહી, તેમાંથી એક તેને લીધ. થયું કામ સૌ આપણું સીધ.

દોહરો—અધી તરવાર એક લાં યકી, સાથે અપહરાર નાર.
અન્યો જણ સાથે નીસર્યા, મહેલ યકી તે બહાર કાઢ એક આલ્યો
ત્યાં યકી શબ્દ થયો એક પહાડ, જણે મરજના મેઘની કંપવા
લાગ્યું ઝાડ, પાછું ફરી જેયું તહી દોડતો આવ્યો પહાડ, નારી મન
ખીની ધણું, ધુજવા લાગ્યા હાડ રાજકુંવર શું ઝોયરી, શા થાશે
હવાલ, પાછળ આવે છે દોડતો. આણશે બેઠિના કાળ. રાજકુંવરે
જેયું પાછું ફરી, દીઠો પહાડ શરીર, હીમત રાખી ઉભો રહ્યો, તે
વેળા તે તીર. ખીજ ટાપી હતી કને. તે મુકી વીનતાને શીશ. નીરમે
યષ્ઠ બેસો તમો. એમ બોલ્યો તે હીસ. મુજને કો દેખે નહી. જુઓ
બેસીને નાર. સનમુખ ધાયો જાય. પાસે જઈ ઉભો રહ્યો વચન બોલે
તે નારના સનમુખ ધાયો જાય- પાસે જઈ ઉભો રહ્યો વચન બોલે
ત્યાં અલ્યા કાણ છે માનવી. કેમ આવ્યો આ ઠાર. ખાનું
માફ તે તોડીયું. નવ ખીનો તું લગાર સમુદ્ર આગળ ખાખડું, મેર
આગળ પથર જણ મારે મન નેવો સહી. પલકમા ખોલશ પ્રાણ
પણુ સ્વરૂપ જેષ્ઠ તાહર. મને દયા આવે છે મન. આ જંગલમાં
આવીયો. બોલને સત વચન. મરજદા લોપી ફરી, કેમ ચોરી

તે નાર. તે તો આપ તું મુજને નહિ તો લક્ષ કરે આ ઠાર, તારે રાજકુંવર મુખ ખોલીયા. તારી પહાડ સરખી કાય. તેથી હું ઠરતો નથી. નીચે માનો મનમાં વ્યભો મૃત્યુ લોકના માનથી. ગઉ સ્ત્રી પ્રતીપાળ મરતા લગી આપું નહી આણીશ તારો કાળ નંધરો નીલનકટ છું. નપુશક નર કહેવાય મારે મન તું તેવો સહી. તું નીચે માન મન માંય ઠરતી નાસે જેમ સિંહ ચકા. તેમ નાશીશ આજે ઠામ કડકે કડકા કરીશ હું. તું જોઇશ મારૂં નામ

ચોપાઈ—ત્યારે દહીતને મન ચડી છે રીસ. ગદા એક લીધી તે દીશ. ફેરવીને મારી જેટલે. રાજાએ ટોપી પહેરી તેટલે ઠામ અ. ઘોઘર પેઠો જઈ. એમ હાથ ખચાવ્યો નહી હોંશીયાર રાજા તે બધો. ઉતાસી ટોપીતે મનમુખ ગયો. કુલ બરાબરા મહારે મન; હરી કરી એમ ખોલ્યો વચન તારે ગમે તો માર ઉચકી પહાડ. મારે મત તો તારૂં સમાન એવાં વચન તેનાં સુણી રીસ ચઢી રાક્ષસને બહી. સાંગ એક મારી વિકરાળ. સુસવાડો કરતી આત્રી તે ઠાર તારે ટોપી શી-રપર ધરી; પેઠો મહામાં વેગે કરી. વળી વીચારું ત્યાં રાખ દીમત રાખી સનમુખ જાય. વળી મુખથી ખોલ્યો તેવાર. બળ હોય તારૂં તે દેખાડ. સુણી વચન ચઢી બહી રીસ. માર્યો વૃક્ષ એક તેણે દીશ. તે પણ ચુકવીયો તતકાળ. ત્યાંથી પછી દોડ્યો તે આળ. પેટ મધે બટક્યો જઈ. મારી લાકઠી પગમાં સહી. લાગી ગયા તેનાં બે પાગ જુલ્મ થઈને રહ્યા તે જગ પ્રભો ઉપર પડ્યો ગતી બંગ. રાજકુંવર ખો-લ્યો લેની સંગ જેમ લાકડી લાગી પાય. તેવું શીશ હેઠીશ આંખ હોવતો આજ મેલવાનો નથી. એ વાત જાણીને સરવથી મહા પાપી મુનિ કહીએ આજ, પરત્વી સાથે શું છે કાળ રાજકુંવરનાં સુણી વચન, કાંઈ ચઢ્યો રાક્ષસને મન, મુખચકી કરી પોકાર. રાક્ષસી માંખા

મર્થ તૈયાર, સહસ્ત્ર રાક્ષસ નીકળીયા સહિ, કાળ સરીખા દીકા તહીઃ
કોઈની હાથીના સરખી મુઠ, કોઈની કાયા મોટી પ્રોઠ કોઈ ખરૂંમુખતા
કહેવાય. કોઈ રૂંદમુંઠ ઉભા થાય, કોઈ નાશીકા મોટી વીકરાળ કોઈની
નાક જાણે વસમી ડાળ. કોઈના દંતજેવા હાથી સહી. વીકરાળ વદન
દીસે છે તહી. ફેટલાએક દીસે તે પહાડ. પાડે બરાડા કકડાવે હાડ.
એવી માયા રાક્ષસે કરી, રાજકુંવરે હીમત ધરી.

દોહરા—કહાડી તરવાને દોડીયો. કોઈનવ દેખે કાયા, મારે હાથ
ઉપરે તે કકડે કકડા થાય. માયા સહુ પ્રાન્ન કરી, પાપીનું છેદ્યું શીશ્વ
ભોમીનો બાર ઉતારીયો. તે વેળા તે દીસ. રાજકુંવર ત્યાંથી મયો,
મુરજા આવી તેની કાચ. અવની ઉપર જઈ પડ્યો રૂપચ્યા આવી ત્યાં
દીમાં પરાક્રમ તેહનાં. તે મનમાં પામી મુખ, ઉપથી છેડા કહાડીયે
ટોળવા લાગી વાય હાથ ફેરવ્યો તે ઉપર. અમૃત કરી ત્યાં. તરત
ખેઠારાળ થયો. વીનતા લાગી પાય કરજોડી કરી વીનતિ. તે વેળા
તે જામ, જીવતકાન આપ્યું મને. રાખી મારી લાજ. પાપીને પ્રાન્ને
કરી, સરીયું મારું કાજ, મારી ખોલનાં કરાવું ખાસડાં. રહું તુંજ
રણની પાસ તોએ ઓશીંગળુ ઘાઉ નદી, એવી વિનતી કરે અપાર
મુશળી જે બની અવશે, તે કરીશ તમારું કામ, બંકાવળીને મેળવી
ચાલો મુજ સંગે આજ, એવા વચન વિનતાએ કહ્યાં. વળી જોડયા બે
હાથ વચન પ્રમાણુ મારું કરો ચાલો મારી સાથ એવી વિનતી ના-
રીએ કરી તારે માન્યું મન, મારમ તારે ચાલીયાં. હરખ ધરી
રાજન, મુકામે પોતે લઈ મર્થ તે મુરમા તે નાર, દુખીયા લોક દીકા
સહુ રૂંદ કરે છે અપાર માતા પીતા કલપાંત કરે. શોષ કરે ચોપાસ, ખો-
ળવા કારણુ પરવર્યા. એક શદ્ધત પોતાના દાસ કેળે હરી મારી દીકરી
શોધીને લાવો આજ, મું મુખ લઈને અમે રહ, આણિશ હું મારો કાજ.

એમ કદપાત ત્યાં થઇ રહ્યું, એવામાં ગઇ તે નાર, સાથે દીકો મનાવી તેની શોભા અપરંમપાર. માતા પીતા ધણું દરખીયાં, જાણે અંધને આંખ્યાં લોચન. રૂઢીયાયું દાખી દીકરી. ક્યાં ગઇતી મુજ તન,

ચોપાઈ—પ્રસન થયું પોતાનું મન, મુખ થકી બોલી વચન, કાણુ હરી ગયું તુને. પુત્રી સાચું કેને મને. તુજ વિગેગે તજતાં પ્રાણ, માતા પીતા બોલ્યાં મુખ વાણ, પુત્રી કહે સુણો માતને તાત તમે આગળ સાચી કહું છુ વાત, બંકાવળીને હું મળવા ગઈ. એક દિવસ હું પાસે રહી, મળી બેટીને પાછી ફરી. ધણો દરખ મન મહિ ધરી. ઉડીને મારગ ચાલી જટલે. રાક્ષસ એક આવ્યો તેટલે, મુજને ઝાલી તેણીવાર. લઇ ગયો પોતાને ઘર. બેટી પેહેરાવી મારે પાશ, નાખી કાળાગ્રહ મોજાર. રાત દિવસ હું કરું રૂઢન, દયા ન આવે પાપીને મન. સાત દિવસને સાતજ રાત. ધણું કષ્ટ વેઠ્યું મુજ માત. આ મનથી આવ્યોતે ઠાર. એના પ્રરાગ્મ તણો નહિ પાર. રદન કરતી દીકી જાણુ આવી કરી મુખ બોલ્યો વાણ, ભગતી કહીને બોલ્યો મુખ, કાણુ દીધું છે આવું દુઃખ મને આપ્યું જીવતદાન. ગણી પોતાની ભગતી સમાન, એના ગુણનો પારજ નહિ. ધણી વાન શું કરીએઅહીં જો ન માનો માત, ઉત્તર દિશા તરફ એક પહાડ. સો જોજન ધંધાથી ધાર. ત્યાં રાક્ષસ પડ્યા તે ઠાર. સદસ્ય એક પડ્યા છે ધરણ, તે સરવેને પમાડ્યા મરણ. તેવાં પુત્રીનાં સુણી વચન, સરવે સજા થઇ પ્રસન. રાજકુંવરને દીધું માન. મુડ્યાં આગળ હોદ્દા પાન, આખ્યાં દીવ્ય વસ્ત્ર શણગાર. આગતારવાગતા કીધી અપાર. મુજ પુત્રીને લાવ્યા તમે. ગુણુઓશીગણુ થઇશું અમે; અમારા ભાગ્ય તણે નહિ પાર; ક્યાંથી માણસ આવે આ ઠાર એ અપસરા આવિ દાસ, રહેવા કારણુ તેની પાસ; પુત્રીને કહે તારો આગ, ત્યાં રહે

વાને આ આપો જગ્ય. તુજથી યાય તે કર ચાકરી. જીવતદાન આપ્યું હોતે કરી. આગતા સ્વાગતા એનિ કરો. જગ્યે તો એની સાથે પરવરો.

દોહરો—જેવો બાગ શુભળંકાવલી. તેથી સવાયું કામ.. અહકુ
જોધું એમાં નથી. અચરત પામ્યો તે કામ. સાબળ્યું દુઃખ પોતા
તાણું જીરવા લાગ્યો મન. કરિ કામ તેમાં રહ્યો. ધીર મન કરી રાજન
અપસરા એ મુખ આગળે. સેવા કરે રાત દિન. વિજેગનિ વેદનાએ
કરિ જીરે પોતાને મન. રૂપચ્યા આવી કરી દિવસમાંબેવાર અમ-
રત બોજન મુખ આગળ કરી ધીરજ આપે તે કાર. સ્વર્ગપુરીમાં
કાગળ લખ્યો. મુખ આગળ સઘળી વાત. પુત્રી આવી ઘેર આપણી
ચીંતા ન કરશે બ્રાત રાક્ષસ એક ત્યાં લઈ ગયો. તેની કહાડી બાળ
એ રોતે લખી આપીયો કાસદને તત્તકા તે કાગળ લઈને ચાલીયો
વાયુ રૂપને શી વાર. લઈને પોતે ત્યાં જઈ, સભામા નીરધાર કાગળ
આપ્યો કર વીધે. વાંચ્યો તેણીવાર. વાંચીને ખુશી થયો. હરખમા
મનમોહાર રાણીને કહ્યું જઈ, તે પણ થઈ રીળીઆત, મળવાતેજીવું
સહી, એમ બોલી મુખથી વાત. રંગ લીધી રાજ તણી. મળવા કારણ
જય ળંકાવળી. વાત સાંભળી. ત્યાં મળવા આવી માય હું પણ
સાથે આવું ત્યાં. મળવા રૂપચ્યાની પાસ ઉદાસી બાગે માહરી. ચાએ
જીવ ઉદાસ. વચન સુણી કુંવરી તણાં. હરખી પોતાને મન. બેઠી
તોગ બગાવીએ. કહાડી પુત્રીને તે દન. ગગન મારગે બેઠી ચાલીયા
દાસી સાથે દસ વીસ જંજીરા ઉપર જઈ ઠરી. પોહોર એ ચડ્યો દીક્ષ
ખખર થઈ તે પુર વીધે. સામી ગઈ રૂપચ્યા કુમાર. કાકિ ને ચરણે
નમી. ળંકાવળી દિહી તે વાર,

ચોપાઈ—નમી બેટીને આવી પાસ સહોદર સહુ બેઠા ચોપાસ.

મુત્રી પુછ્યા સમાચાર, સંક્ષેપે સૌ કહો વિસ્તાર, બંકાવળીને રૂપવ્યા
 નાર, પાસે બને બેઠી સાર, કાનમધે એક વાતજ કહી, તારે મારે
 દોસ્તી થવાની અહીં, વિન્નેગ છે તે સંન્નેગ થશે, દુઃખ દરિદ્ર તારા
 જશે, કાન મધે એક વાતજ કહી, બંકાવળીએ ચિતમાં નવ લલિ.
 આગતારવાગતા કરી અપાર, એક દિવસ રહિ તે ઠાર. હૈડે દુખને
 મનમાં હસે. મન મધે ઉદાસી વસે. આગતારવાતા કરી અપાર,
 એક દિવસ રરી તે ઠાર, બાળે દીવસે માગી રગ્ગય, રૂપવ્યા ખે
 તે ઠાર. બંકાવળીને મુકી જવ્યાં, અમે બને બેન રમીશું આય. એના
 મનની ઉદાસી જશે. મારે મન પણ શીતળ થશે. માટે રહેવા હોને
 અહિ, એવી મુખથી વાણી કહીસાત દીવસની આપી રગ્ગય. મુકીને
 જઈ તેની માય. બન્નેના મનની પોતી રળી. રમે જમે એક સાથે
 મળી; રમવા કારણ નીસર્યા બહાર, હાસ વીનોદ કરે અપાર. એક
 સમે બેઠે બેઠી એકાંત. ભાગવા કારણ મનની ભાંત; સાંભળ બેની
 અતુરસુખણ, રૂપવ્યા મુખથી બોલી વાણ; એક વાતનો સંદેહ મુને.
 તે પુછું હું મુખથી તુને. રીસ નવ કરે તો કહું. નહીતો મનમાં સમજ
 રહું; બંકાવળી કહે નવ કરે રીસ. શું સંદેહ કહો આ દિશ, કેવો નર
 હતો કહોનિ નાર, એટલું પૂછવું છે આ ઠાર. પુરૂષ તણું તે કેવું સુખ
 વિસ્તારી કહો તે મુખ. એ વાતની ખબર છે તુને. વિસ્તારીને કહોને
 મુને બંકાવળીને ચઢી છે રીસ. કરાવ કરી બોલી તે દિશ. તે શું
 મુખને લંપટ ગણિ, મુખથી એવી વાણી બણી. નર તણી શી કરવી
 વાત. નથી પરણાવી આપણે તાત. રાક્ષસને ઘેર જઈને રહિ. બધ
 થઈ તારી બુદ્ધિ ગઈ, એમ રીસ કરીને વાણી બોલારી, ત્યારે રૂપવ્યા
 બોલી મુંઝરી સહેજ વાત પુછું અમે. રીસ. જ્ઞાને કરા છો તમે.

હાહુરો—એમ કહીને હસી પડી, ફેરવી નાખી વાત; મન
હરિ આપીક નહી, વિચારયું મન સાથ તે વાત સો ઉડાવી તહી,
વિનોદ કરે અપાર; રજની વિતિ રંમમાં, ઉઠે થયો પરભાત. કંત
ધાવનને કારણે બેઠાં બાગની માંહી; પુષ્પ વિમળ ખીલી રહી, ફેરવા
નોજ્યા ત્યાંહી. રમતાં રમતાં આવીયાં, જ્યાં બેઠો રાજકુમાર; લાં
શાભા છે અતી ઘણી. લખ આની તે કાર. પંખી નાહના પ્રકારનાં,
મેના પોપટ સાર; તુતી લોહા લોહની છુલ્લુલ બોલે શીકાર. શબ્દ
નાંહના પ્રકારના, બોલે મધુરી વાણ; રાજકુંવર જણાવે તે સમે,
કાકીલ શબ્દ પ્રમાણ, મધુરી વાણીએ જગારતો, સાંભળ્યો સામાએ
સાથ; અલોપીક વાણી સાંભળી, પામી મન ઉલાસ રૂપ્યા મુખે
ઓચરી. એક પંખી ગુણ લાંડાર; તેની શાભાનો પારજ
નથી. એમ બોલી તેને કાર જંકાવળી રીજી. ધણુ. આપણુથી શબ્દ
વિશાળ; જોવાને તે પંખીને. લાગ્યો મનમાં ખ્યાલ. એવા વદન
મુણી કરી, લેઈ ચાલ્યો તે કાર; જુલે તે મનનો માન્યો તહી
ખત્રિસ ગુણ લાંડાર રાજકુંવરને ઓળખી, જંકાવળીએ ઓળખ્યો
રાય; મોહબાણ વાળ્યાં તેને, ધરણિ ઢળી અવની માંહ. ચાર પડીએ
શાંત થઈ ઉઠ્યાં બેઠે જણ ત્યાં; હરી મુખ જોયું તહી, આણુંદ
અંજ ન માય, ખુશાલી વાંધી અતી ઘણી, મળીયાં બન્યો સાથ;
ચુંબન દેષ કરી ચાંપી રહે; ભિડિ ભુજની બાથ. હરખનાં આંસુ
આવીયાં. ગયું નરનારીનું દુખ. રૂપ્યાતે જોષને, બોલી પોતાને મુખ

શોપાઠ:—રૂપ્યા મુખ બોલી વાણ. મુણ જંકાવળી ચતુર
મુજાણ; તેં તો કુળને લગાડી લાજ આ નર સાથે શું તારે કાજ,
કાંઈ વળળી બેડી પાંસ કરે બન્યો હાસ્યવિલાસ, આતો તુને ઘટું

નથી; સત્ય માનજે મનમાં કથી સેજ વાત પુછી તે દાસ, તે ઉપર
 તુજને ચડીતી રીસ; આ હામે તુ બ્રષ્ટ થઇ, ચાતુરી સઘળી તારી
 મર્ધ, નીચું જોઇને લગ્યા કરી, મુખ થકી વાણી ઓચરી; એ મન
 આવતો મારો પતી, સત કરી માનજો વિનતીતી. પરમેશ્વરે મેળવ્યા આજ,
 ઓલવાઇ મારા મનની દાઝ; તેં મેળવીઓ મારો નાથ, સરવે આખરે
 તારે હાથ ત્યારે રૂબરૂનાં ધણું રીઝ્યું મન, માંડી વાત વીજતની
 તે દન એ નરની પલ્લ હું છું દાસ; પ્રીત કરી રાખ્યો મેં પાસ જીવત
 દાન આપ્યું મુને, તે સરવે માંડી કહું તુને; દુખની વારતા વીસ્તારી
 કહી, તે શુશ્રુતામાં અચરત થઇ. બાઇ બેનની પરડી પેર, તેડી લાવી
 હું મારે ધેર, તારા પ્રજાકથી બાગીશ તાહરે દુખ, તે વચન પાળીયું
 આ દાર, મેળવીયાં બેઠું નરને નાર. આમ કહીને બેઠી પાસ કરે
 વિનોદ આણી હિલાસ; એમ કરતાં તે રજની થઇ બન્યો બેન ઉઠીને
 મધ પાછી ફરી તે લાવી મુકામ. બંકાવલી બોલી તે હામ, ગયું
 રતન આપ્યું હે હાથ, કઇ પેરે લઈ જશે સાથ; વળી કદાપીચાશે
 વીધન, તો તો નીચે પડશે તન, એ નાર પાખી દેવ નર ધર; આપ
 ધાત કરીને મરં. એમ કહીને રોઇ તે નાર, રૂબરૂ બોલી તે દાર
 હિમત રાખી મનમાં રહે તું, એ નરને પરણાવીશ હું, એમ કહીને
 આપ્યું વચન, ત્યારે ધીરજ આવી મન, ખાન પાન કાઢા અપાર
 વીતી રજની તેવી વાર. દંતવાવન સ્નાનજ કરી; રાજકુંવર પાસે
 પરવરી. ખાન પાન રંજને, રાગ, ત્રણ જણાં બેઠાં સંગાથ.

દોહરા—સાત દિવસ એમ વહી ગયા, અવધ પુરી થઈ ગણ
 રૂબરૂ મુખ ઓચરી, બંકાવળી પ્રત્યે વાણી, સ્વર્ગ પુરી માંજાઓ તમે,

મળો બધું માતને તાત; કદાપી દાઢ આવશે, વીપરીત થાશે તાત,
હિંમત રાખી રહેજો તહી, જાણે તે મુજ પાસ, થોડા દિવસે પોહો-
આડથું, તારા મનની આસ. ચાકરી કરશું એહની; થઇ રહેવાનીદાસ,
એની ચીંતા કરતી રજે, માહારો પરમેશ્વર ખાસ પકડી મોહોખતની
પ્રીતશું નિશ્ચે માનજે વાણુ; ભ્રાત તાત સરખા સહી, મારે મન
એ આજ. જો ન પરણાવું રાખને, ઇશ્વર ફેરી આણુ; સત વચન
છે માહારું. તારા કર મોજર. એવાં વચન શ્રવણેસુણી ત્યારે આપશે
નિશ્વાસ; ઊઠી કરીને પરવરી, માત પિતાની પાસ, દ્રષ્ટે દીકી દિકરી,
હસતું દિહું મુખ; પ્રસન થઇ મનડા વિશે, સમ્યા સધગાંદુઃખ હાસ્ય
વિનાદ કરે તહીં, તેની માતા થઇ રણિયાત; રાજકુંવર મન દુઃખ
ધરે, તેવિસ્તારી કહુંવાત. બંકાવળી ગઇ ત્યાં ચક્રી, કુંવર મનઉદાસ;
સત દિવસ જુરે ઘણું, બેઠો થઇ નિરાશ. આસુની ધારા પડે, કરદઇ
બેઠો કપાળ. રૂઝવ્યા આવી તહી, તે લેવા છે કાળ, અમરત વસ્તુ
આગળ ધરી, દુખે ઉતરિયું મુખ જાણે રાહુએ ઘેર્યો ચંદ્રમા જોઇને
પામી દુખ હું તમને નથી દુભતી જીવથી વલલ જાણુ; કેમદિલગિર
બેઠા તમે, ભાઇ સાચી બોલો વાણુ એવાં વચન સુણી નારના,
બોલ્યો ચતુરસુજાણુ. મોહોદું દુખ વિન્નેગતું જશે અમારા પ્રાણુ.

ચોપાદ—એવાં વચન રાજનાં સુણી રૂઝવ્યાએ વાણી બણી.
ફરી ફરી તમે આવો કહી, મારાથી ચાકરિ થઇ નહિ. તમારી સો
વક્ત કહે, જીવ્યું સરળ તે મારું કહે, માટે રહે તમે એકમાસ પો
હોઆડીશ તમ ફેરી આશુ; હિમત મુકે કંઈ સિધી નથી, ચતુર છે
વિચારો સર્વથી, માટે સ્થીર રાખોની મન બનિતા હશી બોલી વચન,
એ વચન નિશ્ચય નવ જાય, બંકાવળી પરણાવિશ રાય. જીવ મયેના
સુકું નામ, કહે સર્વથી તમારું ઠામ, એમ કહી આપીયું વચન, રાજ-

કુંવરે પાછું વાળીયું મન હાસ્યવિનોદપર ચિત્ત કરી, રૂબચૂત્યાથી પાછી ફરિ. જ્ય પહોંચી માતાની પાસ, મળી કરીને બેઠીપાસ, જાણે વાદળમાંથી ઉઠ્યો સૂર ઉતરી ગયું વિનતાનું તુર કમળ પુષ્પકરમાંયું જેમ, પુત્રીનું સુખ જોએ તેમ. શું કુખ છેરે દિઠરી, સાચીવાતકહો વેગે કરી, માતાજી કહેતા આવે છે લાજ, કલા વિના નવ સરેકાજ, ત્રિસુ નવ કરે મારી માત વો તો કહું માઢીને વાત, એમ કહીને બીડી બાથ ત્યારે માતા બોલિ પુત્રીની સથ; વાંક યુતો મેં બદ્યો યુને સાચી વાત કહોને યુને, ત્યારે રૂબચૂત્યા બોલિ વાણ. સાંભળોમાતા ચતુરસુજાણ, ધરમ તણો જે છે મુજ માત, જેણે જીવતદાન આપ્યું માત, રાજવંશી રહીયાળું રૂપ, સિરકરનાન તણો છે જુપ, મહાબળીયો ને ચતુરસુજાણ બેન કહિ બોલે છે વાણ. બંકાવળિ, આશક એક, તેના વિભેગથી તજે છે દેહ, પુછી કરી મેં સિધો પાડ, તમ આગળ સાચુ કહુંઃઆ કાર, મુજને જીવાડી એણે માત, નહિ તો રાક્ષસકરતો ધાત તે ઉપકારી.પામે કુખ, વિકાર પડ્યું આ માહાર સુખ ગુણ. એણીયણુ માઉ જાણુ, તો જીવતું મારું પ્રમાણુ દિન વચને વાણીકહિ માતા મનમાં સમજને રહિ.

ટાહરો—પુત્રી ત્યાં બોલી રહી, પછી બોલી તેની માત, પુત્રીતે તો કહી યુને, તે વિપરીત સરખી વાત. એ કામ કહું પેરે મરો, આપણુ અપસર અવતાર, ઇલાસન જવાની મતી દેહ રહેતે કાર. માનવ સાથે સંબંધ નહિ ધ્રુવે નવ જોવું વહન, અડેથી અભડાઇએ, વીચારી જોને મન. તે પ્રપંચનું પુતળું, આપણુ અસિ કાચ, તેજ તણા. અંબારથી. બળીને પ્રભે થાય. અવળી ગંધા કહું પેરે વહે પશ્ચિમદિગે જાણુ, નેજનાં પાણી કેમ જોએ અડે પુત્રી ચતુરસુજાણુ આજસુનેગંધા કાચ પેરે મરો, સિંહને કેમ મળે સિંચાળ કારદુલને ચાન કેમ મળે ?

વિચારી નો તત્કાળ. ફેરી ઉપામ એ નર કરે પણ નવ
પામે આશ, પણ શ્રવતદાન તુને આપીશું, તેને કેમ કરીએ
નિરાશ ઉપકાર તો એણે કાપા, મુકાવી તુજને તહીં, પાપીને
પ્રાણે કર્યો ગુણ કેમ ભુલું અહીં, માટે પુત્રી માહરી, કરીશ એનું
કામ. ચિંતા તજ તું દીકરી કહું તે કર આ કામ, છપ્પી ઉતારી
એ નર તણી તું લાવની ચારી પાસ. તે ભઈ જઈ સ્વર્ગપુર વીણે,
પીનોજશાની પાસ. રાજા રાણીને રીજવું. વિચાર કરીશ તે જામ
મારું ચાલશે તે જઈ કરીશ, તે પછી એનું ભાગ્ય. એવાં વચન આણી
માતનાં, પુત્રી ભઈ પ્રસન્ન ત્યાંથી પાછી ફરી ગઈ, જ્યાં ખેડે છે
રાજન કાગળ પોતો કહાડીયો લખીયો પદમાં ભુપ, નખથી
તે શીખા લગી, શોભે દેવ સ્વરૂપ. દેવ વચ્ચે શોભી રહ્યાં. આશુષ-
ણનો નહિ પાર. જાણે ઈશ્વરજાનો રાણ્યો શોભા અપરમપાર. રજ-
ન્યા લાવી સહી, માતા ફેરી પાસ, જોઈ છપ્પી તે નર તણી, શોભા
સુંદર પ્રકાશ.

ચોપાઈ—દીડી છપ્પી તે હરખી મન, ઉડી તે વેળા તે દીન,
દીડી ફેરીને ચાલી ચઈ, સ્વર્ગપુરીમાં વેગે વહી, રાજા રાણીએ જાણી
વાત, મળી ખેડી ચઈ રળીયાત, ઇચ્છા મળવા ફેરી ચઈ, તે કારણ
હું આવી અહીં, બહે પધાર્યાં આણે કામ, વિનોદ વાત ફેરી તે કામ.
દેસણી જેઠાણી ખેડી પાસ. ફરે વાત. આણી ઉલાસ, હોસના આશા
ખેલી ત્યાં વાણ. સાંભળ વિનતા ચતુરસુજણ તે વીનતા ખેલી તે
દીન, સાંભળ સેવર મારી બેન, તમે કહી તે આચી વાત કુંવારીએ
મહિયો ઉતપાન કુળને લગાડવા ખેડી લાજ, તમ આગળ કહુંકુંસારી
વાત. કહે છે તે માનવીને વર નહીં તો હું કુંવારી મહાં મહિર્વ
આથે પરણાવતી નથી, સમ ખાઈ કહું સર્વથી, કારણ ગમતી
જાહેર કે માનવીને નીરખી આ કાર, તે દેખીને હરખી મન, એતર

વરવાનું એનું મન, તેવી હક લઈને રહી, કુળ બોળવાને બેઠી અહીં, કુળનું બોળવાને અહીં નામ, તમ આગળ કહું છું આ ઠામ, એવાં વચન વીનતાનાં સુણી, હોશનાએ વાણી બણી, તમે કહ્યું તે પર દ્રષ્ટાંત. બાગી મારા મનની બ્રાંત,

દોહરો—દયા ધરમને આતુરી ગુણ લક્ષણને બુધ, હિમેદવાર સહુથી ધણી, સખળી વાતનું સુખ. હોશીયારો સખળી વાતમાં દીક્ષીર નહીં એનું મન, પરગણુ પરમારથી, કરે દાન ને પુન્ય ભક્તિ ધણી ભગવાનની. હરી કથા ધેર થાય, અસત્યથી અળગાં રહે, અધર્મ હેર નવ ધાય, ખાન પાન મન મનતાં. ધેર ધેર ઓછવ રંગ, સત્ય ધર્મ પાળે સહી, આનંદ સૌને અંગ રૂપવંત પુરૂષ ધણાં શુંકરું મુખે વખાણુ, જોતાં આખિ હરે આપણી. વાજે મોહનાં આણુ. વળી પર સ્વાર્થ પાળે ધણાં. ભક્ત આધીન ભગવાન દયા દ્રષ્ટી સહુ ઉપર સહી. અક્લત ચતુરસુખણુ અંતરજામી મન વીશે. તેનેછે સર્વ સમાન અવર પુરૂષ સર્વે તળ્યાં સમ આપને બેઠી જાણુ. કદાપી કોઇ નર પરણાવશે. તો તમશે પોતાનું તન. બાળહત્યા શિર બેસશે. વળીજશે પેઠની તન. એક હાની બીજી હાંસી થશે. વળી વિચારી જીવોને મન. એવાં વચન શ્રવણુ સુણી. વિનતા થઇ પ્રસન તમે કહો તે કીજીએ સાચી કહી તમે વાત, ત્યારે છે પેલો કાગળ ધર્યો. એ સીરકસ્તાનનો રામ જખી છે તે નર તણી. શોભા અપરમપાર. આપણુ કરતાં નાણુક એ કાગળ મધે સાર તે નર કદી એહી આવશે, તો સખળું થાશે કામ. જોઇ જખી તે નર તણી. પ્રસન થઇ તે કામ વળી હો-શના પ્રતે કહી તે વીનતાએ વાંત. એ નર કેઈ પેરે આવશે. કામ આશે રળીયાત માન્યું મન માનવ ઉપર. તો પરણાવું આ ઠામ વી-

મળીને પાણી થઇ. કહ્યું કર્યું તે કામ. હોશનાઅસ મોકલી તહી, તે વેળા તે સાચ. તેવી વાત હું તમને કહું, તે સાંભળો એ વાત

ચોપાદ—એ નરને શોધી લાવીશું અમો. એની ચીંતા નવ કર-
શો તમો; સીરકસ્તાન છે એનો મુકામ. માણસ મોકલી તેણે કામ મારે
ઘેર તેડાવીશ રાય, નીચે માનજે મારી સાય, ધવળમંગળ ગવરાવે
ગીત. હરખ આણીને પુરી પ્રીત. સામઘયાં કરાવો તમવાર. અંકપ રચાવો
અપરંમપાર; સાતમે દિવસે લેઇ આવું જાન, દેવતાઇ હોશે રાજાન. લા-
ખેણોલાવેલીજાએ. કન્યાદાન કોડે દીજાએ. તે સંજ તે માટે થઇ સાતમે
દિવસે આવશું અહીં હોશી વાર ગઇ હુલાસણી. તે રાણી ગઇ રાજાની
બણી; સઘળી વાત વીસ્તારી કહી. હોસના પોતાને ઘેર ગઇ. શણગાર્યું
ત્યાં નમ્ર વિશાળ, કહ્યું વરને પરણાવા બાળ. પરમેશ્વરને ઉચ નીચ
ન કાય. સરવે સમાનજ તેને હોય કુંવરી તણું તે બાળે દુઃખ; નીત
નીસાસા નાખે મુખ. માટે કુંવરી પરણાવો સહી માફ મન તો રાજ
અહી ; કન્યાદાન કોડે દીજાએ, લાખેણો લાવો લીજાએ, એમ રાણી
મુખ ખોલી વાણ. છખી આપી કરમા તે જાણ. સાત દિવસમા આવું
લઇ માટે સામાન કરોને સહી. દેવતાઇ રૂપ છે, તેની દેહ દેખી છખીને
ઉપનયો. સ્નેહ તવ મતથી થયાં રળીયાત, રાણી પ્રત્યે બોલ્યાં વાત
એ ઉપર રાજ સહુ તમે. લ્યોને પરણાવીએ પુત્રી અમે. પુત્રી મનથશે
રળીયાત તો સાં કડે વીવાહની વાત એમ કહી તેડાવી દાસ, લઇ
જાઓ જાંકાવળીની પાસ. એ છખી દેખાડ જઇ તું રાજ ચાય તો
પરણાવું હું. પોતાકું તારા મનનો રળો. એમ કહી દાસી મોકલી આવી
તે જાંકાવળીની પાસ. આપી છખી પામી હુલાસ, દીઠો મન માનતો
હરખ્યું મન, ધન લીધે તે આજનો દન. રૂદીયા સાથે દાખી કરી,
સખી પ્રત્યે વાણી આચરી, આજનો લળીયું માફે બાગ્ય; આજક મ-

જ્યો આણી જાગ. તુમને કંઈ અજાણ્યું નથી, તે નર જોવા પ્રમદ
સરવથી વચન બંકાવળીનાં સુણી, સમેદપરીએ વાણી લણી.

દોહરો—સમેદપરી ત્યાં જોયરી બેહેન પોહોતી મનની આશ, તુ-
જ પીતાએ છામી મોકલી પ્રીતે તમારી પાસ એને પરણાવું હેતથી.
માને કુંવરીનું મન, સખા વીશે એમ બોલીયા. રાજા મુખે બોલ્યા
વચન. મનનો માન્યોમળ્યો તુને, પહોંચ્યા મનના કોડ, વીન્દોમના
સંગેગ થશે. પરણશે જુગતે જોડ પ્રસન્ન થઈ તે પ્રેમદા. એ બચ્ચાનું
હામ, તે તણી દીરપારથડી, પોતી મનની હામ. એમ વીચાર્યું મન વીશે.
આનંદ મલ્યા અંગ, હરી સચન મુખ જોયરી સાહેલી કેરે સંગ
પ્રતી ઉતાર ત્યાં કહાવીયો, તમે પીતા હું તન, તમને ગમે તે મુજને
ગમે, હરખ્યું મારે મન એક ગાય બીજી દીકરી, જ્યાં આપે ત્યાં જાય.
બપ્પા લેખ કરમે સહી, તે મીથ્યા નવ થાય. માહરં મનરાજ
સહી. તમે પરી તે વાત, એ રીતે ધડાં કહાવીયું, દાસી સાથે વાત.
સમેદપરીએ જઈ કહ્યું, તમ પુત્રીનું રીજ્યું મન, એ નરને પરણાવો
મુને, એમ બોલી મુખ વચન લારે રાજા રીજ્યો, ખુશાલી વાધી
ઘેર ઘેર, મંડપ રચાવ્યો મોકળો, સામાન કર્યો બહુ પેર, હોસે નાર
લાંથી થઈ, ચતુરાઈ થકી તે કાર શીરકસ્તાનનો રાજ્યો, આવ્યો
હો આપણે મામ, જીવતદાન આપ્યું પુત્રીને, રાક્ષસનો ફેડ્યો હામ.
તેના ગુણનો પારજ નથી શું જોશીમણ થશે રામ. એક ગુણ
આપણુ કીજ્યો, તો જશ વધે પુર માંમ, બંકાવલી આવી અહીં,
તેણે દીહું રાખનું મુખ, આશક પડીને તે વરે. તજીને બેઠી મુખ,
ખાત તાત રાજ થયાં, પુત્રીનું રીજ્યું મન. પિયજશ્યોએ એમ કહ્યું પ્રસન્ન
મનું મુજ મન જન લાગ્યાવો તમે, એવું કહ્યું મુખ લાંબ માટે મામએ

કીજીએ. તો જશ વાચે જુગમાંય. ગુણ ઓશીમણ થાઓ એકને
હરખે આહરું મન. હસી કરી એમ બોલીયાં, સ્વામી સાથે વચન

ચોપાઇ—ત્યારે મુશાફરશાહ બોલ્યા વાણુ સાંભળ રાણી ચતુર
સુગણુ. નવ કહેલી તે કાહો છો વાત. ક્યાં ગંધર્વ ક્યાં માનવજાત
દેવતાને દુહર્ષ છે વસ્ત. તે માનવી કેમ જાણે હસ્ત. કુંવરી કેરંજી
છે મન વળી માતપીતા છે પ્રસન, વળી તાહરી સંપુર્ણ મેહેર. કરો
કામ એ રૂકીપેર. જો જાણો તો કરો એ કાળ ઓશીમણ થાઓની
આજ, કરવું આપણે એવું કાળ, એવો સવાલ ક્યાં તે જાગ; કાલક
એક આવ્યો તેટલે, બોલાવ્યા રાખને એટલે; કાગળ કરતાં આપ્યો
જાણુ, સુખ થકી તે બોલ્યો વાણુ; પિરોજશાએ મોકલ્યા આંધ,
લખ્યા પ્રમાણે કરખે ત્યાંય. શ્રી જીજરા છે એક ગામ, મુજફરશી
રાજનું નામ લખિતંગ સરગપુરી શુભ નામ, પિરોજશાના દંડવત
પ્રજામ લખી વિનતી એ છે સાર, બંકાવધી છે મારી કુમાર; તેનો
જાય છે કન્યાકાળ, નથી ગમતો ગંધર્વનો બાળ ધમ્માવર વરેડેસદિ,
એમાં આપણું કાંઈ જોર નહિ; કેહે છે માનવી સાથે વર નહિતર દેહ
પાડીને મરું, એવી હોડ પાડીને રહી. માટે એને શું કરીએ અહીં;
સિરકસ્તાન તણો જે ભુપ તેનું પદ મહે દીડું રૂપ, તેની બોળકરી
લાવજો, જન લઇ વહેલા આવજો, અહિયાં સામાન કરીએ તપધાર,
સાત દિવસમાં આવજો આ કાર. એવું પત્ર વાંચ્યું તે દન, મુશાફર-
શાનું હરખ્યું મન; વેહેલ્યા જોગ ધાણુને પાન, સજન તેડાવી બોલ્યા
બાણુ તેકયો કુંવરને આણી ઉલાસ, મુજફરશાએ બેસાડ્યો પાસ; ગાં-
ધર્વ મળ્યા છે અપાર, તે સરવેમાં વધારે ભાર. એના બળપ્રાકમનો
ખરજ નથી, સહજ સહસ મારી સરવથી; મુજવી મારી દીકરી, તે

ગુલુ કેમ જાળી વિસરી. મુજ પુત્રીને તો લગની કહી. તે વચનનો લોપીએ નહિ. નહિતો કરત તમારો દાસા. સેવ દારણુ આપત તમ પાસ. માટે લાઇની દીકરી જાણુ. તેને કણુવ કરો નીરવાણુ. એમ કહિને તિલક કરયું શ્રીફળ સોપારી કરમાં ધરયુ. જાણુ તારા મધે જેમ જાશી, એવું રૂપ રહ્યું છે હશી. ગાંધર્વ સરખા મારા માત્ર. રાએ કુંવર આગળ ત્રણુ માત્ર. જોઇ કાંતિને હરખયું મન, નરનારી સહુ યયા પ્રમન, રૂપરૂપા ધણી હરખી કાયા પીટી ચોળી રાખને ત્યાં. દિવ્ય વસ્ત્ર સોજે જાણુગાર નાટારંગ થયા અપાર.

દોહરો—પુરમાં ખુશાલી થઇ રહી. ચિત્ર વિચિત્રનાં કામચંદ રવા ઘેરે ઘેર જરી તણા. અમુલ્ય ખોજનાં સાર રોચનાં ધણી થઇ રહી ઉઘોત ઠરો દાર. રામ તાન વાળે ધરે ધરે, છત્રોવાળાં માંય. નરનારોની સહુ મગન છે. કરે ખુશાલી ત્યાં. બક્ષ બોજન બક્ષી ભાતમાં. અમરત વસ્તુ અદાર. નગર બોજન નિત્યે કરે શોભા અપરંપાર રાજમંડપ તણી રચના કહેતાં કહી નવ જાય વીજકરમા ભલા બમે, તેથી બહુ રચનાય. રતનમણી જડાવ સહુકીર્તમ માણેક લાજ સુવરણુ સ્થંભ સોબી રહ્યાં. શોભે પરજવાળ. તદ્દય મલેયા જડાવામાં રંગબેરંગીઘાટ. જળહળ જોત ઝળકી રહીનવજાણે દિવસ કે રાત. ઈંદ્રપુરો કોણુ માત્ર છે, એવી મંડપ રચનાય પીરોજ જાહ હરખીયો ધણું. આનંદ અંગ ન માય. બંધાવળી તે ખુશીધણી પીટી ચોળી છે કાય. આલુપણની ગણતરી નથી ત્યાં. સો દાસી-ક્ષાય. અપસરાને સઘળી શુંદરી. સહુ ઉદેકાર ઉઘોગ અલુપણુ વસ્ત્ર શોબી રહ્યાં. જાણુ વિજળી જ્યોત રંગ રાગ બેઠા કરે બંધાવળીની પાસ. હાસવીનોદ તે ચાતુરી સહુ મનમાં હાસ લગન દિવસ

આખો અહીં મુજરશા લાગ્યા જન ઉતારો આખો સહી દીર્ઘા
જાઝા માન. રૂખ્યા સાથ નાર બે, અવર બિજી સહુ નાર; પુરુષ
પ્રતાપી પ્રાક્રમી. ગાંધર્વના કુમાર. જનની પાસે સહુ ઉતારયા વરરાય;
તારા મધ્યે જેમ ચંદ્રમા, તેમ શોભે કુંવરનીકાય, એવું રૂપ શોભી
રહ્યું. જોતાં હરખ્યા સહુનાં મન આંખ ટાઢી સહુની થઈ. નગર-
વાસી સહુ જન.

ચોપાઈ—આવી બેઠાં અન્યો અન્ય ત્યાં, આનંદ સહુને અંજ
ન માય; સહુ સજ્જન સહોદર જોડ, પોહોઆ સૌના મનના ઠોડ;
ખાન પાન કર્યા તહી લગન તણી વેળા તો થઈ; બંકાવળીને શણ-
ગારી તહીં, તેની ઉપમા નવજયે કહી; વાળે વાળોમોતીની લહેરપહેરીને
બેઠી છે ઘેર; નેત્ર અણીયાળી અંજન સાર કઠે આલુષણો
પાર કાને ઝાલની ઝળકે જાત, જાણે જ્ઞાન થાય ઉઘોત; લલાચ્યાક્રમે
લપકે સાર; જાણે વીજળીનો ચમકાર દંત મધે શોભે રેખાય, જાણે
તારા ઝળકે માંલ અધુર મધે શોભે પરવાલ. નારંગી સરખા શોભે
ગાલ. હુય ઉપર કંચુકી તંગ. તે મધે જડાવ છે નંગ; તે ઉપર છુટી
છે વેણુ, જાણે મણીધર ફેરી ફેણુ; વચ્ચે કસુંબીની શોભાને નહીં પાર
દેખીને મનડું હમે, આલુષણુ રતન જડાવ તેની શોભાના નહીં પાર,
દરીમેખલા શોભે લંક, તેને વળીઓ આડો આક જોવો જાણે કદળીનો
છાડ, તે માટે કણુ નહીં ખોડ; પગની પાત્રી કુમ કુમ વરણુ કમકમ
કરતી ધરે છે ચરણુ કલાં કાંખી લંગરને હાર તેનો નાદ થાય ધમ
કાર મહબરી હાથીણી હોમ જેમ. ચાલ તેની શોભે છે તેમ સંજ્યા
વચ્ચે સેળે શણુગાર, મુખ જપે છે રાજકુમાર. સ્વામી સ્વામી જપે છે
મુખ ક્યારે પામીશું તેનું મુખ; રાજકુંવરને હરખ ન માય, તેની સોજા

શી વરણું આંધ્ર મુખ સોભે જાણે કમલ સમાન, રૂપે જાણે ઉગ્રે
ભાણુ, નેત્ર જાણે મોહીનીનો હંદ, બગુડી જાણે પુનમનો ચંદ્ર; કપાલ
શોભે શીષ આકાર નાથીકા જાણે તેલની ધાર, એવું રૂપ કર્યું
છે વથી, જાણે આશમાં સુરજ શયી. કાને કુંડળ શોભે છે લાલ, મુ-
ઝડ માથે શોભે છે લાલ, સોભી રહી છે વાંકી પાખ શીરપેચ છઠીત્ર
ખાંધો તે જાગ. ફરતી મોતીની ત્યાં ગુલ, શોભી રહ્યાં તે મહેકુલ.
હીરા કંત સોભે છે વિલાસ, વાણી મુણ્ણવામાં આવે ખાસ. કંઈ છે
મોતીની માળ, શુભ તીલક કર્યું છે લાલ, જરીનો વાધો સોભે ઉ-
દ્યોત જાણે તે ઝમઝમતી જોત જોતાં આંખ સફુની ફરી, ગુલબંધા.
વળી હરખી ધણી, જાણે ઈંદ્ર સમાનો રાય, તેવી સોભે માનવનીકાય

દાહુરો—જન સમો થયો નહી. વરધોડો થયો તત્તવાર, સ્વાર
ખાળા સોભી રહ્યા, તેની શોભા અપરમપાર દીવ્ય વસ્ત્ર સોભી રહ્યાં,
ધોડે થયા અસ્વાર, બીજાં વાહન શોભી રહ્યાં, કેટલો કહું વીસ્તારહસ્તી
ધણી કલોશમાં રતન જડીતછે સફુ સાજ પગમાં તોડા સોના તણા,
શોભી રહ્યા જગરાય ધબ્બ તેજ ઝળકી રહ્યા, થાય છત્રીસે નાદટોલ
દમકે વાગી રહ્યા, કાને ન પડેસાદ રૂઝનાઇ શોભા કહેવાતી નથી, અ
પરંપાર અપાર, મેતાળ છુટે ત્યાં બહુ ઉદ્યોતકાર તે ઠાર, અપસરા
નજર ત્યાં કરે. તેની શોભા કહી નવ જાંચ મુજફરશાહ જાણેસહી,
હરખ અંજ ન માંચ જરકણી પાછળ થઇ રૂઝના પોસનહાર. અવર
અપસરા અતીધણી, તેની સોભા અપરંપાર વાસી સ્વર્મપુરી તણાં,
જાણે સઘળા લોક મુખ જુવે વરસાયનું સમી જાંચ છે શોક છળ
જરખાં અટારીએ, કાઇ જાળીમાં કાઇ બહાર. જોવા કારણ સફુ
નીસર્યા, નાનાં મોટાં નરનાર ઈંદ્ર તણી સફુ અપસરા તે સોભા
કહી નવ જાંચ તે જોઇ મુખ રાયનું, અન મગન થઇ છે કાંચ.

કામદેવથી અધીક છે ઇંદ્ર રાજા કોણુ માત્ર, દીવ્ય વસ્ત્ર ઝળીટી રહ્યાં
ધણી શોભા છે માત્ર ઘેર ઘેર ને બહાર બહાર વરતું વખાણીએરૂપ,
ધન ધન એ માનવી મૃત્યુ લોકનો ભુપ ધન ભાગ્ય અંકાવળીતણું,
એ નરનો ઝાલસે હાથ; જનમ સફળ એનો થશે એમ કરે સહુવાત
ફેરવ્યો વરધોડો શહેરમાં પછે ગયા મંડપ દ્વાર. ત્યાં જાત ઉભા રહ્યા
વરત્યો જેજેકાર રાણીએ લીધો પોખીને બેસાડ્યો મોઢેરા મીઠા
અંતર પટ વચમાં ધરી. કન્યા પથરાવી ત્યાં વેદની ધુન બાહ્ય
મગનકુળ રીતે તો ત્યાં કરી પોહોત્યા મનના કાક, નરનારી પર
ણીને ઉઠીયાં બેઠેજણા ભુગતે જોડ,

ચોપાછ—કુળ આચારની રીતે કરી, રાજકુંવરને કન્યા વરી,
પોતીસૌના મનની આશા થયા પ્રસન્ન આણી ઉભાસ, ફરયા મંગળ
ખાધો કંસાર જેજેકાર વરત્યો તે ઠાર; કન્યાદાન આપ્યું તે રાય,
આપ્યું તેને અંગ ન માય. આપ્યાં ગણી મુમતાની માળ, વાહન
અશ્વ અને સુખપાલ, દીવ્ય વસ્ત્ર આલુપણુ સહી, તેની સોભા નવ
જાએ કહી આપ્યા મોટા મહેલ અવાસ. સેવા કારણ આપી દાસ,
અષ્ટમાસિક નવ નીધી સહી, કશી વાતની ઉત્ત નવ રહી. વાજતે
ગાજતે કર્યા વીદાય, સજ્જન સરવે મળવાને જાય. મહેલમાં ઉતર્યો
નરને નાર, રાજકુંવરને કર્યો બુહાર મળી બેટી સહુ ગયા મુકામ.
પોતી મનડા ફેરી હામ. અંકાવળી બેઠી સ્વામીની પાસ, કંઠે ચાહે
ધાલીને હાથ, પ્રેમે પ્રેમ ગયો છે ત્યાં મળી પોતી બેઠેના મનની રળી
સુખ સંન્યા ઉપર સુતાં જઈ અમુક મોતી વીધાયું તહી વિનતા.
પોત્યો અભીલાષ, કંઠે વળગી સુતી પાસ. ચાર પોહોર રજનીર
રમી, વીરહની વેદના સખળી સમો; પ્રાતઃકાળ થયો જેટલેસાદ કરે
પણી તેટલે. અંકાવળી કહી દીધી સાદ, ઉઠે બેઠેન આણી ઉભાર

નીરબે સુતા નરને નાર કામ થયાં હવે મનમાં સાર. એવાં વચન સુણી તે ઠાર ઝડપ કરીને ઉઠી નાર; વસ્ત્ર સજીને ઉભી થઇ. રૂપ વ્યાની પાસે ગઇ; બેઠી બેઠેન તે બંને પાસે અન્યો અન્યકરે છેહાસ્ય

દોહરો—રૂપવ્યા મુખ ઓચરી, તારિ પોચી મનની આશ; સુખ સાગર તે ભોગવ્યું સુતી સ્વામીની પાસ, બેઠેન તુજ પ્રતાપથી. પોચા મનના કોડ; લાહાવા લાખેણો લીધો સહી, સુખ ભોગવ્યું જુગતે જોડ, હાસ વચન મુખ ઓચરી, કોઇ આશુક માશુકની થાય; સુધડ નરની સંગે રમેતો સંદેહ મનનો જાય અચ્છીને સુખ સ્વામિ તણું. ઝાઝું નથી એમાં સાર; એ વાતનો સંદેહ ભાગશે ન્યારે તુ પરણશે નાર, એવાં વિનોદ કીધાં મળી, પછી માગી રજાય, માતપીત પુત્રી ત્યાં થઇ જીજીરા ગઢ જાય રાજ્ય રાણીને મળ્યા રાજકુંવરને ક્યાં જુહાર રતનજીત મહેલને મળીયાં ઉમરાવતનો વાસ વધિલવ ભાગવ્યો લક્ષી ભાતનો નર નારી બેઠે પાસ; કનક સીંદાસન બેઠાં સહી, શીરપર ચમર ઢોળાય; હર્ષિ હરખ ન થાય, ઇંદ્ર મંડપ અતી રણીઆમણી; તેની શોભા શી કહું મુખ; ત્યાં અપસરા નૃત્ય કરે સહુ; બેશ માત્ર નહીં દુખ, ગાન સહુ કરે તાણી. ઉમેદ આણીને અંજ, બંકાવળી બેસે નહિ. સ્વામી કરે સંગ દેવાંગના સહુ દેવની તે માનવને દેશે માન, બંકાવળીની દાસી છે. માટે કર ચાહત્ર ગાન અપસરા અનેક ત્યાં સહી, એક એકથી રૂપ અપાર; તે સરસ્વી સરદાર છે, બંકાવળી ગુણુ લાંડાર માટે સહુ આધિન છે સરવે રહિ છે હજુર; સુખ ભોગવે છે નર તણું, દિન દિન પામે નુર.

નોંધ—વજ્રા દિવસ એમ ભોગવ્યું સુખ, રાજકુંવર પછે બોલે સુખ; બંકાવળી પ્રત્યે બોલ્યો વાણુ. સાંભળ વિવતા મનુર સુખાણુ.

માત પીતા સહોદર જન. તેને મળવા માફ મન; લાખી મનમાં ધરતી હશે દુખ, તજી બેઠી હશે સરવે સુખ, મારે વળેગે તજસે પ્રાણ, તેની હત્યા મુજ સિર જાણ; ત્યાં પણ બાગ બગીચા મહેલ, ત્યાં જઈને કરશું બહુસહેલ, જે તારા મનને ગમે નાર, તે ચાલીએ કુટુંબ પરિવાર, એવાં સ્વામીનાં સુણી વચન પરસન થયું વિનતાનું મન, તમને ગમતું હોય બરથાર, તે વાણે જઈયે તે ઠાર; માતપિતાની માથું રજાય, કાલે કુચ કરીશું રાય. એમ કહી તપ્યાર કયો રમ, માગી શિખ ત્રિધો પછી પંથ જ્યાં છે પોતા કેરી માત. પીતા ને મળ્યાનું છે કામ, હું પણ સ્વામિની સાથે પળું, સર્ગા સહોદરને જઈ મળું; માટે માતાજી રમ દીજીએ, વહાણું વાતે સીખ કીજીએ; એનાં પુત્રીનાં શુંણી વચન, હરખ્યું તે નારીનું મન. તેણે સ્વામિને વિનવ્યો જઈ, હકિકત પુત્રીની કહિ, જમાઈ માગે છે રજાય. આપો તે પોતાને દેશ જાય, માટે વિદાય કરે. નરને નાર. મળે જઈ કુટુંબ પરિવાર, ત્યારે રાજા થયે સ્વર્ગઆત, રાણી પ્રત્યે બોલ્યો જાત, કાલે સવારે કરશું કામ, પહોચાડિશું પુત્રીની હામ. બંધાવળીને કહ્યું તેઠાર કાલે વિદાય કરશું નાર; તારા બાપે કહ્યું છે મુખ, પુત્રો કેરાં ટાળશું દુઃખ; આપીશું ગજ રથ તોખાર, વિદાય કરશું રાજકુંવર બહો હરખ તે મનમાં ધરિ, સ્વામિ પાસે તે પરવરિ, સધળી વાત વિસ્તારી કહિ, સુખસન્યાપર સુતી તહી, અમરત મેવા કિંવા અહાર, હવે તેડ્યો રાજકુંવાર.

દોહરા—પિરૂશા મને રીજીએ, તેડાવ્યો રાજકુંમાર, પાસે લેખ બેસાડીયો, સભા મધે સાડી. સરપાવ લાખોતો આખીયો. આલુશણ અમુજ; વજ્ર આપ્યાં બહી જાતનાં શોભા શી કહું અતુલ આણે. લાલ લિલમ સહિ, મુકતામણી મહા મોટ, બરી પેરીએ ત્યાં સહી, તેને શાની ખોટ, અથ આખા એકસો તહી, પામલા તેન જાત.

મગન મારગે પરવરે, અરુણી પાટોળી ભાત. હસ્તી એક ઐરાવતી,
અંગે શેભે સુભ સાબ; પલાણે ફરતાં મોતિ સહિ, મધ જડિ પમ-
વાળ વાહન ખીજા અતિ ધણાં, તેનિ સોજાનો નહિ પાર; કવિ કહે
શું વરણું, એ રચના એ ઠાર. એક સો દાસિ આપી સહી, એક
એકથી અદકુ રૂપ, સો રાક્ષસ આપ્યા સાથમાં, તે સાથે બોલ્યો લુપ.
સીરકરથાન મુકીને આવજો, પાછા આપણે મુકામ; કુલની પ્રમાણે
મુકજો; એમ બોલે તે ઠામ બંકાવળીને સાસરવાસો કર્યો, અપરમપાર
અપાર; આલુષણુ ભાત ભાતનાં વીદાય કર્યાં તે ઠાર, નર નારિને
વિદાય કર્યાં. સજનને મળવા જાય મળી બેટી પાછા ફર્યાં આણુંદ
અંગ ન મામ, રાજ રાણી પાછાં ફર્યાં. મળી બેટી તે દિશ, રાજ-
કુંવર ત્યાં નીસર્યા, સસરાને નામી શીશ, વાજતે ગાજતે પરવર્યા.
કુચ મુકામ જાય; રાક્ષસ સાથે ઝડપમાં આણુંદ અંગ ન માય થોડા
દિવસમાં આવીયાં, શિરકરથાન મુકામ, પોતીકા બાગમાં ઉતર્યા.
બોલોતિ મનની હામ. અપર રાણીને થઈ તહીં સાખી એમદા નાર
કુખ ગયું દિશડા તણુ, તેણે સજ્યા સોજ સણુગાર, આવીને ચરણે
નમી, આહીજન દિધું તે ઠાર; સુખના સાગર હિલટ્યા, મળિયો રાજ.
કુંભાર બંકાવળી બેટી જઈ, તે પણુ રાખી પાસ; ત્રીજી નાર. હ
તમ તણી, એમ કહી બેડ્યા હાથ એમ મળી બેટી સહી તણે
નાર તે ઠાર; ઈંદ્ર તણી શૌભા સવિ, સંધ કરે તણુ નાર.

ચોપાદ—પછે રાજકુંવરે વિચારયુ તહી, પિતાને કાગળ લખીવો
અહી, તણુ નારિ હ પરણ્યો આપ તે પિતા તણો પ્રતાપ એવું
મનમું, ધારયું તે વાર. તણે રાણીને પુછ્યા સમાચાર પિતા માતાને
કહાવ્યું મહિ બંકાવળીને મળવા આવો અહિ, ત્યારે રાણી કહે સાંભળા
સજન તમને લગે તે કરો આ દિન, સાસુ સસરાને મળીશું આજ, તો તો

સરથે મનમાં કાજ. એવી વાણી સાંભળી તે તેણી, કાગળ લખવા બેઠો સહિ, પોતે મન વ્યાણી ઉભાસ, લખ્યો કાગળ ચિત્ત રાખી પાસ રવતશ્રી સીરકરતાન ગામ; રાજજી જલદસંગ નામ લખીતંત્ર તાજજી મુખ ગુલામ. કરનેડીને દંડ પ્રણામ, કાગળમાં લખી છે વિનતિ લખ્યા પ્રમાણે કરને જીવતિ, તમ પ્રતાપ પામ્યો બહુ, રાક્ષસિ માયા જીવ્યા સહુ. ગધિરવ લોકને વશ કર્યા, તે સરવે તમારી દયા, આપ સરા નારી પરણિ લાવીયો, તે સાથે બાગમાં બાવીયો. તે માટે લખી મેં વિનતિ, મળવા આવજો પ્રત્યીપતિ. તમે મળશો ત્યારે ચારીમુખ સત માનજો કહુ છું મુખ. માટે કાગળ લખી મોકલ્યો સહિ. કાસદ સાથે મોકલ્યો તહી; એનો પ્રતિઉત્તર આવજો, મળવાને વેહેલા આવજો

દોહરો.—લખિ કાગળને આપયો, કાસદને તેણી વાર. સીરકરતાનમાં પરવરો, મારા પિતા તજીં જ્યાં દાર કાગળ જઈને આપજો સભાતજો જ્યાં સાથ, ખીજા હાથે જાએ નહિ, આપજો હાથે હાથ એવું કહીને મોકલ્યો, સિરકરતાન તેણીવાર જઇ કરીને પોહોચીયો, ચાર ધડી મોજાર, સભા ભરી બેઠો સહુ, કચેરીમાં તેણીવાર, ત્યાં કાસદે જઇ કરી, નમીને કર્યો જીહાર મહારાજ કાગળ લાવીઓ, એમ કહી આપ્યો હાથ, રાજએ કાગળ જોઇ કરી, આપ્યો ફીઆ સાથ ઉઠેલીને વાંચીયો. ખુશી થયો મનમાં, ધન ધન દહાડો આવજોને ઉગ્યો શોભાથી ત્યાહે, વજર વજર તેડી વાણી કહી, કાગળ આવ્યો ગધિરવ લોકને વશ કરી, કન્યા લાગ્યો વીખ્યાત. માટે ત્યાં જવું સહી લાગ્યો પદમણી નાર. અપસરા સહીત તે બાવીયો, તેડે રાજકુંભાર, પછી જનાનો તઈમાર કર્યો, જઇને કહ્યા સમાચાર, પછે કાસદને આપી આમના, તે મયો બાગ મોજાર, હાનિકત સહુ માડી કહી, મળવા આવે રાજ આ ઠાર, રાજકુંવરે વશ ધર્યા, નારીએ સગ

જાણુમાર. સજ થઇ બેઠાં સહુ. જીવે ઘાટ નીરખાર. ત્યાં જતાનો સજ કરી. થયો રાજ તપ્યાર. ત્યારે ચાર. પુત્ર કહે. અમે આવીએ. મળવા ત્યાં. રાજ કહે ચાલો સહી. અકબલીણા સાર જીવો આ દેવકન્યા લાવીયો. તમે રમ્યા ગુણકાને ઠાર. અરવાર થઇને આવજો. મુજ પછવાડે રાજકુમાર જીવો ચતુરાઈ કુંવરની પછે કરજો મન વિચાર

ચોપાઇ—આવ્યાં માળાપ મળવાને કાજ. મળી બેટીને બેઠા આજ, પોતાને વિતિ જે તહી. માળાપ આગળ માંડી કહિ બંધાવણી આવીને ચરણે નખી સાસુ સસરાને મનમાં ગમી. ધણું ખુશી થયાં તેણી વાર, અરતક હાથ મુક્યો તે વાર સભા સહુ અચરત થઇ ખુશાલી સહુને વાધી તહી, ખાનપાન કરાવ્યાં મુખવાસ. મન મલે કરી ઉલાસ પછી પીતાએ માંગી રમ્ય સભા સહુને કહું છે ત્યાં ચાલો અસવારી કરો તપ્યાર બંધાવણીને આશીશ દીધી સાર, મળી કરીને ઘેરજ ગયા રાજકુંવર તે ઠામે. રહ્યા, એમ કરતાં ગયા બહુ દન. ત્યારે પછે શું વીત્યું મન. સરવે સાથે રંગે રમે. ભોજન મન ભાવતાં જમે. પછે નારીને ગરબ રહ્યો. બંધાવણીને પુત્રજ થયો. ધણું દિવસ એમ કરતાં ગયા, રાજકુંવર ત્યાં મોટા થયા વરસ સાતનો થયો જેટલે. રાજરીત સમજ્યો તેટલે. બંધાવણી ધણું હરખી મન. સ્વામી પ્રત્યે બોલી વચન એનો જનમ લ માવો અહીં, રાજકુંવરે સાંભળ્યું છે તહિ, બેશી તેડાવી કીધું કામ, બેશી બોલ્યો તેણે કામ નામ બળવંત પાડોજી તમે, લેખ પ્રમાણે કહું છું અમે. એવું સાંભળી થયો રણાઆત. પાડ્યું નામ મળી સહુ સાચ. વળી બેશી બોલ્યો તે ઠાર રાજકુંવર પ્રત્યે નીરખાર. ધણો ભાગ્યજાણી છે એહ. સત્ય કરીને માનજો તેહ. આવું સાંભળ્યું જેણીવાર. અરખ્યા ધણું તે રાજકુમાર ત્રીદાં ખુશી થયા જન

સહુ, જોશીને ધન આપ્યું બહુ; જોશી પોતાને ધેરજ મયા. દ્રવ્ય લે-
ધને સુખીયા થયા. એમ કરત વીસા બહુ દન, રાજકુંવરે વિચાર્યું
મન; પુત્ર આપણો મોટો થયો, હેત ધરીને બોલજ કહ્યો. સારે પુત્ર
બોલ્યો તે વાણુ, સાંભળો માતાજી ચતુરસુગ્મણુ. દાદાજીને મળતાના
કોડ નમીને કહુ છું કરજોડ. માટે જવા દોની તમે. ખુશી થઈને
કહું છું અમે સારે વીચાર્યું પોતે મન, સાંભળી વચન બોલ્યો રાજન
પુત્રજી તમે કહું નીરવાણુ, ધયાદ આલ્યું જલદંપુર જાણુ. તેને તેડવા
મોકલ્યા છે દાસ, પુત્રનું સુખ જોવાને કાજ.

દાદરો—રાજકુંવર એમ બોલીયા, સાંભળ બળવંત તન જાઓ
મળીને આવજો, આજથી ચોથે દન, માણસ દાદાજીનું આવીયું. તમને
તેડવા કાજ, તેની સાથે પરવરો, ઘોડે ચડોને આજ ત્યાંથી પુત્ર પરવર્યો.
ગયો સીરકરાતાન મોગર, રાજ સઆમાં આવી કરી, ચરણે લાગ્યો
તેણીવાર, જલદસંગ ધણું રીઝીઓ, તેડ્યો પુત્રને પાસ, બેળામાં બેસાડી
કરી, ચુંબન દીધું માલ પુત્ર દેખીને ધણું હરખીયો, ઉલટ અંગ ન માય;
ચતુરામ દીઠી ચોગણી, ખુશી થયા મનમાં. રાજાએ વીચાર્યું મન
વીધે. ભાગ્યશાળી છે એહ, હવે હું તો વરત્ર થયો. વિચાર કર્યો પછી
તેહ. વજીર તેડ્યો પોતા તણુ, વિચાર કર્યો તે સાથ; વજીરને કહું
મુખ થકી. એને પાટે બેસાડું આજ. જોશી બોલાવીને પુછ્યું સુખ
મહુરત નીરધાર, તે જતાવો મુજને નીચે કરી આ વાર સભા બરાધ
બેઠી સહી ઉલટ સહુને મન. ગોળ ધાણા વેંચે કરી. બોલ્યો વ-
ચન. સભા. સહુજ ખુશી રાજાએ કર્યું એ કામ. બળવંતને તેડી
કરી, બેસાડ્યો તેણે કામ. રાજ્યાસન બેસાડીયા, વાગ્યા દોલ નિશાન
જેજેકર સભામાં થયો. ખુશી થયા સહુ જન. રાજાએ સાંભળ્યું,
હરખા ધણું મન માંહ, પુત્રનો પુત્ર રાજ પામીયો, આનંદ અંગન

માય. રાજ ચલાવે આનંદથી, રાજ રીજ્યો મન. ખખર મધ કાકા ચા-
રને, તે ઉદાસ થાય મન. અમ છતાં રાજ એ કરે કોના ધરનો ન્યામ
મુજ પીતાએ વીપરીત કર્યું, એ તો શું કહેવાય. તેવું વિચારી
નીસર્યા ગયા પીતાની પાસ, ત્યાં જઇને વીનતી કરી, એ શું કાંઈ વાત
ત્યાં પીતા કહે પુત્ર સંગ યોગ્ય નહીં તુમ રાજ, સૌકા તરસે એ
મકી. માટે સોપીયું રાજનું કાજ. તમે રાજ ચલાવું શીખ્યા નથી. તો
શું કરીએ કામ શુભામી કામ દેવદાવીયા. રમીયા. જુગડું તે કામ
મોટી એય તમને સહી. સહિ હરખ્યા પુરના લોક, તમે ખાઓ પીઓ
ખુખી કરો અલખ બોગવો અપાર. હુકમ કરે બળવંતજી તે પ્રમાણે
રહો આ વાર એવું કરીને મોકલ્યા. પુત્ર પેલા ચાર, નીચુ જોઇને
તે ગયા, આવ્યા પીતાને દાર.

હામો—જુડું દેહમાં કુખ જુખ પણ તેથી જુડી; જુડુ દેહનું કામ
કામકામું કાસકુ પણ કરવું જુગડી જુડુ કહે રાજ ગયા તણ.

દોહરો— તે ખખર મધ છે બાગમાં, હરખ્યો બાજું તે રાજ
સાચીએ જઇને કહ્યું તમ પુત્ર પામીયો રાજ. બંકાવળી બાજું રીઝ્યા
બીજી રીજી નાર; મુજ સહચરનો પુત્ર તે પામ્યો રાજ. કારભાર બજો
હરખ તાંહાં મધ રહ્યો. વધામણાં ધેર ધેર હવે કામળ આપીયો. રાજ
પામો તેની પેર. પુત્ર રાજ પીતાનું કરે. પોતે ચલાવે ધેર બાગબગીચા
જોઇ કરી, હરખે છે બહુ પેર. આવ પીવે આનંદમાં, જોઇજા ચાપ
ધેર ધેર; એ વાત રહી એટલે, કહું ચારે બાઇની પેર.

ચોપાઇ—ચાર જણા વિચારજ કરે. સાનમાં બાજુ પીતાનો બહે
મણી અતુરાઇ કરે છે સહી. પણ બળવંત સાથે માને નહીં એમ મધ

મયા બહુ દન; કાચલી થયા પોતે રાજન આ આકુળવ્યાકુળપોતાનેમન
ખોલ્યા બળવંત મુખ વચન દાદાજી એક કહું વીનતી, તે સંભાવી
કાને કથી હું બળવંત વાદાલો છું ધણુ ન ચાલે ચાર કાકા તણું
અતુલ્ય બળ મારું છે જાણુ ચાર કાકાનું નવ ચાલે વાણુ ત્યારેસજ્જકમ
ન સોંપ્યું એહને, સત કરી માની લીધો મને આપ અપત્યારઆપીએ,
સદેહ પનનો ભાગીએ એવી મોહાર કરી આપીએ સહી બળવંતનિ-
શિંત એકો તહી નવ ચાલ્યું ચારનું તહી. મનમાં સમજીને રહ્યાસહી,
હવે વાત એક નવી થઈ દાદાજી મરણુ પામ્યા સહી બળવંતરાજ
પોતાનું કરે, કાકાનું મનમાં નવ ધરે. ખાચ પિયે ને ખુખી કરે, બીજી
વાત મનમાં નવ ધરે એ વાત અદિયાથી રહી પંકાવળી એ સામ-
જ્યું તહિ તેણે બળવંતને કહાવ્યું સહી, તમો કાકાને છેહ દેતા નહિ
તમો કાકાને શું કહિએ કથી તમને શિખામણ દેતા નથી, તમો 'છો
અહિં વિદ્યા ગુણ જાણુ, તેમાં જાણુ શું કહીએ વાણુ, વેદ પુરાણ
કહીએ કથી, પિતા કાકામાં અંતર નથી. પીતાનું રાજ તે પુત્રજકરે
ધરમ આપણો તેથી ફરે એવું કાગળમાં લખ્યું છે સહી, એકકાસદને
મોકલ્યો તહી; જઈ કાસદે કર્યા પ્રણામ કાગળ કરમાં આપોતેકામ,
વાચી હરખ્યું અંતકરણુ માત પીતાના પામું ચરણુ માતા વચન
મિથ્યા નવ કરે, રહિરવ નરકમાં નહી સાંચરે.

દોહરો—બળવંત બુધી આગળે; વાંચ્યો માતાનો પત્ર; કાકાને
ચરણે નચ્યો આપી મે નો છત્ર, અમલ પડે આપીયો વળી
આપ્યો કરનો કટાર, રાજવાસન આપ્યું વળી, દીધો બહુ મનુ
કાર. માત પિતાએ તેડાવીયો. અમો જઈશું અમારે ગામ,
ખાઓ પિયો ને ખુખી કરે શખને પિતાનું નામ ચારે મિ-

તમા હરખીઆ દિધી બહુ આશીશ માત પિતાની ભક્તિ કરે. તેને સનમુખ શ્રી જુગદીશ પછી આત્મા માગી સંચર્યા, ઉલટચંપ્રાં નમાય. પ્રદક્ષણા કરી પ્રણમીયો. માતપિતાને પાય રૂપ દેખી રીજી ઘણું કરી એવું શુભ કાજ. આપણે જઈએ બંકાપુરી. આપી પુત્રને રાજ. જોશી તેડયા જુગતશું આદર દીધાં માન લગતલાખેજું કહે તમે રાજતમેજેમ બાણ. ત્યારે જુગતે જોશી બોલીયા ગુરૂ ધર પ્રયોગ છે સાર. સાજ બેસાડો રિક્કમાં. તપશે તેજ અપાર. વચન સૂણી હરખ્યા ધાણું કિધાં સધળાં કાજ. દાન પુન્ય કીધાં ઘણાં બહુવંતને સોચું રાજવિમાને બેસી બેઠે જણા. બંકાવલી મોઝર માનવી રૂપ મરી ગયું, પામ્યા દેવાંશી અવતાર મુખ બોગવે સ્વરગતું પામ્યા સુરપદ ધામ પ્રાકરમ કીધાં અતિ ઘણાં જુગમાં રહે એક નામ.

ચોપાઈ—જેણે મુખે સમરયા શ્રી રામ, જુગમાં રહે એક એનું નામ અમદાવ કીધા બહુ ઠામ કરયું જેણે પરમાયતું કામ. એ પામે વષ્ટકુંઠ ધામ, જુગતે જશ વાધે પુર ગામ. જુગ જશ મનમાં જેહનો, કહે કવી તેને જીવતો જાણવો.

દોહરો—એવા પ્રાકરમજે કરે રાખી હરહામાં ધીર નામ રહે નવ ખંડમાં. જેવો વીરમવીર એ કથા જે સાંભળે કરે જે પુન્યતે દાન આ લોકમાં જશ પામશે. પરલોકે બહુ માન જુદિ પ્રમાણે આતુરી ધરીતે મન ઉદ્ધાસ તે ગાય શીખેતે. સાંભળે, તેનો વષ્ટકુંઠ વાસ. શ્રોતા વક્તા સાંભળે પોહોયે મનમાં ઠાડ. સામળ કહે સદે બોલજો જય જય શ્રી રણછોડ.

ભક્તશીરોમણી પાનાં ૨૫૬

કી. ૦-૧૦-૦

પવિત્ર લીલાવતી

(હરીગીતમાં) ૦-૬-૦

સતી તારામતી ,, ૦-૧૦-૦

કેણ ચાલાક ? ૦-૧૦-૦

સદેવંત સાવળીંગા ૦-૧૦-૦

ન્યુ ખુબસુરત ગાયનમાળા

સચિત્ર ૦-૮-૦

મોટી ન્યુ ખુબસુરત

ગાયનમાળા ૦-૧૨-૦

વિજયા વિજય ૦-૧૦-૦

સુદામાજી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

દયાની દેવી સચિત્ર

નળદમયંતી સચિત્ર ૦

પંચીકરણ ગુજરાતી ૧-૮

શુદ્ધ કાવ્ય દોહન કી. ૧-૮-૦

સાચો સવાશેર ૦-૮-૦

સંત સમાજ ભજનાવલી

સચિત્ર કી. ૧-૦-૦

બગીચ પુતળી મોટી પાકુ પુંકું

સચિત્ર ૩-૦-૦

“શોભના” સચિત્ર ૦-૬-૦

રણછોડ લીલા ભાગ ૧-૨

સચિત્ર દરેકના ૦-૬-૦

ગજરામાર, ગુલબકાવળી, ખરાસકતુરી, સુંદરકામદાર દરેક સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

પુસ્તકો વેચનાર વ્યાપારીઓને સુચના.

હાલમાં અમોએ સારાં, સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં છે. નવાં નવાં સચિત્ર તેજદાર પુસ્તકો બહાર પડતાં જાય છે. આપ આપનું નામ નોંધાવશો તો છપાતાં નવાં પુસ્તકો જણાવતાં રહીશું.

ગામેગામ એજન્ટ જોઈએ છે.

તમો બીજો વ્યાપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપિયાના અમારાં સારાં સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો રાખશો તો ટુંકી મુઠીમાં ઘણો સારો નફો મેળવી શકશો.

ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજા દરેક પુસ્તક મળવાનું સ્થળ:—

બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીરાડ—અમદાવાદ.

સચિત્ર મદાલસા ભાગ ૧-૨ દરેકની કી. ૦-૮-૦

(વાંચો) સચિત્ર રણછોડ લોલા ભાગ ૧-૨ દરેકની કી. ૦-૮-૦



(વાંચો) સચિત્ર જુદેમી જાનેલા કી. ૦-૧-૦-૦

(વાંચો) સચિત્ર "હિંદુસંસાર" કી. ૦-૧૦-૦

બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ, રીચીરોડ-અમદાવાદ.

આ બુક સુવર્ણપ્રકાશ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં મુદ્રાત્ત કરીકમલાલે જાવી
કે. કાળપુર રાજવાડા-અમદાવાદ

